

DOMOWINA

ZWJAZK ŁUŽISKICH SERBOW
ZWĚŽK ŁUŽYSKICH SERBOW
BUND LAUSITZER SORBEN

Domowina, Póstowe naměsto 2, 02625 Budyšin/Postplatz 2, 02625 Bautzen

**Čłonkam a čłonam
Zwjazkowego předsydstwa
Domowiny**

datum: 09.03.2023
telefon: 03591/550222
wobdźělar/-ka: M. Di Sarnowa
e-mail: Madlena.Di.Sarnowa
@domowina.de

Přeprošenje

Luba sotra, luby bratře,

přeprošam Was wutrobnje na 10. (rjadne) posedženje Zwjazkowego předsydstwa Domowiny – Zwjazka Łužiskich Serbow z. t., kiž přewjedže so

**pjatk, dnja 17. měrca 2023, w 17:30 hodź.
w Serbskim domje w Budyšinje**

kaž tež na digitalnym puću. Techniske informacije za wobdźělenje na widejowej konferency sposrědkujemy Wam w separatnej mailce.

W přiloze namakaće namjet za dnjowy porjad a trěbne podložki za naše wuradźowanje.

Prošu informujće sekretarku w zarjedže Domowiny w Budyšinje hač do **15.03.2023**, hač a na kotre wašnje so na posedženju wobdźěliće abo hač nic (pak telefonisce pod čisłom 03591/550102 abo digitalnje na mejlowu adresu: sekretariat@domowina.de).

Tematiske namjety za aktualnu debatu čłonow zwjazkowego předsydstwa (hlej jednanski porjad a dypk 8 dnjoweho porjada) zapodajće prošu hač do 14.03.2023, 14.00 hodź. na zarjad Domowiny w Budyšinje.

Dale pokazam na dypk 5. dnjoweho porjada. W tutym maja čłonojo zwjazkowego předsydstwa móžnosć, wo swóich aktiwitach w zmysle třěšneho zwjazka rozprawjeć. Prošu wužiwać tutu składnosć.

Liču z Wašim wosobinskim resp. digitalnym wobdźělenjom a z aktiwnym sobudźěłom.

Z přećelnym postrowom / z pšijaznym póstrowom

Dawid Štatnik,
předsyda/předsedař

DOMOWINA

TOP 0.

Dnjowy porjad

za 10. (rjadne) posedženje zwjazkowneho předsydstwa dnja 17.03.2023 w Budyšinje

městnosć: Serbski dom, Budyšin

Zjawny džěl posedženja

0.	Zahajenje posedženja
wotewrjenje a powitanje / zwěšćenje přitomnosće a
zamowjenjow / zwěšćenje wobzamknjenjakmanosće /
schwalenje dnjowneho porjada / zwěšćenje zajatosće
17:30 – 17:40 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
1.	Wobjednanje protokola 9. (rjadneho) posedženja z dnja
27.01.2023 we Wojerecach z kontrolu zwoprawdženja tam
zapisanych nadawkow
17:40 – 17:50 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
2.	Předstajenje mediowneho projekta “Lucija” Serbskeho šulskeho
towarstwa w ramiku strukturneje změny
17:50 – 18:20 hodž.	<i>Andreas Ošika</i>
3.	Wobzamknjenja	
3.1.	Powołanje do přihotowanskeho wuběrka “Serbske mustwo –
Europeada 2024”
<i>předłoha ZP 66/2023</i>
18:20 – 18:30 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
3.2.	Powołanje zastupjerki Serbow do Krajneje staršiskeje rady
Sakskeje
<i>předłoha ZP 67/2023</i>
18:30 – 18:40 hodž.

přestawka
18:40 – 19:00 hodž. | <i>Dawid Statnik</i> |
| 4. | Přihoty 22. hłowneje zhromadźizny Domowiny 2023 | |
| 4.1. | Naćisk rozprawy zwjazkowneho předsydstwa wo
zwoprawdženju džělowych směrnicy w lětomaj
2021 a 2022
<i>předłoha ZP 68/2023</i>
19:00 – 19:20 hodž. | <i>Judit Šotćina</i> |

4.2.	Namjet za džělowe směrnicy Domowiny za dobu 2023-2025
<i>předłoha ZP 69/2023</i>
19:20 – 19:40 hodž.	<i>Judit Šotćina</i>
4.3.	Informacija wo aktualnej ličbje delegatow HZ 2023
– kónčny staw
19:40 – 19:50 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
4.4.	Namjet za jednanski porjad HZ 2023
<i>předłoha ZP 65/2023</i>
19:50 – 20:00 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
4.5.	Namjet prezidija za zahajenje diskusije wo programje
20:00 – 20:10 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
5.	Rozprawa předsydy Domowiny, prezidija Domowiny a člonow
zwjazkowego předsydstwa wo džělawosći třěšneho zwjazka
mjez posedženjomaj zwjazkowego předsydstwa
20:10 – 20:20 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
6.	Naprašowanja člonow Domowiny a hosći k serbskim
naležnosćam
20:20 – 20:30 hodž.	<i>Marko Hančik</i>
7.	Informacija k aktualnym aspektam džělawosće zarjada
Domowiny a Rěčneho centruma WITAJ
20:30 – 20:40 hodž.	<i>Judit Šotćina,
dr. Beata
Brězanowa</i>
8.	Aktualna debata člonow zwjazkowego předsydstwa
20:40 – 20:50 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>
9.	Wšelčizny a informacije
20:50 – 21:00 hodž.	<i>Dawid Statnik</i>

Přizamknje so njezjawny džěl.

Po protokolu prezidija z dnja 08.02.2017 maja so informacije zasadnje pisomnje a dočasne člonam prezidija posrědkować. Po protokolu ZP z dnja 29.04.2017 ma so posedženski čas gremijow na 4,5 hodžin wobmjezować a měło so posedženje najpozdžišo 22:00 hodžin skónčić.

DOMOWINA

TOP 0.

Tagesordnung

**für die 10. (ordentliche) Sitzung des Bundesvorstandes der Domowina
am 17.03.2023 in Budyšin/Bautzen**

Ort: Serbski dom / Haus der Sorben, Bautzen

Öffentlicher Teil der Sitzung

0.	Eröffnung der Sitzung
Eröffnung und Begrüßung / Feststellung der Anwesenheit und der
Entschuldigungen / Feststellung der Beschlussfähigkeit /
Beschlussfassung zur Tagesordnung / Feststellung von
Befangenheit
<i>17:30 – 17:40 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
1.	Bestätigung des Protokolls der 9. (ordentlichen) Sitzung vom
27.01.2023 in Hoyerswerda
<i>17:40 – 17:50 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
2.	Vorstellung des Medienprojektes des Sorbischen Schulvereins im
Rahmen des Strukturwandels: „Lucija“
<i>17:50 – 18:20 Uhr</i>	<i>Andreas Ošika</i>
3.	Beschlussfassungen	
3.1.	Berufung in den Vorbereitungsausschuss “Serbske mustwo –
Europeada 2024”
<i>Vorlage ZP 66/2023</i>
<i>18:20 – 18:30 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
3.2.	Berufung der Vertreterin der Sorben in den Landeselternrat
Sachsens
<i>Vorlage ZP 67/2023</i>
<i>18:30 – 18:40 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
	<i>Pause</i>
<i>18:40 – 19:00 Uhr</i>	
4.	Vorbereitung der 22. Domowina-Hauptversammlung 2023	
4.1.	Entwurf des Berichtes des Bundesvorstand zur
Umsetzung der Arbeitsrichtlinien 2021 und 2022
<i>Vorlage ZP 68/2023</i>
<i>19:00 – 19:20 Uhr</i>	<i>Judit Šotćina</i>
4.2.	Vorschlag für die Arbeitsrichtlinien der Domowina im Zeitraum
2023-2025
<i>Vorlage ZP 69/2023</i>
<i>19:20 – 19:40 Uhr</i>	<i>Judit Šotćina</i>

4.3.	Information über die aktuelle Zahl der Delegierten
<i>19:40 – 19:50 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
4.4.	Vorschlag für die Geschäftsordnung der Hauptversammlung 2023
<i>Vorlage ZP 65/2023</i>
<i>19:50 – 20:00 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
4.5.	Vorschlag des Präsidiums für Eröffnung der Programmdiskussion
<i>20:00 – 20:10 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
5.	Bericht des Vorsitzenden der Domowina, des Präsidiums der Domowina und der Mitglieder des Bundesvorstandes über die Tätigkeit des Dachverbandes im Zeitraum zwischen den beiden Sitzungen des Bundesvorstandes
<i>20:10 – 20:20 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
6.	Anfragen von Mitgliedern der Domowina und Gästen zu sorbischen Angelegenheiten
<i>20:20 – 20:30 Uhr</i>	<i>Marko Hančík</i>
7.	Information zu aktuellen Aspekten der Tätigkeit der Geschäftsstelle der Domowina und des WITAJ Sprachzentrums
<i>20:30 – 20:40 Uhr</i>	<i>Judit Šolcína,
dr. Beata
Brězanowa</i>
8.	Aktuelle Debatte
<i>20:40 – 20:50 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>
9.	Verschiedenes und Informationen
<i>20:50 – 21:00 Uhr</i>	<i>Dawid Statnik</i>

nichtöffentlicher Teil der Sitzung

Nach dem Protokoll des Präsidiums vom Tag 08.02.2017 sind Informationen grundsätzlich schriftlich und vorab den Mitgliedern des Präsidiums zuzuleiten. Nach dem Protokoll des Bundesvorstandes vom 29.04.2017 ist die Sitzungsdauer der Gremien auf 4,5 Stunden zu beschränken und sollte spätestens um 22:00 Uhr beendet werden.

DOMOWINA

TOP 1.

Načisk protokola

9. (rjadneho) posedženje Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny

datum: pjatk, 27.01.2023

čas: 17.40 hodž. – 21.03 hodž.

městnosć: Žurla w Kulturnej fabrice we Wojerecach

přitomni na městnje: D. Statnik, H. Leipner, M. Hančik, W. Bejmak, J. Bělk, M. Brycka, B. Cyž, L. Dučmanowa, D. Dyrlich, M. Funka, F. Grajcarekec, K. Grofa, A. Hiccyna, W. Janhoefer, M. Libšowa, M. Mark, M. Michałkowa, D. Wowčerjowa

zamóhwjeni: F. Albertowa, B. Bělk, J. Clausen, M. Hasacky, D. Maticowa, M. Młynkowa, F. Ričel, B. Šćapan, L. Žurec-Pukačowa

njezamóhwjeni: J. Dünnbierowa, G. Šejn

hosćo na městnje: J. Šołćina, M. Końcał, B. Brězanowa, M. Di Sarnowa, W. Sroka, S. Šenkec, Janek Wowčer (MDR), M. Šusterowa

hosćo digitalnje: B. Melcher, M. Wjesela wot 20.40 hodž., M. Wałda k dypkej 9.

0.

Zahajenje posedženja

wotewrjenje a powitanje / zwěšćenje přitomnosće a zamóhwjenjow / zwěšćenje wobzamknjenjakmanosće / schwalenje dnjoweho porjada / zwěšćenje zajatosće

Wot cyłkownje 29 člonow Zwjazkowneho předsydstwa su 18 přitomni = 62 %.
Z tym je wobzamknjenjakmanosć zaručena.

Wobzamknjenje č. 63 z dnja 27.01.2023:

Dnjowy porjad posedženja Zwjazkowneho předsydstwa so schwali.

za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0
---------------	---------------------	------------------

Namjet so z tym přiwza.
Zajatosć so njezwěšći.

Na namjet D. Statnika wopominaja člonoj ZP a hosćo z mjeńšinu čišiny wopory nacionalsocializma.

W. Sroka, kotryž so jako hósć na posedženju wobdźěli, informuje wo tym, zo přihotuje župa "Handrij Zejler" zhromadnje z městom Wojerecy serbsku stawiznisku šćežku "via sorabica", kotraž wjedže po serbskich slědach přez město. Na tute wašnje chcedža wopytwarjam zajimawostki ze serbskeho žiwjenja a informacije wo tu skutkowacych Serbach zbližić.

	Zdobom wuži składnosć dopominać na Jana Haješa-Łazowskeho. Lětsa wopominaja so jeho 150. posmjertne narodniny.
1.	Předstajenje projekta Domowiny w ramiku strukturneje změny: Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč (projekt ZARI) D. Pawlikowa, C. Ratajczakowa, M. Šołćic, R. Wićazowa, J. Kaulfürstowa a L. Kaulfürst projekt a jednotliwe wobłuki džěławosće z pomocu powerpoint-prezentacije předstaja. Na prašenja čłonow ZP so wotmołwi. D. Statnik wupraji džak a wupřa wjele wuspěcha.
2.	Wobjednanje protokola 8. (wurjadneho) posedženja z dnja 13.01.2023 w Budyšinje Dawid Statnik namjetuje změny na stronje 6: Z tym buchu w druhim kole jako třo zastupowacy čłonojo wuzwoleni... Po wólbach ... wobsadženja městna štwórtého zastupjerja ... Čłon wólbneje komisije ... wuwjedženjow (juraforum.de). Čłon gremija prosy wo změnu na str. 4: Čłon Zwjazkoweho předsydstwa Daniela Nuka. Wón je jenički kandidat pod 40 lěty ... Tež doda so na str. 6, deleka: ... hač bychu za dalše wólby k dispoziciji stali. Z gestiku tući přihłosuja.
3.	Wobzamknjenja
3.1.	Wutworjenje nachwilneho džěłowego wuběrka “Załožbowa rada” <i>předłoha ZP 60/2023</i> Namjetuje so změna za mjeno wuběrka (dypk 1). Zwólniwosć k sobudžělu su mjeztym 6 wosobow wuprajili, tak zo móže so dypk 4 konkretizować. Dalši zajimcy su lubje witani. Wudžěli so blidowa předłoha, kotraž změny wobsahuje. Čłonojo ZP su ze změnomaj přezjedni. <u>Wobzamknjenje č. 64 z dnja 27.01.2023:</u> Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamkne: 1. Zwjazkowe předsydstwo wutwori na zakładze płaćiweho jednanskeho porjada nachwilny džěłowy wuběrk „Załožbowa rada“. 2. Nachwilny džěłowy wuběrk ma nadawk, nětčišu džěławosć serbskich radźicelow Załožboweje rady a strukturu Załožby za serbski lud ewaluować. Zdobom maja so, wobkedźbujo dotalne namjety a koncepcije, zwjazkowemu předsydstwu lětsa hač do nowemberskeho posedženja předpołożyć dopóznać a namjety, kotraž aktualne wuwěće a nadawki załožby wobkedźbuj. 3. Zwjazkowe předsydstwo prosy zdobom zarjad Załožby za serbski lud, nachwilny džěłowy wuběrk aktiwnje při džěławosći podpěrować. 4. Jako čłonojo pomjenuja so Susann Šenkec, Julian Nyča, Marlis Młynkowa, Bjarnat Cyž, Hartmut Leipner a Dawid Statnik.

	<table><tr><td>za namjet: 18</td><td>přećiwo namjetej: 0</td><td>so hłosa wzda: 0</td></tr></table> Namjet so z tym přiwza.	za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0
za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0		
4.	Rozprawa předsydy Domowiny, prezidija Domowiny a člonow zwjazkowego předsydstwa wo džělawosći třěšneho zwjazka mjez posedženjomaj zwjazkowego předsydstwa Rozprawa za dobu wot 17.11.22 do 19.01.2023 člonam ZP pisomnje předleži, D. Statnik doda hišće někotre nadrobnosće k jednotliwym dypkam. B. Cyž informowaše wo wuradźowanju załožboweje rady z dnja 26.1.23, na kotrymž su wuhódnočili džělawosć tuteje legislaturneje doby. Kritisce su so tež z njedostatkami zaběrali. Zarjad załožby njemóže wšitke nadawki zmištrować, dokelž tuchwilnje personelnje njeje tak nastajeny. Serbscy radžićeljo su nadměru wjele džěla wukonjeli. Dale wón praji, zo so “pjenjezdawarjo” sami widža jako kontrolerojo dodžerženja hospodarskich směrnícow. Po jich słowach maja serbscy radžićeljo wo rozdźelenju srědkow a wo prioritach rozsudzić.			
5.	Naprašowanja člonow Domowiny a hosći k serbskim naležnosćam Naprašowanjow žanych njeje. Přestawka 18.50 hodž. – 19.20 hodž.			
6.	“World café” – diskusija wo džělowych směrnicach Domowiny za dobu 2023-2025 Jednaćelka poda zawod a zjima. Při 6 blidach mějachu člonojo ZP móžnosć wo džělowych směrnicach diskutować. Při tym jich sobudžělaćerjo ze zarjada podpěrachu. Namjety budža so z pomocu zarjada pruwować a kwalifikować. Předžělane džělowe směrnicy maja k přichodnemu posedženju ZP předležec a so potom za zjawnu diskusiju wozjewić. Doskónčnje ma hłowna zhromadźizna džělowe směrnicy schwalić.			
7.	Rozprawa na zakładže plana džělawosće zarjada za lěto 2022 <i>předłoha ZP 61/2023</i> Rozprawa člonam ZP pisomnje předleži. <u>Wobzamknjenje č. 65 z dnja 27.01.2023:</u> Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamknje: Rozprawa na zakładže plana džělawosće zarjada za lěto 2022 bjerje so na wědomje. <table><tr><td>za namjet: 18</td><td>přećiwo namjetej: 0</td><td>so hłosa wzda: 0</td></tr></table> Namjet so z tym přiwza.	za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0
za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0		
8.	Plan džělawosće zarjada za lěto 2023 <i>předłoha ZP 62/2023</i> Plan džělawosće člonam ZP pisomnje předleži. Jednaćelka namjetuje, do přichoda plan nic lětnje předpołożyć ale tutón wusměrić na dobu džělowych směrnícow. Tutón namjet so wita. Jednaćelka namjetuje dale, plan po hłownej zhromadźiznje a z tym po schwalenju nowych džělowych směrnícow hišće raz předpołożyć.			

	<u>Wobzamknjenje č. 66 z dnja 27.01. 2023:</u> Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamknje: Zwjazkowe předsydstwo Domowiny přihłosuje planej džělawosće zarjada za lěto 2023. Prezidij dóstanje nadawk, zwoprawdženje plana we wothłosowanju z jednačelku běžnje kontrolować. <table><tr><td>za namjet: 18</td><td>přećiwo namjetej: 0</td><td>so hłosa wzda: 0</td></tr></table> Namjet so z tym přiwza.	za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0
za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0		
9.	Hospodarski plan za lěto 2023 <i>předłoha ZP 63/2023</i> Matej Walda je digitalnje přitomny a komentuje hospodarski plan. <u>Wobzamknjenje č. 67 z dnja 27.01.2023:</u> Zwjazkowe předsydstwo Domowiny přihłosuje načiskej hospodarskeho plana za lěto 2023. Prezidij dóstanje nadawk, z pomocu zarjada Domowiny wužiwanje srědkow w lěće 2023 běžnje kontrolować. <table><tr><td>za namjet: 18</td><td>přećiwo namjetej: 0</td><td>so hłosa wzda: 0</td></tr></table> Namjet so z tym přiwza.	za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0
za namjet: 18	přećiwo namjetej: 0	so hłosa wzda: 0		
10.	Informacija k aktualnym aspektam džělawosće zarjada Domowiny a Rěčneho centruma WITAJ Jednačelka poda aktualne informacije k personalnej situaciji. Najwjětši problem je, zo městno nowinskeho rěčnika nadal njeje wobsadźene. Za městno referenta za gremijowe džěło požadanje předleži.			
11.	Přihot 22. hłowneje zhromadźizny Domowiny 2023 – aktualny staw přihotow Předsyda informuje wo aktualnym stawje.			
12.	Wšelčizny a informacije			
12.1.	Jednanski porjad zwjazkowneho předsydstwa Na próstwu ZP je so jednanski porjad hišće raz rěčnje kwalifikował. Wobsahowe změny njejsu.			
12.2.	Jednanski porjad prezidija zwjazkowneho předsydstwa Na próstwu ZP je so jednanski porjad hišće raz rěčnje kwalifikował. Wobsahowe změny njejsu.			
12.3.	Wólby załožboweje rady dnja 13.01.23 a prašenja w tutym zwisku Předsyda informuje, zo je nastupajo wuslědka wólbow z dnja 13.01.2023 dał dwě pruwowani do nadawka. Na załožbu je so podało próstwa wo pruwowanje, hač dyrbi so štwórté městno zastupjerjow wobsadźić abo hač hodźi so funkcija zastupierja tež na druhu wosobu delegować. Załožba je			

	prašenje posrědkowała dale na Sakske ministerstwo za wědomosć a kulturu. Wotmołwa hišće njeředleži. Na prawiznika je so posrědkowała próstwa, pruwować, hač běše postupowanje (změna wólbneho porjada, wólby same a zakónčenje wólbow bjez wobsadženja štwórtého městna zastupjerja) po zakonjach, wustawkach a jednanskim porjedže prawje. Wotmołwa prawiznika je krótkodobnje dóšla, tohodla njeje so móhła člonam posrědkować. Doporuči, zo předpožži prezidij namjet za dalše postupowanje, hdyž wšitke wotmołwy předleža.
	Přizamknje so njezjawny džěl posedženja.

Po protokolu prezidija z dnja 08.02.2017 maja so informacije zasadnje pisomnje a dočasne člonam prezidija posrědkować. Po protokolu ZP z dnja 29.04.2017 ma so posedženski čas gremijow na 4,5 hodžinow wobmjezować a měło so posedženje najpozdžišo 22.00 hodžin skónčić.

protokol: M. Šusterowa
přehladałoj: M. Di Sarnowa, D. Statnik

DOMOWINA

TOP 3.1.

Předłoha č. ZP 66/2023

za 10. (rjadne) posedženje Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny dnja 17.03.2023

Zapodačel předłohi:

Clemens Škoda

Awtor předłohi:

Clemens Škoda, referent za kulturu a wukraj

Nastupa (předmjet wuradźowanja):

**powołanje do přihotowanskeho wuběrka
“Serbske mustwo – Europeada 2024”**

Slěd wobjednanja předmjeta předłohi:

gremij resp. organ Domowiny	datum	wuslědk wuradźowanja resp. doporučenje
prezidij	01.03.23	doporučenje k schwalenju
zwjazkowe předsydstwo	17.03.23	

Namjet za wobzamknjenje:

Zwjazkowe předsydstwo wobzamknje:

Domowina powoła sčěhowacych zwólniych do přihotowanskeho wuběrka “Serbske mustwo – Europeada 2024”:

Sven Ballack
Frank Ričel
Franciska Hellnerowa
Frank-Norbert Sieg
Handrij Strelow
Felix Šwjela
Bjarnat Deleńk
Marcus Końcař
Pětr Brězan
Clemens Škoda

Za čłonow wuběrka płaći prawo na narunanje po jednanskim porjedže za čestnohamtske skutkowanje. Wuběrk móže sej swójski džělowy porjad dać.

datum: 20.02.2023

CLEMENS ŠKODA (digitalnje)

.....
podpismo zapodačela

Financne wusutki wobzamknjenja: wudawki za posedženski pjenjiz a jězbne wudawki

Financujomnosť je so pruwowała:

podpismo jednaćelki/jednaćela
resp. referentki/referenta

Wuslědk wothłosowanja:

za namjet:

přećiwo namjetej:

hłosawzdaće/a:

Informacija:

Dotalny wuběrk je swoju dźěławosć z kónčnym zarjadowanjom dnja 18.11.22 zakónčił. Jemu přisłušeše 14 čłonkow abo čłonow.

Na naprašowanje dotalneho předsydy wuběrka wuprajichu so z dotalneho wuběrka 10 zwólniwych, přihoty na Europeadu 2024 zaso sobu we wuběrku podpěrać a zdžěla funkciju w mustwje přewzać.

DOMOWINA

TOP 3.2. – 1.

**Předłoha č. ZP 67/2022
za 10. (rjadne) posedženje Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny
dnja 17.03.2023**

Zapodačelka předłohi:

Judit Šolćina, jednačelka

Awtorka předłohi:

Madlenka Di Sarnowa, referentka

Nastupa (předmjet wuradźowanja):

**powołanje zastupjerki Serbow do Krajnej
staršiskeje rady Sakskeje**

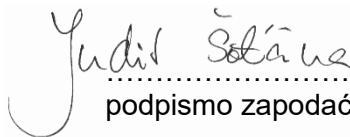
Slěd wobjednanja předmjeta předłohi:

gremij resp. organ Domowiny	datum	wuslědk wuradźowanja resp. doporučenje
prezidij	01.03.23	doporučenje k schwalenju
zwjazkowe předsydstwo	17.03.23	

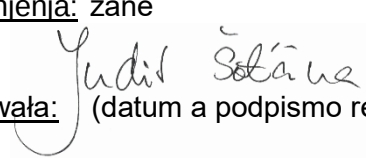
Namjet za wobzamknjenje:

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny namjetuje, powołać Katrin Suchec-Dźisławkowu jako zastupjerku Serbow do Krajnej staršiskeje rady Sakskeje po § 22 wotrězk 1 sada 2 postajenja k sobuskutkowanju staršich (ElternmitwirkungsVO) hač do kónca šulskeho lěta 2024/2025.

datum: 20.02.2023

.....
podpismo zapodačela

Financne wuskutki wobzamknjenja: žane

Financujomnosć je so pruwowała: (datum a podpismo referenta resp. jednačela)

Wuslědk wothłosowanja:

za namjet:

přećiwo namjetej:

hłosawzdaće/a:

Informacija:

§ 22 - Wahl und Wählbarkeit der Mitglieder

(1) Die Kreiselternräte wählen die von ihnen zu bestimmenden Mitglieder des Landeselternrates und deren Stellvertreter spätestens bis zum Ablauf der fünfzehnten Unterrichtswoche des Schuljahres, in dem die Amtszeit des bestehenden Landeselternrates endet. Die Wahl des Vertreters der Schulen im sorbischen Siedlungsgebiet und dessen Stellvertreters erfolgt durch die Eltern der Schüler der Schulen im sorbischen Siedlungsgebiet aus ihrer Mitte, indem die Vorsitzenden der Elternräte der Schulen im sorbischen Siedlungsgebiet den Vertreter und seinen Stellvertreter mit einfacher Mehrheit der anwesenden Stimmberechtigten wählen; sie sind insoweit an die Entscheidung ihres jeweiligen Elternrates gebunden. Die Wahlen erfolgen in geheimer Abstimmung; § 6 Absatz 1 und 3 gilt entsprechend.

(2) Wählbar ist jeder, der zum Zeitpunkt der Wahl Mitglied des Kreiselternrates ist, und dessen Kind voraussichtlich mindestens drei Viertel der Dauer der Amtszeit des zu wählenden Landeselternrates eine Schule der Art oder des Typs besuchen wird, die der Gewählte im Landeselternrat vertreten soll.

**Předłoha čo. ZP 68/2023
za 10. (rjadne) posedženje Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny
dnja 17.03.2023 w Budyšinje**

Zapodačel předłohi: prezidij

Awtor předłohi: M. Di Sarnowa, referentka

Nastupa (předmjet wuradźowanja): **Naćisk rozprawy zwjazkowneho předsydstwa
wo zwoprawdženju dźělowych směrnicy w
lětomaj 2021 a 2022**

Slěd wobjednanja předmjeta předłohi:

gremij resp. organ Domowiny	datum	wuslědk wuradźowanja resp. doporučenje
prezidij	11.01.2023	koncept za rozprawnistwo 22. hłowneje zhromadźizny / přidžěła wuběrkow a dalšich hač do 31.01.2023
zarjad	januar 2023	zjimanje přidžělow a wothłosowanje k dalšemu kwalifikowanju
prezidij	01.03.2023	namjet za wobjednanje w ZP

Namjet za wobzamknjenje:

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamkne:

Rozprawa zwjazkowneho předsydstwa k zwoprawdženju dźělowych směrnicy Domowiny w doby 2021-2022 so schwali.

Wona ma so z wuprajenjemi k dźělawosći předsydy, zwjazkowneho předsydstwa a jeho prezidija kaž tež wuběrkow wudospołnić a Hłownej zhromadźiznje předpołożyć.

datum: 22.02.2023

.....
podpismo zapodačela

Financne wusutki wobzamknjenja: kóšty za wuhotowanje rozprawy, kóšty za čišć

Financujomnosć je so pruwowała: (datum a podpismo referenta resp. jednačela)

Wuslědk wothłosowanja:

za namjet:

präciwo namjetej:

hłosawzdaće/a:

DOMOWINA

TOP 4.1. – 2.

Naćisk rozprawy zwjazkowego předsydstwa wo zwoprawdźenju džělowych směrnicy w lětomaj 2021 a 2022

Předśłowo džělowych směrnicy

Džěłowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowne zaměry programa “Domowina 2025” za dwulětnu dobu hač do přichodnje hłowneje zhromadźizny w lěće 2023. Po schwalenju na 20. hłownej zhromadźiznje Domowiny tworja woni zakład za džěławosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka.

Rozprawa wo stawje zwoprawdźenja džělowych směrnicy předpožiji so na hłownej zhromadźiznje w lěće 2023. Na to zložuju, maja so džěłowe směrnicy hač do kónca wólbneje doby (2023-2025) aktualizować.

Zwoprawdźenje tutych směrnicy koordinuje zwjazkowe předsydstwo z pomocu swojeho prezidija, džělowych wuběrkow a zarjada. Župy a čłonske towarstwa/zwjazki so do wudžěłanja směrnicy a do zwoprawdźenja nadawkow integruja.

Žěłowe směrnice Zwězkowego předsedařstwa Domowiny - Zwězka Łužyskich Serbow z. t. za periodu 2021-2023

Předsłowo žělowych směrnicy

Žěłowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa “Domowina 2025” za dwójolětnu periodu až do přidućeje hłowneje zgromaźizny w lěće 2023. Pó přiwzešu na 20. hłownej zgromaźiznje Domowiny tworje woni zakład za žěłabnosć wólonych gremijow kšywowneho zwězka.

Rozpšawa k stawoju zwopšawženja žělowych směrnicy předsedpožijy se na hłownej zgromaźiznje w lěće 2023. Se na to zepěrajacy, maju se žěłowe směrnice až do kónca wólbneje peridy (2023-2025) nažělaš.

Zwopšawženje toš tych směrnicy koordiněruju zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójojo prezidiuma, žělowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a čłonkojske towaristwa/zwězki se do wužěłanja směrnicy a do přesajženja nadawkow integrěruju.

Wobłuki skutkowanja Domowiny a z toho wurośće nadawki

Wobcerki statkowanja Domowiny a z toho wurośće nadawki

1. Domowinske župy a sobustawske towarstwa/zwjazki / Domowinske župy a čłonkojske towaristwa/zwězki

nadawki, kotrež počahuja so hłownje na nutřkotowarstwowe poměry, mjezsobny wobchad a džěło z čłonstwom třěšneho zwjazka

nadawki, kótarež se pósěguju hłownje na nutšikotowarstwowe poměry, mjezsobny wobchad a žěło z čłonkojstwom kšywowneho zwězka

1.1. Župy, člonske towarstwa a zwjazki podpěruja wutworjenje džělowych wuběrkow zwjazkowego předsydstwa a namjetuja fachowcow za sobudžěło we wólbnej době 2021-2025.

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wopodstatni na swoim 2. rjadnym posedženju dnja 19.11.2021 w Budyšinje člonow šěsć džělowych wuběrkow, nawodow wuběrkow, přislušnosće zarjada, kaž tež wobsahowe wusměrjenje wuběrkow za wólbnu dobu 2021-2025:

- wuběrk za kubłanje
- wuběrk za kulturu a wuměłstwo
- wuběrk za politiske a prawniske naležnosće
- wuběrk za zjawnostne a wukrajne džěło
- wuběrk za naležnosće strukturneje změny, hospodarstwo a infrastrukturu
- wuběrk za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosť

Hač do nalěća 2022 konstituowachu so džělowe wuběrki přez zwołanje konstituowacych posedženjow. W někotrych wuběrkach skutkuja jednotliwi fachowcy, kotrež džěławosć podpěruja.

Zarjad podpěrowaše konstituowanie džělowych wuběrkow hač do nalěća 2022 přez zwołanje konstituowacych posedženjow přez wotpowědneho zamołwiteho zarjada, namjetowaše fachowcow za sobudžěło we wothłosowanju z člonami jednotliwych wuběrkow a přewodžeše wobsahowe zaměry džěławosće jednotliwego gremija.

Wuběrk za kubłanje zwoła referentka za naležnosće kubłanja. Po konstituowacym posedženju je so wuběrk trójce digitalnje abo hybridnje zetkał. Kubłanski wuběrk wobstejacy z 8 člonow, měješe slědowace posedženja:

1. januar 2022: digitalne konstituowanie, nastajenje džěloweho a časoweho wotběha.
2. měrc 2022: digitalne posedženje, konkretizowanie nadawkow a džěławosće.
3. meja 2022: zeńdženje w Choćebuzu ze zastupjerjemi SŠT a RCW k pěstowarnjam w nošerstwje SŠT a zasadnym naležnosćam / problemam delnjoserbskich kubłarjow.
4. nowember 2022: hybridne posedženje we Wojerecach ze zastupjerjemi SŠT a RCW - dalewjedženje diskusije z meje / aktualne wuwice dalekubłanskich móžnosćow za kubłarki SŠT-pěstowarnjow w Delnjej Łužicy.

Přidatnje so prawidłownje na posedženja přeprašuja fachowcy za wěšte temy.

Wuběrk za kulturu a wuměłstwo zwoła referent za kulturne naležnosće a wukraj. Wuběrk je we wšelakorych zestawach digitalnje abo na městnje 5 króć wo wšelakich naležnosćach wuradžował. Mjez druhim přidžěla trěbne dokumenty nastupajo projekt při Lawskich hrjebjach, poradžowaše załožbu "Ehrenamt-Kultur" nastupajo počesćenja čestnohamtsce skutkowacych w Serbach, poradžowaše wudawaćelow serbskeje listoweje znamki a wobjedna temu imaterielne kulturne herbstwo Serbow.

Wuběrk za politiske a prawniske naležnosće zwoła jednaćel. Wuběrk za politiske a prawniske nastupnosći jo se 10.02.2022 konstituěrował. Dalšne pósejženje jo se wotměło 11.05.2022. Wuběrk ma 7 člonkow. Ako šěžyščo za něntejšnu legislatiwu su se stajili člonki rozestajanje z móžneju nowelu Sakskeje serbskeje kazni. K tomu stej se w awgusće a decemberje dalšnej zmakani ze zastupnikami Serbskeje rady Sakskeje psějwjadli. Proces wježo se w leše 2023 dalej.

Wuběrk za zjawnostne a wukrajne džěło zwoła nowinski řečnik Domowiny. Wuběrk je so w leće 2022 tři króć na regularnych wuradžowanjach schadžował. Ma 5 člonow. W srjedžišću stejše tworjenje načasneho noweho wobrazu Serbow a jich narodnje organizacije w šěršej zjawnosći. Tohodla je nastał nowy lětak Domowiny w hornjo-, delnjoserbskej a němskej wersiji jako eksperimentelny poskitk. Kónc awgusta je wuběrk přeprašenju wuběrka za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosť na zhromadne posedženje sčěhował.

Wuběrk za naležnosće strukturneje změny, hospodarstwo a infrastrukturu zwoła referent za infrastrukturelne naležnosće. Wuběrk je so 9 króć zetkał. Wuběrk je ze zarjadow Domowiny přewjedł konferencu k wuměnje serbskich institucijow wo strategiskim postupowanju Serbow w ramiku změny struktury w Sakskej. Dale wudžěła kriterije a koncepciju za zjawne myto za předewzačelow (hlej dź. sm. 6.1.). Předsyda wuběrka wobdžěli so nimo toho aktiwnje w nadawku Domowiny na konferency BTU w Choćebuzu k temje: *“Wupjelnjene žiwjenje we Łužicy – serbske perspektiwy w změnje struktury”*.

Wuběrk za nutřkownu demokratiju a serbsku ciwilnu towaršnosć zwoła referentka za naležnosće třěšneho zwjazka. Wuběrk je so pjeć króć w Budyšinje a hybridnje zetkał. Wuběrkej přislušeja 5 člonow. Septemberske wuradźowanje wotmě so jako zhromadne posedženje z wuběrkom za zjawnostne a wukrajne dźěło. Hłowna tema bě, kak dorost za serbske institucije zdobywać a poskitki serbskich dźělowych městnow lěpje šěrić. Tuta tema wuběrk dale zaběra.

Zarjad Domowiny podpěra dźělawosć dalších nachwilnych a wobsahowych/projektowych wuběrkow:

Mytowanski wuběrk zamołwi ze stron zarjada referent za kulturne naležnosće a wukraj. Wuběrk zakonči dźěło wuspěšnje ze zarjadowanjom Myta Domowiny a chce so nastupajo změny wustawkow 2023 zaso zetkać.

Wuběrk za Europeadu zamołwi referent za kulturne naležnosće a wukraj. Je so 8 króć na městnje a 6 króć online zetkał. Nimo toho přewjedzechu so medijowe konferency, trening kaž tež testowa hra do wobdžělenja w Korutanskej. Wuběrk je dźělawosć z džaknym zarjadowanjom 18.11.22 w Slepom wuspěšnje zakončił a so za přihoty na Europeadu 2024 w nowej zestawje wutworil.

Změrcowski wuběrk zamołwi referentka za naležnosće třěšneho zwjazka. Wuběrk zetka so 03.03.22 kaž tež 06.09.22 w Budyšinje a digitalnje. Měješe jedyn pad wobdžělać.

Festiwalny wuběrk zamołwi referent za infrastrukturelne naležnosće. Tutón je so 2022 znova konstituował a přihotuje Mjezynarodny festiwal 2023 Łužica. Wón zetka so prawidłownje jónu wob měsac (hlej tomu tež dź. sm. 5.6). W přihotowanskim wuběrku je něhdze 30 wosobow z Delnjeje a Hornjeje Łužicy zawjazanych.

Rewizijny wuběrk pruwuje jónu wob lěto lětnu kaž tež financnu rozprawu hospodarskeho lěta 2021 a 2022 Domowiny. Referent za infrastrukturelne naležnosće přihotuje a přewodźuje rewizijny wuběrk při spjelnjenju jeho nadawka a wotmołwi načasnje na wšitke prašenja člonow wuběrka. Wuběrkej su so sčasom wšitke trěbne dokumenty k dispozici stajili. Předsyda wuběrka je so prawidłownje na posedženjach Zwjazkowego předsydstwa wobdžělił.

1.2. Domowina spěchuje mjezsobne zeznaće, wuměnu nazhonjenjow a zhromadne projekty swoich župow, člonskich towarstwow a zwjazkow.

Zarjad Domowiny zwěsći za běžne lěto za kulturne aktiwity a projekty regionalnych a nadregionalnych towarstwow, kotra zarjadniska podpěra je trjeba a ju na zakładze zrěčenjow zwoprawdži. Projektowi sobudžělačerjo a regionalne řečnicy zarjada přewodžeja akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju jich předewzačow. (hlej tež dź. sm. 5.1 a 5.6)

W lěće 2022 přewjedže zarjad Domowiny mjez druhim scěhowace zarjadowanja:

- junij 2022: EUROPEADA w Korutanskej jako wusahowacy projekt, kiž zwjaza hišće sylnišo Delnju a Hornju Łužicu. Wobdžěleni běchu nimo zhromadneho mustwa njeličomni fanojo we Łužicy (wosebjě přez live stream direktnje 11.000 live, po tym hišće hač do 30.000 přistupow), ale tež jako hosćo w Korutanskej (někak 150).
- w běhu lěta: přihotowanske posedženja za Mjezynarodny folklorny festiwal přewjedowachu so w cyłej Łužicy: W přihotowanskim wuběrku je něhdze 30 wosobow z Delnjeje a Hornjeje Łužicy.

- 15.-17.07.2022: podpěra při financowanju a přewjedženju swjedženskeho zarjadowanja Serbskeho folklorneho ansambla Wudwor z. t. "Mjezynarodny spěwny a rejowanski swjedžeń „40 lěta – kónc wotwidžeć njeje“ (wjac hač 1.000 wopytowarjow)
- 13.10.2022: informaciske stejišćo wo džěle w zarjedže Domowiny a RCW na powołanskich wikach na wyšej šuli w Ralbicach z 50 wustajerjemi z wjace hač 500 wobdźělnikami
- 14.-15.12.2022: Politisko-kubłanska jězba do Berlina: 30 Serbow poda so na přeprošenje zapósłanče SPD Zwjazkowego sejma, zo by džělawosć Zwjazkowego sejma zeznała a zhromadnosć a wuměnu mjez ludźimi ze wšelakich kónčin Łužicy hajila

Wuradźowanje předsydy ze župami a čłonskimi towarstwami

Znajmjeńša jónu w lěće wuradźowaše so předsyda ze župami a čłonskimi towarstwami.

2022 wotměštej so dvě hybridnej posedźeni ze zastupjerjemi župow a čłonskimi towarstwami: 17.01. a 16.03.2022. Tema bě přenjoťnje wurjadna hłowna zhromadźizna a nowy naćisk wustawkow Domowiny. Referentka za naležnosće třěšneho zwjazka zamołwješe organizatoriski a wobsahowy přihot we wothłosowanju z předsydu.

Na wurjadnej hłownej zhromadźiznje dnja 03.06.22 w Choćebuzu běchu hač na jedne wuwzaće wšitke župy a towarstwa zastupjene.

1.3. Lěto župow 2021/22 składnostnje 100. róčnicy založenja župow přewjedže so jako zhromadne předewzaće wšitkich župow Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy, zo by so zhromadnosć župow skrućila. Zakład za to je wot přihotowanskeho wuběrka wothłosowany program zarjadowanjow. Při tym wobkedźbuje so tež 75. róčnica založenja powójnskeje Domowiny w Delnjeje Łužicy (08.09.1946).

Corona-pandemije dla njemóžeše so lěto župow 2021 kaž planowane přewjesć, někotre zarjadowanja su so do lěta 2022 přesuhnuli.

Regionalne rěčnicy wothłosowachu tak terminy a wuměny skerje krótkodobnje abo dyrbjachu je přewěnować abo wotprajić. Hladajo na Lěto Zejlerja a Kocora 2022 su so zdžěla zarjadowanja mjez sobu zwjazali (hlej dž. sm. 5.4).

Přewjedli su so scěhowace zarjadowanja w lěće 2021 a zdžěla w lěće 2022:

- 15.07.2021: kubłanska jězba župy " Michał Hórnik" do Błótow, hdžež wopytachu zarjadowanje "Jězba do raja bajow" w Bórkowach
- 24.09.2021: kubłanska jězba župy "Jan Arnošt Smoler" po slědach Handrija Zejlerja do Łaza (cyrkej, row, pomnik, towarstwo Dom Zejlerja a Smolerja), Kamjenej pola Radworja: wotkryće tafle za prof. Dr. Mikławša Wićaza jako wuznamneho serbskeho informatikarja, cyłkownje 30 čłonow ze sydom Domowinskih skupin a towarstwow, jězba tworješe zdobom zazběh za lěto Zejlerja a Kocora w 2022
- 09.07.2022: Župa "Jan Arnošt Smoler" přeprosny wšě župy na džen wotewrjenych duri do Njechornja, 50 hosći hłownje z Hornjeje Łužicy
- 22.07.2022: k zakónčenju a jako džak za swěrne džěło přeprosny Domowina čłonow wšitkich župnych předsydstwow na "bajowe čołmikowanje" do Bórkowow, na kotrymž wobdžělichu so 60 čłonow z wšitkich pjeć župow.

1.4. Zahajić ma so z wobzamknjenjom 21. hłowneje zhromadźizny w lěće 2023 programowa diskusija Domowiny. Zaměr ma być, na 22. hłownej zhromadźiznje w lěće 2025 nowy program Domowiny wobzamkněć.

Prezidij Domowiny je so z naležnosću noweho programa zaběrał. W nowych džělowych směrnicach za dobu 2023-2025 je zapisana džělowa směrnica, kiž definuje nadawk, zo so w lěće 2023 programowa diskusija Domowiny zahaji. Wuslědki toho a nowy program ma so na

přichodnej rjadnej hłownej zhromadźiznje w lěće 2025 schwalić. Nimo toho ma so program "Domowina 2025" wuhódnoćić.

1.5. Třešny zwjazk podpěruje přez džěło regionalnych řečnicow a z pomocu zjawnostneho džěła župy, člonske towarstwa a zwjazki při wabjenju nowych členow do svojich rjadow a nastaje nowych skupinow a towarstwow. Wažne je při tym, zo poradźi so wšitke generacije do zhromadneho džěła zapřijeć.

Regionalne řečnicy podpěrowachu naše towarstwa a Domowinske skupiny w lěće 2022 při wozrodženju džěławosće po Corona-pandemiji, wšako je towarstwowe džěło z wulkeho džěła dwě lěće wotpočowało.

Do třešneho zwjazka Domowiny su zastupili:

Do župy "Michał Hórnik" su přistupili:

- młodžinski klub Pančicy Kukow z.t.: 51 členow
- Spěchowanske towarstwo Serbskeje wyšeje šule "Michał Hórnik" Worklec z.t.: 12 členow

Do župy "Handrij Zejler" su přistupili:

- towarstwo "Zahrodka 1921 z.t." z Delnjeho Wujězda: 14 členow
- Šulska a domizniska stwa Ptačecy z.t.: 10 členow

Do župy Dolna Łužyca su přistupili:

- Domowinska kupka "Hochoza": 15 nowych członkow
- młožina Škodow: wót 3 na 48 członkow

zajmcy su:

- seš we wokrejsu Dubja-Błota – rozgronje z 2 towaristwoma
- rozgrono ze zajmcami z Myšyna
- rejowańska kupka "Stara lubošć" ma zajm, župje DŁ psistupis

Do župy Jakub Lorenc-Zalěski z.t. su přistupili:

- Šwjelowa bróžnja Wochozy z.t.: 14 členow

Dalše zajimcy:

- Domizniske towarstwo Slepo z.t.: 12 členow
- Nałożkowe towarstwo Slepo z.t.: 28 členow

Do župy "Jan Arnošt Smoler" su přistupili:

- staršiska iniciatiwa Radwor z. t.: 17 členow

1.6. Domowina wuděrzuje přez džěło z asociěrowanymi towarstwami zwiski a kulturnu wuměnu z přečelemi kaž tež potomnikami Serbow w Českej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlandže.

Referent za wukraj koordinuje w nadawku třešneho zwjazka wšitke zwiski a wuměny z přečelemi a potomnikami Serbow we wukraju.

- Corony dla njepřewjedźena ekskursija Texaskich potomnikow Serbow do Łužicy ma so snano w lěće 2023 přewjesć. Referent za wukraj podpěra ideju wuměny ZSS do Texasa, přihtowanska rozmołwa je so w septembrje 2022 přewjedła. Dotal hišće dalše aktualizowane podłožki ze stron studentow pobrachuja.

- Referent za wukraj koordinuje projekty Społecnosće přátel Łužicy (SPL): 1. rewitalizacija Hórnikoweje knihownje (restawracija a digitalizacija z projektnym wolumenow 2019-2022: 160.000 €); 2. přidžěła k wudaću knihi přez němsko-čěski fond přichoda; 3. podpěra při ekskursijach SPL do Łužicy (dwaj do štyri króć wob lěto) a při dalších projektach, delegowanjach a kulturnych wuměnach.
- apryl 2022: Spominanje při pomniku za padłych wojakow w Chrósćicach jako projekt ze zastupjerjemi pólskeje komuny Żary
- podpěra při koordinaciji/informelnych přidžěłach při přewjedženju Serbskeho kulturneho lěta Liberec z móžnymi delegowanjami (corony dla přesunjene)
- podpěra při planowanju wulkeje wustajeńcy Sakskeho zastupnistwa w Praze 2022/23 (kooperacija ze Serbskim muzejom a SPL); njeje so naposledk bohužel přewjedło, dokelž njeběše hród po pandemiji na tajke projekty nastajeny.
- wuměna z Wendlandom:
 - o 09.05.22 přewjedže so přednoškowy wječor „Daloko na zapadze – zasydlenje Połobskich Słowjanow z archeologiskeho wida” w Zejlerjowej bróžni Domowinskeho domu we Wojerecach. Bě to zhromadne zarjadowanje Domowiny, Maćicy Serbskeje a Wendlanskeho přećelskeho a džěloweho kruha z.t., kiž bě z małej delegaciju přitomny. 30 wosobow so na zarjadowanju wobdžěli.
 - o 10.5.22 poda so delegacija z Wendlanda na wuprawu k městnam serbskeho skutkowanja w Slepjanskim a Wojerowskim regionje.
 - o 14.06.22 wobdžěli so Werner Sroka jako čestnohamtski społnomócnjeny Domowiny za Wendland na hłownej čłonskej zhromadźiznje asociěrowaneho towarstwa Domowiny Wendlanskeho přećelskeho a džěloweho kruha we Łuchowje (Lüchow).
 - o 2022 planowane delegowanje kulturneje skupiny/towarstwa do Wendlanda so dale přesunje. Bratrowstwo planuje wopyt z nowej inscenaciju. Termin je hišće njejasny.
- jězba serbskich studentow do Prahi k SPL (hlej džělowa směrnica 5.1).
- zetkanje z čłonami přećelow Serbow we Wróclawju a přihoty ekskursije Bratrowstwa do Wróclawja (je so přewjedła)

2. Domowina – zastupjerka wšěch generacijow Serbow / Domowina – zastupjarka wšěch generacijow Serbow

nadawki, kotrež su wusměrjene na polěpšenje a spěchowanje generacije přesahowaceho skutkowanja

nadawki, kótarež su wusměrjene na pólěpšenje a spěchowanje generacije přesahowaceho statkowanje

2.1. Domowina podpěruje přez džěło regionalnych řečnicow zetkanja młodostnych Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w zmysle zhromadneho pěstowanja serbskeje řeče.

Hlej k tomu tež rozprawnistwo našich župow a čłonskich towarstwow a naličenje tamnišich projektow.

Městno młodžinskeje referentki w Hornjej Łužicy bě wot spočatka lěta 2022 njewobsadźene. Wupisanje njebě wuspěšne. Domowinski zarjad njemóžeše tuž eksplicitnje wusměrjenemu džělu z młodžinu a wuměnje mjez Łužicami wotpowědować. Wot februara 2023 je městno młodžinskeje referentki zaso wobsadźene.

Přewjedłoj staj so dwaj projektaj wusměrjenej na wuměnu mjez Hornjej a Delnjeje Łužicu:

- 10.09.2022 wustup 1. Kulturneje brigady w Dolnoserbskem gymnaziumje w Chóšebuzu

- 23.05.2022: wopyt 8. lětnika Delnjoserbskeho gymnazija w serbskich institucijach w Budyšinje z 85 šulerjemi, wot toho někak 30 w serbskim domje
- 24.09.2022: přewjedenje Superkokota w Nowej Niwje

Dale je so wjednistwo na Delnjoserbskim gymnaziju (DSG) w Choćebuzu wot šulskeho lěta 2022/2023 změniło. Z Hornjej Łužicy njeje so hišće kontakt nawjazał. Z tym njeje so tež hišće wulět šulerjow a šulerkow 11./12. lětnika DSG a Serbskeho gymnazija Budyšin do Lipska poradził, zo bychu so tam wuměnili ze studentami sorabistiki. Wulět planuje so pak za lěto 2023.

DŁ: mložinski koordinator a zagronita za mložinske žěło w měsće Chóšebuz

2.2. Rěčny centrum WITAJ podpěruje župy a kubłanišća při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow.

W Hornjej Łužicy su so slědowace kubłanišća při swjedženjach serbskeje rěče, serbskich projektach a podobnych podpěrali:

- 1. do 4. lětnik zakładna šula Wulka Dubrawa (2021/ 22)
- 5. do 10. lětnik Serbski gymnazij Budyšin (25.05.2022)
- 1. a 2. lětnik zakładna šula Slepom (.08.06.2022)
- 4. lětnik zakładna šula Wojerecy (10.06.2022)
- prawidłowne poskitki we Witaj-skupinowach w Bukecach a w Nowym Měście
- punktuelnje poskitki we Witaj skupinach w Rownom, Ćisku, Kulowje (katólska pěstowarnja) a Radworju (AWO)

Dale je so župam mj. dr. na slědowacych projektach pomhało:

- Swójbna schadźowanka w Chróšćicach (03.04.2022)
- projekt za 4. lětniki na temu Zejler a Kocor (julij 2022)

W Dolnej Łužicy su se kubłanišća pši serbskorěčnych projektach a zarědowanjach pódpěrali:

- jatšowny projekt w zakładnej šuli w Janšojcach (3.- 6. lětnik, 08.04.2022)
- serbski familijowy žeń w zakładnej šuli Žylow (1. - 6. lětnik, 22.09.2022)
- grajne dopołdno w horše Žylow (12.08.2022)
- praktiske žěło z Bookii-pisakom a knigłami (6 zarědowanjow w zakładnych šulach)
- podpěra w serbskej wučbje /Aufholen nach Corona/ (kupkowe žěło, wuwijanje cytanja)
- pšedstajenje žiśecych knigłow w hortach a šulach
- punktuelna pódpěra hortowych žiši pši serbskorěčnych projektach (ptaškowa swajźba, cytańske wuběžowanje)
- měsćański swěžeń w Chóšebuzu (18.06.2022)

Wót lěta 2016 dajo projekt „Spěchowanje serbskorěčnych familijow“, zož Rěčny centrum WITAJ ze wšakorakimi zarědowanjami pódpěruje nałožowanje serbskeje rěcy we familijach. Mamy kužde lěto pšawidłownje 3-4 zmakanjow. Kooperěrujemy how z towaristwom „Gromaže“.

2.3 Na zakładźe zrěčenja z wokrjesom Budyšin wukonja Rěčny centrum WITAJ w nadawku Domowiny aktiwity na polu socialneho młodžinskeho džěla.

Wót lěta 2011 ma Rěčny centrum WITAJ w Hornjej Łužicy wotrad za młodžinske socialne džěło. Aktualnje wukonja so **šulske socialne džěło** na wyšich šulach w Ralbicach, Worklecach, Radworju, Budyšinje a Slepom. Šulske socialne džěło w Slepom je 01.01.2022 do nošerstwa RCW přešlo.

Swójbne kubłanje přewjedžeše so w regionalnymaj teamomaj Budyšin a Kamjenc/Zapadna Łužica hač do měrca 2022. Dotal njeje so radžiło, městno znova wobsadzić.

Mobilne młodžinske džěło so aktualnje w regionalnym teamje Kamjenc/Zapadna Łužica tež njeprěweduje, dokelž so nowowobsadjenje tutoho městna dotal radžiło njeje.

Na zakładze noweho šulskeho zakonja w Sakskej ma so šulske socialne džěło na kóždej wyšej šuli ze 40 hodžinami wob tydžeń zawěsćić. Dokelž pak na šulskich stejiščach w Radworju, Ralbicach, Worklecach a w Budyšinje koleginy džělowe městna jenož z 30 hodžinami wobsadžeja, dopjelna so zbytnje 10 hodžiny 4 króć wot koleginy, kotraž 40 hodžin džěła. Wot nalěća 2021 sem pak skutkowaše tuta koleginu we Worklecach a w Ralbicach sama, dokelž běštej koleginje hač do oktobra 2022 resp. februara 2023 w staršiskim času.

3. Serbska rěč / Serbska rěč

nadawki, kotrychž zwoprawdženje přinošuje k škitaj, nałožowanju, zachowanju a rewitalizaciji serbskeje rěče¹

nadawki, kótarychž zwopšawženje pśinosujo k šćitoju, nałožowanju, wuchowanju a rewitalizaciji serbskeje rěcy²

3.1 Z pomocu Rěčneho centruma WITAJ zdžěła so analiza wotchadnikow Witaj-pěstowarnjow a –skupinow w Delnjej Łužicy. Na tutym zakładze ma so strategiski koncept k docpěću wšěch Witaj-džěćić za dalše serbskorěčne kubłanje zdžělać.

Teke w lěse 2022 su se licby wótchadnikow Witaj-kupkow w Dolnej Łužicy zběrali (64). Jo znate, až se wětšina tych žiśi w přědnem lětniku, gaž móžno, na bilingualnej wucbje wobžěljo. Dalšne maju serbsčinu ako cuzorěčnu wucbu. Dokradna statistika až doněta njejo k realizěrowanju, dokulaž oficielne licby Statneho šulskego amta (102 wuknikow w bilingualnej wucbje přědnego lětnika 2022/23) njerozeznowaju mjazy žiśimi z Witaj-kupkow a wótnabocnikami bžez pśedznašow w serbskej rěcy.

W ramiku pśeslěženja pšechada wót žiśownje do zakładneje šule w Dolnej Łužicy jo se pokazało, až su w zajmje kontinuěrujucego rěčnego wuwěša wót pśedšulskeje WITAJ-kupki do bilingualneje wucby nowe kooperaciske formy trjebne. Togodla se tuchylu wuwiju konkretne pśirucenja za wšykne na procese pšechada wobžěłone fachowe mócy. Dokulaž jo wažne, až pedagogiski personal pśi tom procese sobu statkujo, jo se žělowa kupka załožyla.

3.2. Kubłanski wuběrk Domowiny zdžěła swój zakład za strategiske postupowanje k polěpšenju kontinuowaceho serbskorěčneho kubłanja.

Kubłanski wuběrk je po konstituowanju spočatk 2022 dalše tři posedženja přewjedł. Hladajo na to, zo su čłonojo wuběrka nowi w swojej funkciji, bě najprjedy raz zasadna informacija wo serbskim kubłanju trěbna. Na poslednimaj posedženjomaj su so wuběrkownicy wosebje ze situaciju w delnjoserbskich pěstowarnjach SŠT zaběrali. Jednaćel a sobudžělaćerka SŠT kaž tež wjednik delnjoserbskeje wotnožki RCW su wo móžnosćach rěčneho kubłanja delnjoserbskich kubłarjow a krótkodobnej podpěrje přez Choćebuski RCW rozmyslowali.

¹ Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstajacy z hornjoserbskeje, delnjoserbskeje spisowneje rěče, jich regionalnych formow kaž tež slěpjanšćiny.

² Z wurazom serbska rěč jo měnjony kanon rěčow, wobstajacy z górnoserbskeje, dolnoserbskeje pisneje rěcy, jich regionalnych formow ako teke slěpjanšćiny.

Diskusija pokročuje. W Delnjej Łužicy – runje pak tež po wšej Łužicy – mamy do přichoda ramiki serbskeho kubłanja w pěstowarnjach stworić a wo móžnosćach konkretnej podpěry přemyslować, kiž polěpša a skruća rěčnu kwalitu kublarjow.

3.3. Nastupajo wabjenje za dwurěčne kubłanje w zažnym dźěcatstwje a w šulskim kubłanju zdźěla Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji z SMK a MBJS a naslědnymi kubłanskimi instancami na zakładze najnowšich wědomostnych dopóznaćow dalši argumentaciski material za rozdźelne skupiny staršich, kublarjow, wučerjow a młodostnych. Za serbskorěčny kubłanski puć ma so prawidłownje a diferencowane po regionach wabić.

Manuskript za informacisku brošuru za staršich wo serbskorěčnym kubłanju na zakładnych šulach – wotpowědnik k brošurje „Dobry start“ – je so w lěće 2021 nadźěłał a SMK přepodał. Ministerstwo pak wudaće dotal njeje realizowało.

Na posedženju wodženskeje skupiny 2plus w nowembrje 2022 je so doporučiło, koncept 2plus, kotryž w brošurce za fachowcow předleži, jako brošurku za staršich předźěłać.

W Braniborskej so iniciěrowanje podobnych procesow k nadźěłanju informaciskeho materiala tež dlije. Druhi Krajny plan k zmócnjenju dolnoserbskeje rěcy z lěta 2022 pak wopřija naprawu k wudźěłanju tajkich materialijow (přir. stronje 66 a 67 mjenowaneho plana).

3.4. Domowina so za to zasadźa, zo so na wšitkich šulach ze serbskimi poskitkami we Łužicy serbšćina sylnišo zadomi.

W lěće 2022 je referentka za kubłanske naležnosće dale přez wosobinske rozmołwy kaž tež přez wobdźělenje na šulskich konferencach kontakt do jednotliwych kubłanišćow w Hornjej Łužicy nawjazała abo skrućiła a zdobom rěčny staw serbšćiny na kubłanišću analizowała. Do rozmołwow je regionalne rěčnicy abo serbskich akterow na městnje zawjazała.

Tute a dalše rozmołwy z jednotliwymi wučerjemi wo serbskim kubłanju na šuli su zakład za dowěrliwy počah do jednotliwych šulow. Situacije na šulach su jara wšelake. Wosebje na šulach z jenož jednej wučerku serbšćiny nima serbšćina hódnotu, kotruž sej přejemy. Aktualnych wužadanjow dla (pobrachowacy personal, Corona) wučba serbšćiny jara husto wupadnje. Zadomjenjenje serbšćiny je wot angažementa jednotliwych wučerjow/kow wotwisne.

Dale je referentka lisćinu serbskich zwonkašulskich poskitkow za šule zestajiła. Lisćina předleži jako dokument na Domowinskej stronje. Šulam je link na lisćinu poskitkow sprosředkowała. Wizitka z qr-codom na lisćinu so prawidłownje na kubłanskich zarjadowanjach a při wosobinskih rozmołwach rozdźěluje.

Ze spočatka šulskeho lěta 2021/2022 je referentka zwólniwych wabiła, kotřiž chcyli na šulach a druhich kubłanišćach serbske spěchowanske hodžiny přewjesć abo při nałožowanju serbšćiny podpěrać. Na Radworskej, Pančanskej a Budyskej zakładnej šuli su w lěće 2022 třo přistajeni Domowiny a dalši eksterni prawidłownje spěchowanje přewjedli. Pedagogojo na šulach witaja podpěru a chwala sej angažement zwólniwych a wjesela so přez dalšu podpěru do přichoda.

3.5. Domowina podpěruje zwoprawdženje a dalepisanje Braniborskeho krajneho plana za zmócnjenje delnjoserbskeje rěče a druhého plana naprawow Sakskeho statneho knježerstwa k pozbudžowanju a k wožiwenju wužiwanja serbskeje rěče.

Domowina je zhromadnje ze SŠT 13.10.2022 w Smochćicach přewjedła fachowu konferencu za nošerjow kubłanišćow, kubłarki a kublarjow kaž tež staršich k temje „Wužiwanje serbskeje

rěče při kubljanju w pěstowarnjach". Na wuspěšnej konferency, kotraž so klětu dale wjedže, su so 60 wosobow wobdžělili.

Na posedženju Sakskeho kabineta w septembrje 2022 w Serbskim domje w Budyšinje je so šesta rozprawa wo položanju serbskeho ludu předpožila. Kaž to Sakski serbski zakón předwidži, leži wona tuchwilu w krajnym sejmje. Plan naprawow Sakskeho statneho knježerstwa k pozbudžowanju a k wožiwjenju wužiwanja serbskeje rěče tworí jedne čěžišćo tuteje rozprawy.

Rozprawa wo položanju serbskeho ludu dawa wažne pokiwy, kak su so dotalne naprawy zwoprawdžili a kotre čěžišća su w přichodze nadal trěbne. Sakske statne knježerstwo praji na městnje, zo je sej toho wědomo, zo su dalše prócowanja na šěrokej runinje trěbne, zo by so zachowanje a dalše wuwijanje serbskeje rěče, kultury a herbstwa tež perspektiwisce zaručilo. Jako Domowina mamy tuto dale kritisce přewodžeć a podpěrować.

W Bramborskej jo wobnowjony krajny plan za zmócnjenje dolnoserbskeje rěcy wujšel kónc lěta 2022, z cymž bužo jaden ze zakładow za žělowe šěžyšća w lěse 2023 a wótgłosowanja mjazy serbskimi institucijami.

3.6. Domowina podpěra a přewodža staršiske iniciatiwy w naležnosćach serbskorěčneho kubljanja. Čěžišćo ma być wutworjenje maćernorěčnych rjadownjow/skupinow jako serbskorěčne rupy na kublanišćach ze serbskimi poskitkami.

Referentka za kublanske naležnosće aktiwnje w Radworskej staršiskej iniciatiwje sobudžěla.

Přistup k staršim w Delnjeje Łužicy přez akterow na městnje abo zeznaše z čłonkami serbskego familijowego towaristwa "Gromaže" w Dolnej Łužicy njeje so hišće tak poradžiło. Regionalny běrow Chóšebuz znajo a podpěra Serbske familijowe towaristwo GROMAŽE w projektach, n. ps. "Małe jatšy".

Župa "Jan Arnošt Smoler" je w lětomaj 2021 a 2022 wjacore zarjadowanja w Radworju hromadze ze Staršiskej iniciatiwu Radwor z.t. a młodžinskim klubom "Radworske" za tworjenje serbskich rěčnych rumow podpěrała. Dale je so na Radworskej zakładnej šuli w šulskim lěće 2020/2021 oficialnje zaso serbska rjadownja wutworiła. Tež w šulskim lěće 2021/22 je šula po woli staršich zaso serbsku rjadownju wutworiła, byrnjež w njej jenož 8 šulerjow byli. Wot šulského lěta 2022/23 pomjenuja rjadownje zaso z A/B a serbska rjadownja so hižo wjace do prašenja njestaji.

Na Budyskej serbskej zakładnej šuli su podobne přemyslowanja. Wysokich ličbow přizjewjenjow pak je za Budyšin dalše rozrisanje trěbne. Wšitke přizjewjene džěci maja znajomosće serbsčiny. W Budyšinje njeje pak žaneje dalšeje šule ze serbskim poskitkom. Zastupjerjo Domowiny su spočatk lěta 2023 naležnosć nowowuzwolenemu wyšemu měšćanosće města Budyšin předstajili a za rozšěrjenje poskitkow serbsčiny wabili.

Hižo we wólbnyh boju je so kandidat CDU, kotryž bě do toho direktor němskeho gymnazija w měsće, tutemu žadanju přizamknył.

We wuslědku rozmołwy je so wo termin z LaSuB prócował a chce so zhromadnje z Domowinu wo wutworjenje serbskorěčneho poskitka na dalšej šuli w měsće prócować.

W župje Dolna Łužyca su se styri rěčne žěłarnje w proznych pšewjadli:

- 19. - 22.04.2022
- 18. - 22.07.2022
- 15. - 19.08.2022
- 01. - 04.11.2022

3.7. Domowina wjedže rěčne planowanje (status rěče, přiswojenje rěče a korpusowe planowanje) ze zaměrom dale, wuwěće zakładow serbskeje rěče a připóznaca tuteje rozšěrić. W tutym zwisku podpěruje akciju rěčneje rewitalizacije w Delnjeje Łužicy „jo!zatebje“ a modelowy projekt „Zorja“.

Z akcije „jo!zatebje“ su pšišli přédne impulse za masterski plan za rewitalizaciju dolnosěrbskeje rěcy. Modelowy projekt „Zorja“ a teke masterski plan stej w nosařstwje Domowina Niederlausitz Projekt gGmbH. Gaž pšizo k praktiskej fazy, pódpěra Rěčny centrum WITAJ projekt „Zorja“. W měrcu 2022 su se styri sobuželašerje RCW wobžělili na žělańcice z US-amerikańskim profesorom Greymorningom, kótaryž jo rozkładł a demonstrěrował swojsku imersisku metodu. Pó njej dej se teke w „Zorje“ wuwucowaš.

3.8. Rěčny centrum WITAJ wudžěła certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče, zo by so modernej praksy nawuknjenja rěčow wotpowědowało a zo by so přinošowało zwysenju statusa serbskeje rěče.

W hornjoserbsčínje a delnjoserbsčínje steja za 4 niwowowe schodženki A1, A2, B1 a B2 mustrowe a pruwowanske nadawki inkl. nahrawanjow k dispoziciji kaž tež internetowa prezentacija pod www.sprachzertifikat-sorbisch.de. Pruwowanja za Rěčny certifikat hornjoserbsčiny přewjedu so kóždy lěto w nalěcu a nazymje resp. wuwzacnje tež na naprašowanje. Za rěčny certifikat dolnosěrbsčiny poskićuja so pruwowanja w nazymje. Tuchwilu nastawaja mustrowe a pruwowanske nadawki za schodženk C1. Runočasnje ma so tež internetowa prezenca rozšěrić. Pruwowanje za Rěčny certifikat hornjoserbsčiny je dotal 69 ludži z džewjeć krajow złožiło.

3.9. Domowina podpěruje nowe a digitalne wuwučowanske formy, wuwijanje digitalnych wučbnićow a medialne rěčne kursy. Při tym ma so koncepcionelnje tež wučba za jednotliwcow wobkedźbować. Rěčny centrum WITAJ realizuje aktywity k nawuknjenju serbskeje rěče z pomocu nowych digitalnych medijow.

Lektorat RCW wuwija přidatne wučbne srědky za **wužiwanje BOOKIpisaka**. Tak je wušoł hornjoserbski wobrazowy słownik „Swět wokoło nas“ kaž tež słownik w delnjoserbsčínje „Mój swět we wobrazach“. Rozšěrił je so poskitk na wučbnych materialijach k wužiwanju bookiipisaka z džěłarničku „Ptački našeje domizny“. Dale je so wudawa nazwukowa tabulka za přěni lětnik za bookiipisak, kotraž je so mjeztym wudospołniła a rozšěriła. Nimo toho je so tež delnjoserbska warianta nazwukoweje tabulki nadžěłała. Cyle nowy produkt za wužiwanje bookiipisaka je plakat „Ptači časnik“, kotryž přědleži w hornjoserbskej rěči.

Wulki džěl nadžěłanych wučbnićow, džělowych zešiwwow, słownikow a přiručkow wopřija tež přidatne poskitki kaž aplikacije za šulerjow a wučerjow, wučerske doporučenja, hrajne plany z nawodom k wužiwanju abo **DVD** z wuknjenskeje software. Tež awdijo-CDki so wudadža, kaž za wučbnićowy rjad „Wuknjemy serbsce“ za serbsčinu jako cuza rěč abo za serbsčinu za rěčnu skupinu 2 we wučbnym rjedže „Serbsčina“. Dalši poskitk su słuchoknihi kaž k bajkowej knize „Čerwjewawka a druhe bajki“ a to w delnjoserbskej kaž w hornjoserbskej rěči.

Jako wudospołnjacy material synchronizowachu so wjacore němskorěčne wučbne **filmy** za wěcnu wučbu a za wučbu biologije, w lěće 2022 wučbny film „Łuka“.

Tež přeložowanski program **sotra** za deljno- a hornjoserbsčinu a němčinu móže so jako wučbny srědk wužiwać. Program je so w lěće 2021 z přeložkom za hornjoserbsčinu wozjewił a w lěće 2022 z přeložkom za delnjoserbsčinu. Program ma integrowanu prawopisnu kontrolu. Wón hodži so za zwučowanja w prawopisu a w stilistice. Wšako wostanje zamołwitosć za korektnosć teksta w kóždym padže pola pisarja.

Wot dohromady **16 rěčnych kursow** w Hornjej Łužicy wotměwaja so 12 analognje a štyri digitalnje. Z bohatym poskitkom rěčnych kursow, kiž zmóžni so wot lěta 2021 přez nowe přidatne městno za rěčneho pedagoga a jeho asistencu, zwoprawdži so krok po kroku

wotpohlad systematiskeho posrědkowanja serbsčiny dorosćenym, w přnim rjedže kublarjam, wučerjam a přistajenym serbskich institucijow. Wšitke tute kursu su na to wusměřene, zo wobdźelnicy kursow so tež na wotpowědnym certifikowanju swojich rěčnych kmanosćow wobdźěla. W Delnjeje Łužicy maja **třidnjowske intensiwny kursy** za kublarki a hortnerki hižo tradiciju. Kóždy lěto so něhdźe 30 pěstowarkow a hortnarkow na kursach wobdźěla.

3.10. Domowina přewodźuje ewaluaciju wučby hornjoserbsčiny.

Fachowe dźěło RCW na zakładach certifikacije bu baza za rozsud Sakskeho statneho ministerstwa za kultus (SMK), so we wobłuku ewaluacije koncepta 2plus na pruwowanske nadawki certifikata schodženka B1 złožić. 01.09.2022 přepoda Sakske ministerstwo za kultus Serbskemu institutnej nadawk za wědomostny přewod ewaluacije šulow, kotraž po koncepciji „2plus“ dźělaja. RCW je člon projektoweje skupiny pod nawodom Serbskeho instituta. Wobstatk ewaluacije je projekt „Zwěšćenje rěčneho stawa w serbsčinje – 8. lětnik RS-8“ na wyšich šulach a gymnaziju. Z pisomnym testom zahaji so 05. a 06.10.2022 pilotowa faza RS-8 za 105 šulerjow na SWŠ Worklecy, WŠ Slepó a na Serbskim gymnaziju Budyšin. W času wot 03.11. do 17.11.2022 wotměchu so ertne pruwowanja. RCW spřihotowa wšitke pisomne a ertne pruwowanske podložki za šulerjow, nawod za šulerjow, nawod za wučerjow, nahrawanja ertnych tekstow a wuhódnoćenske podložki a wobdźěli so na přewjedženju a wuhódnoćenju wšitkich ertnych pruwowanjow a na wuhódnoćenju pisomnych swobodnych tekstow šulerjow. Wot šulskeho lěta 2023/2024 sem ma so pola šulerkow a šulerjow 8. lětnika prawidłownje rěčny staw zwěšćić.

4. Kubljanje w narodnym duchu a dorost / Kubljanje w narodnem duchu a dorost

Nadawki, kotraž měrja so na kubljanje w narodnym duchu, štož słuži skrućenju identity jednotliwca. Wone wobsahuja wšitke pola kubljanja – wot pěstowarskeje hač do wysokeje staroby. Zdobom dže wo posrědkowanje serbskeje rěče a wědy wo serbskich stawiznach, štož měło tež k skrućenju narodneho ducha přinošować.

Nadawki, kenž měrje se na kubljanje w narodnem duchu, což słuži skšusćenju identity jednotliwca. Wóni wobpřimuju wšykne pola kubljanja – wót pšedšulskego až do wusokego starstwa. Rownocasnje žo wo pósrědnjenje serbskeje rěcy a wědy wo serbskich stawiznach, což dežalo teke ku skšusćenju narodneho ducha přinosować.

4.1. Domowina zasadźuje so za zwjazowace prawniske postajenje ke kublanskemu konceptej 2plus w Sakskej a za běžny monitoringowy proces ke konceptej w šulskej praksy. Domowina žada sej hromadže ze Serbskej radu a Serbskim šulskim towarstwom nowelěrowanje wuwjedženskeho postajenja šulskeho zakonja.

Předžělanje Sakskeho wuwjedženskeho postajenja wo dźěle na serbskich a druhich šulach w serbskim sydlnskim rumje (Verordnung über die Arbeit an sorbischen und anderen Schulen im deutsch-sorbischen Gebiet, z lěta 1992) so falowaceho naćiska změnow dla do lěta 2023 přestorči. Předrozmołwy z wučerjemi a nawodnistwami šulow su wo wotměli, tak zo trěbne informacije předleža. Fakty maja so nětko pisomnje wuformulować.

Wažne při tym budže, wuslědki ze zaběžaneje ewaluacije 2plus koncepta, kiž je 2022 startowała, wobkedźbować, přenje wuslědki wočaknyć a na nje nawjazać.

4.2. Domowina podpěruje w Braniborskej přesadźenje a předžěłanje serbskeho šulskeho postajenja. Witaj-wučba ma być regularna forma bilingualneje učby.

Předžěłanje serbskeho šulskeho postajenja w Braniborskej je so w léće 2022 skónčiło. Z noweho postajenja wuchadža, zo ma Witaj-wučba być regularna forma bilingualneje učby. Přesadźenje tuteho centralneho postajenja so ze stron Domowiny podpěra.

4.3. Domowina poda so we wothłosowanju ze Serbskej radu do rozmołwy z kultusowym ministrom Sakskeje ze zaměrom, zo by so zwjazk serbskich šulow wutworił.

Kontakt do serbskich šulow Sakskeje je so přez wosobinske rozmołwy nawjazał. Z předsydstwom a jednaćelom SŠT wobsteji spomóžny džěłowy poměr. W přichodnej kročeli budže so nětko w kooperaciji z SŠT džěłowa papjera nadžělać, kotraž ma być zakład za rozmołwy z nawodnistwami serbskich šulow.

Hakle hdyž je so rozmołwa ze wšitkimi šulemi a gmejnami přewjedła, měła so rozmołwa z kultusowym ministrom Sakskeje přewjesć. W rozmołwje z ministrom w nazymje 2022 su so druge palace temy rozjimali, kaž na př. falowacy učerski personal, falowacy personal na serbskej fachowej šuli, materialije ministerstwa z informacijemi wo serbskim kubłanju abo wužadanja w LASUB.

4.4. Kubłanski wuběrk koordinuje lětnu wuměnu zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach Braniborskeje a Sakskeje.

Posedźenja zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach sakskich šulow stej so 2021 kaž tež 20.06.22 w Budyšinje pod nawodom kubłanskeje referentki přewjedłoj.

Na nastork zastupjerjow je nastala zběrka hornjo- a delnjoserbskich zwonkašulskich poskitkow za šule. Zběrka předleži w digitalnej formje. Link je so do šulow rozpósłał. Zběrka je na internetnej stronje Domowiny zjawnje přistupna.

Planowane posedźenje zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach braniborskich šulow njeje so w léću 2022 falowacych přizjewjenjow dla přewjedło. Do přichoda dyrbi so rozrisać, kotre wosoby Domowina jako jeje zastupjerjow do šulskich konferencow sćeje.

5. Kultura a wuměłstwo

Nadawki, kotrež su wusměřjene na spěchowanje a wuwijanje serbskeho kulturneho džěła, wuměłstwa, sporta a turizma.

Nadawki, kenž su wusměrnjone na spěchowanje a wuwijanje kulturnego žěła, wuměłstwa sporta a turizma.

5.1. Zarjadniska podpěra za kulturne aktiwity a projekty regionalnych a nadregionalnych towarstwow so lětnje zwěsći a na zakładze zrěčenjow zwoprawdźi.

Hlej tež džěłowa směrnica 1.2.

Zarjad Domowiny zwěsći za běžne lěto za kulturne aktiwity a projekty regionalnych a nadregionalnych towarstwow, kotra zarjadniska podpěra je trjeba a ju na zakładze zrěčenjow zwoprawdźi. Projektowi sobudžělaćerjo a regionalne rěčnicy zarjada přewodžeja akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju jich předewzaćow.

Projektna managerka w Hornjej Łužicy podpěrowaše 2022 nadregionalne towarstwa kaž Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z.t., Zwjazk serbskich studowacych a Zwjazk serbskich spěwarskich towarstwow při zwoprawdženju jich projektow:

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z.t.:

- 10.03.2022: wobdźowanje wo najrjeńše jutrowne jejko (jury; 41 wotedatych kolekcijow)
- 04.05.2022: wobdźowanje wo najrjeńše jutrowne jejko za dorost (jury; 54 wotedatych kolekcijow + 276 dźěci wobdźěli so w skupinje ze zakładnych šulow w Großschirma, Kulowje a Wulkej Dubrawje a pěstowarnje z Wulkeje Dubrawy)
- kurs wušiwanja křižerskich seklow w Chróśćicach (18./19.3., 2.4., 8.4.; 9 wobdźělnikow)
- 07.06.2022: wustajeńca „Na zabytych slědach – Dźěla z molerskeje dźělarnički w Delnim Wujězdze 2021” w SKI w Budyšinje (30 wopytowarjow při wotewrjenju)
- 17.-19.6.22: Molerska dźělarnička składnostnje 9. mjezynarodneho festiwalu dudakow w Slepom pod nawodom Maje Nageloweje (10 wobdźělnikow)
- 12.9.2022: Wustajeńca „ZYNK & BARBA – Dźěla z molerskeje dźělarnički składnostnje festiwalu dudakow w Slepom 2022“ w Serbskim domje w Budyšinje (30 wopytowarjow při wotewrjenju)

Zwjazk serbskich studowacych:

- organizacija jězby serbskich studowacych do Prahi w zhromadnym dźěle z předsydstwom ZSS (16.-18.9.2022; 38 studentow)

W kooperaciji ze Zwjazkom serbskich spěwarskich towarstwow, Załožbu za serbski lud a Serbskim ludowym ansamblom:

- organizacija wjerška Lěta Zejlerja a Kocora „Serbski spěwanski swjedźeń“ w Budyskej krónje (29.10.2022; 350 sobuskutkowacych, 1200 wobdźělnikow live w streamje, 2700 klikow k 30.11.2022).

Domowina jako kooperaciski partner:

- „Łužiske dohlady” 4 zarjadowanja w kooperaciji z Kamjentnym domom, SLA, Filmowym festiwalom nad Nysu, Załožbu za serbski lud a „Łužycafilm – Serbsko-němska filmowa syć”
- PopIIGo (hlowny nošer: Kamjentny dom)

Projektowy manager w Dolnej Łužicy žěla na zakłaže kooperaciskego dogrona mjazy Domowinu Zwězk Łužyskich Serbow z.t. a Domowinu Župa Dolna Łužyca z.t.. W dogronje su nadawki zapisane.

Pšez zarědowanje žělowego městna jo se dojspiło, až towaristwa a druge nosarje projektow w Dolnej a srjejžnej Łužicy pódpěru pši nawabjenju a póžedanju financnych srědkow dostanu.

Projekty Župy Dolna Łužyca z.t. su byli realizěrowane a nowe formaty prezentacije serbskeje kultury su se dalej wuwijali. Pšez strukturnu změnu stoj Župa Dolna Łužyca pšed nowymi wupominanjami a z tym jo župa pšenjasla projektowemu manageroju řed nowych nadawkow.

Projektowy manager jo zagronity za wusměrjenje a žělabnosć Domowina Niederlausitz Projekt gGmbH ako nosař:

- bramborskego IKE projekta (140.000 €)
- projekta Masterplan rewitalizacije dolnoserbskeje řěcy (41.000 €)
- projekta Dolnoserbska kulturna akademija (335.000 €).

Projektowy manager podpěrujo projekty:

župy Dolna Łužyca pšez Dolnosěrbsku kulturnu akademiju:

- małe projekty ako mólowanje jatšownych jajow, nałog Janšojškego boga, jatšowne spiwanje, póbitowanja ludowego wuměłstwa
- projekt Małe jatšy (1000 pšiglědowarjow a 50 wobžělnikow)
- pódpěra dolnosěrbskich nałogow na jsach (superkokot: 24.09.2022 700 pšiglědowarjow w Tšupcu a zapust)
- 10.09.2022: wustup 1.kulturneje brigady a Chóšebuzu w ramiku lěta Zejlera a Kocora, 300 pšiglědowarjow
- imersiwny žiwadło „Serbski Tranzit“ 120 pšiglědowarjow
- pupkowe žiwadło („Mały lutk“ a „Štrumpicka“) 200 pšiglědowarjow, projekt kulturneje akademije
- serbske powěšćowe figury (Großfigurenbau Workshop) 10 luži su twarili figury, 30 luži su pšišli na prezentaciju 31.10.2022 ako pšésego pšez Chóšebuz / figury móžno na serbski event ako atrakcija pšepšosyś

Projekty towaristwa Studnja:

- žiwadło pši řecce (Sagenkahnfahrt), 6 zarědowanjow z 400 pšiglědowarjami

Projektowy manager jo se zaběrał z nawabjenim tšesich srědkow:

- Partnerschaft für Demokratie Cottbus (10000 €) za Małe jatšy, Serbski Tranzit
- Stiftung Sozialpädagogisches Institut Berlin SPI za „Aufholen nach Corona“ (2.000 €) za serbske kulturne póbitowanja w šulach

W srjeźnej Łužycy jo projektowy manager pódpěrał towaristwo Njepilic dwór z.t. pši wužěłanju pšosby a wótlicenju spěchowanskich srědkow.

2022 přewjedźechu so w našich Domowinskich župach scěhowace regionalne župne zarjadowanja:

Župa „Michał Hórnik“:

- 17.03.2022: přednošk za wuměnkarjo župy z Benom Bělkom ze 30 wobdžělnikami
- 03.04.2022: swójbna schadźowanka w Chrósćicach jako zhromadne zarjadowanje z RCW a SŠT z něhdze 400 dorosćenymi a dźěćimi
- 02.09.2022: filmowy wječor jako kino pod hołym njebjom w Pančicach-Kukowje zhromadnje z młodžinskim klubom Paku, staršiskim kružkom Paku a RCW z wjace hač 300 wopytowarjami
- 10.11.2022: zetkanje hotowarničow serbskeje katolskeje narodneje drasty w Chrósćicach ze 27 wobdžělnikami
- 15.11.2022: župna kulturna kermuška w Hórkach zhromadnje z wjesnym towarstwom „Při skale“ Hórki a skupinu „Po štyrjoch“ ze 90 wopytowarjami
- 26.11.2022: kubłanska jězba župy do Lubnjowa a na Lědy z 19 wobdžělnikami

Župa „Handrij Zejler“:

- 10.02.2022: zahaji so předawanje židžanych płatow za Wojerowski region w Budyskej SKI ze swjedženskim přepodaćom płatow firmy Eschke do serbskich rukow (25 wobdžělnikow); wot toho časa podpěruje so předawanje płatow w regionje intensiwnje a hač do kónc lěta 2022 je so wulki dźěl płatu w SKI Budyšin tež z podpěru regionalneje řěčnicy předał
- 05.03.22: jězba na předstajenje NSLDž „Šěrcec Hanka“ z busom z Wojerec přez Kulow a Sulšecy (spěchowany přez KuBiMobil) z 54 wopytowarjami (wot toho 1/3 młodostnych)

- 17.03.2022: přewjedženje džěłarnički “Regionalna pisanosć rěče drasty a kultury” na temu “Jutrowne nałožki z ruku a rěču”, spěchowane přez wurjadne myto “Rěč wjaza. Rěč zwězujo.” Załožby za serbski lud ze 30 wobdźělnikami
- 08.04.22: čitanje fabulow a koncert składnostnje lěta Zejlerja a Kocora zhromadnje z Towarstwom Zejler Smoler we Łazu ze 60 wobdźělnikami
- 15.10.22: koncert SLA a počesćenje z položěnjom kwěćela při pomniku składnostnje 150. posmjertnin Handrija Zejlerja we Łazu ze 90 wobdźělnikami
- 13.11.22: popołdno za swójby w kooperaciji z towarstwom Bratrowstwo w Jakubetz wustawje w Kulowje ze 150 wobdźělnikami
- w běhu lěta: předstajenje Kamishibai mapy wo Pumpoće a Připołdnicy w 13 pěstowarnjach a w Ćiskowskej Bjesadze z přeco někak 15-20 džěćimi (mapy so do wšitkich serbskich šulow a pěstowarnjow HŁ a DŁ darmotnje rozdźělichu; wuslědk Ćin sobu fonda jako projekt župy
- w běhu lěta: 6 rěčnych swětłownjow w bróžni Domowinskeho domu we Wojerecach zhromadnje ze župnym předsydstwom, spěchowane přez wurjadne myto “Rěč wjaza, ...” Załožby za serbski lud ze stajnje někak 15-20 wopytowarjami
- džěło na přiručce za zwoblěkanje Wojerowskeje drasty, zwołanje džěłoweje skupiny, kotraž zběra podložki a fachowje džěło přewodža; na projekće so klětu dale džěła a po móžnosći zakónči; do přihotowanskeje skupiny słuša 8 hotowarničow

Župa “Jakub Lorenc-Zalěski z.t.”:

- 21.03.-08.04.2022: čitanske a molowanske popołdno w jutrownym času za džěći ze 350 šulerjemi
- 02./03.04.2022: Serbske jutrowne wiki w Slepom ze 3.500 hosćimi
- 17.-19.06.2022: 9. mjezynarodny festiwal dudakow a 750 lět Slepom ze 7000 hosćimi
- 09.09.2022: Poswjećenje noweje bajoweje figury powěšćoweje šćežki w horće Slepom ze 70 hosćimi
- 16.09.2022: Swjatočne wotewrjenje Šwjeloweje bróžnje we Wochozach z 50 hosćimi
- 18.09.2022: domchowanka we Wochozach ze 150 hosćimi
- 02.11.2022: serbski wječor “Wizije přichoda za Serbski kulturny centrum Slepom – srjedžišćo kulturneho žiwjenja” ze 33 hosćimi
- 01.12.2022: přenje wubědžowanje wo najlěpši warjeny twarožk w Slepom ze 60 hosćimi

Župa “Jan Arnošt Smoler”:

- 01.05.2022: Wuhotowanje koncerta w Malešan cyrkwi hromadze z Witaj-pěstowarnju Malešecy a chórom Meja ze 100 hosćimi
- 09.07.2022: Dzeń wotewrjenych duri w Domje Měrcina Nowaka w Njehornju za wšitke župy ze serbskim programom we Worcynje z něhdze 60 hosćimi
- 24.09.2022: Kubłanska jězba župy po slědach K. A. Kocora do Zahorja, Ketlic a Stróže ze 19 zajimcami
- 05.11.2022: nazymski koncert ze skupinu Trio a kumple w SLA z 52 hosćimi
- 09.09.2022: samsny nazymski koncert w Stróži w biosferowym rezerwaće ze 42 zajimcami
- 15.11.2022: Serbski film w Budyskim kinje za Budyske Witaj-skupiny (88 hosći), swójbne kino a wječorne serbske filmy z 50 wobdźělnikami
- w septembrje a oktobrje 2022: podpěra towarstwa Radiška při přewjedženju projekta “Kocor 2.0” w šulskim muzeju w Stróži z dohromady 164 serbskimi šulerjemi
- 03.12.2022: wopominanje K. A. Kocora při pomniku w Stróži jako nastork ze župneho předsydstwa z projektowym chórom a 30 hosćimi

Župa Dolna Łužyca:

- 23.-24.04.2022: Regionalny běrow Chóšebuz pódpěrujo nowy zarědowański format Dolnosěrbskeje kulturneje akademije (DKA) "Chóšebuske małe jatšy".
- 16.07.2022: Regionalny běrow Chóšebuz jo organizował "Cesne zarědowanje za dłužkolětnych čłonkow Domowiny w Dolnej Łužycy" w Grožišću (60 wobžělnikow)
- 17.09.2022: Regionalny běrow Chóšebuz jo pšewjadł "Kjarmušny kulturny kafej" w Pšynem (25 wobžělnikow)
- 24.09.2022: Regionalny běrow Chóšebuz jo podpěrował "Superkokot" w Nowej Niwje (800 wobžělnikow)
- 25.11.2022: Regionalny běrow Chóšebuz jo podpěrował "Serbsku kjarmušu młóžinskego aktiwa" w Žylowje, ako wužěkowańske zarědowanje wósebnje aktiwnym młodostnym (43 wobžělnikow ze 16 jsow)

5.2. Domowina iniciěruje a podpěruje džěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne namrěwstwo". Zaměr komisije je, zdžělać a namjetować wotpowědne nošne struktury. Domowina je aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobycě materielných zakładow zasadža.

W lěće 2022 iniciěrowaše a podpěrowaše Domowina džěło "Fachoweje komisije kulturneho wuběrka za serbske narodno-kulturne namrěwstwo". Zaměr komisije běše, zdžělać a namjetować wotpowědne nošne struktury, štož so z schwalenjom projekta Serbskeho instituta "digitalny register Serbskeho kulturneho herbstwa" de facto poradži. Domowina je dale aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobycě materielných zakładow zasadža.

Fachowa komisija je 2020 najprjedy z nastorkom wotpowědne džělowe městno při Serbskim institucie wutworić swój zaměr spjelnila. Ze stron Domowiny je dalši přewod při přesadženju Lawskeho areala na politiskej runinje trjeba (zamołwići w gremijach).

5.3. Domowina rjaduje we wothłosowanju ze serbskimi sportowymi zjednoćenstwami a ze Župu Dolna Łužyca z.t. wobdžělenje muskeje a žónskeje wubranki na sportowych zarjadowanjach kaž n. př. na EUROPEADže a při tym džiwa na runowahu Delnjeje a Hornjeje Łužicy a hornjoserbskeje a delnjoserbskeje rěče.

Cyło lužiske serbske mustwo docpě na Europeadže w Korutanskej třeće městno. To je najlěpši wuslědk za Serbow ze spočatka europskich koparskich mišterstwow narodnych mjeńšin 2008 sem. Mustwo docpě połfinale. Podpěru dósta mustwo z mnohimi podpěranskimi widejemi FC Energije Choćebuz, Dynamo Drježdžany a RB Lipsk kaž tež Choćebuskeho wyšeho měšćanosty Holgera Kelcha abo ministerskeju prezidentow Braniborskeje a Sakskeje. Cyłkownje wjace hač sto fanow mustwo na městnje podpěraše, sta zetkawachu so prawidłownje k public-viewingej we Łužicy, tysacy scěhowachu live-streamej MDR w serbskej rěči.

Jako facit turněra ma so zwěsćić, zo je mustwo ze swojimi 10 hrajerjemi z Delnjeje a 14 hrajerjemi z Hornjeje Łužicy woprawdže k sylnej jednoće hromadže zrostło. Mužoj wonu zhromadnosć tež po přěhratym połfinalu jasnje pokazachu. Pohon bě při tym přeco podpěra serbskich fanow na městnje a w domiznje, runje tak kaž widejowe postrowy z politiki a sporta.

Kulturny referent so stajnje ze zjednoćenstwami wothłosowaše a z pomocu referenta za hospodarske naležnosće Europeadu přihotowaše a wuspěšnje přewjedže. Wuběrk tuž džěło wuspěšnje zakónči.

Po Europeadže přeprasy Domowina na džakne zarjadowanje, kotrež přewjedže so 18.11.2022 w Slepom. Nimo hrajerjow, wobdžělených na projekće a zamołwitych přeprasy Domowina dalšich podpěraćelow Serbskeho mustwa, mjez druhim Sakskeho ministerskeho prezidenta kaž tež darićelow a fanow.

5.4. Domowina podpěra iniciatiwy a projekty w ramiku “Lěta Zejlerja a Kocora 2022” a koordinuje přihoty zhromadnje z dalšími akterami.

Zazběh za “Lěto Zejlerja a Kocora 2022” tworješe iniciatiwa jednotliwych kulturnikow a sobudźelačerjow serbskich institucijow w lěće 2019. Přez decentralne a kooperatiwne planowanje terminow wšelakich zarjadowanjow w běhu lěta w předpolu, kotrež je Domowina koordinowała, nasta ze stron towarstwow, institucijow kaž tež jednotliwcow pisany kwěćel zarjadowanjow, akcijow, wudaćow a projektow. Cyłkownje běchu to něhdźe 50 do 70 jednotliwych programowych dypkow z motiwom tutoho lěta (někotre z nich so přez Domowinu abo jeje čělesa njeorganizowachu).

Zdžěla přewjedźechu zarjad Domowiny abo župy zarjadowanja, kaž na př. wjeršk lěta “spěwarski swjedžen” w Budyskej Krónje.

Kulturny referent podpěrowaše po potrebjce decentralne planowane zarjadowanja ze wšelakorymi cyłkami, institucijemi a kulturnikami. W konkluziji běše to wusahowace a hódne lěto spominanja.

- Kulturny referent wobhospodarješe swójski titul za Lěto Zejlerja a Kocora we wysokosći 7.500 Euro. Titul je so nimale wučerpał.
- Wón koordinowaše zjawnostny přewod w kooperaciji z kampagnu “Sorbisch? Na klar.” za lěto Zejlerja a Kocora.
- Projektna managerka organizowaše wuwice loga a roll-upow za zhromadny marketing wšitkich serbskich akterow składnostnje jubilejneho lěta (inkl. facebookoweje strony “Lěto Zejlerja a Kocora 2022”)

Nimo toho přewjedze zarjad Domowiny ze župami swójške zarjadowanja:

- Zhromadny projekt župow: projektne dny na temu Zejler a Kocor za šulerjow 8. lětnika wyšich šulow a gymnazijow Hornjeje Łužicy, na kotrychž so serbsčina wuwučuje we Wojerecach kaž tež za šulerjow zakładnych šulow z podpěru projektnych managerow:
 - o 26.04. do 29.04.2022 220 šulerjow serbskich wyšich šulow
 - o 05.07. do 08.07.2022 216 šulerjow serbskich zakładnych šulow
- 10.09.2022: wustup 1. kulturneje brigady w Dolnoserbskem gymnaziumje w Chóšebuzu (300 luži)
- 24.09.2022: Budyska župa poda so na kubłansku jězbu po slědach Kocora do Zahorja, Ketlic a Stróže. 19 zajimcow wopyta pomnik a row Kocora a sluchaje na fachowej přednoškaj wo tworjenju Kocora runje tak kaž na jeho hudźbu.
- 15.10.2022: wopominanje Handrija Zejlerja we Łazu: koncert SLA a počesćenje z položenjom kwěćela při pomniku składnostnje jeho 150. posmjertnin z 90 wobdźělnikami
- 29.10.2022/30.10.2022: Nawod přihotowanskeho wuběrka a přewjedženje “Serbskeho spēwanskeho swjedženja” kaž tež nutnosće w tachantskej cyrkwi přez projektnu managerku HŁ. W tutym zwisku wuda so notowy material w kooperaciji ze Załožbu za serbski lud.
- 03.12.2022: wopominanje při pomniku K. A. Kocora w Zahorju: W kooperaciji ze župu “Jan Arnošt Smoler”, gmejnu Budestecy a Maćicu Serbskej a z podpěru projektneje managerki za HŁ přewjedze zarjad Domowiny wopominanje, kotrež projektowy chór ze 40 spēwarjemi wobrubí. Z hódnej narěču a z položenjom wěнца ze serbskej seklu so lěto Kocora a Zejlerja skónči.

5.5. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich náložkow. Wona pruwuje móžnosće, w lisćinje za škit imaterielneho kulturneho namřěwstwa Němskeje zakótwjene serbske náložki do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.

Tuchwilu beži hišće proces hódnoćenja a diskusija w kulturnym wuběrku, kak móhlo dalše postupowanje w tutej naležnosći wupadać. Dotal běchu rozmołwy ze zastupjerjemi němskeje UNESCO-komisije a fachowcami. Tež Serbski Institut a Towarstwo Cyrila a Metoda su do toho zawjazanej. Dalše rozmołwy z nošerjemi UNESCO-titula so spočatk 2023 přewjedu. Cil je wosrjedź lěta doporučenje w formje předłohi za wobzamknjenje Zwjazkowego předsydstwa předpołożyć.

5.6. Domowina podpěruje Dudakowy festiwal 2022 w župje "J.-L. Zaleski" a je nošer XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwalu Łužica 2023. Wona přewodža akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju dalších předewzaćow.

Naša župa "Jakub Lorenc-Zaleski" zamołwi 2022 přihoty, přewjedženje, wotličenje a wuhódnoćenje jubileja 750 lět Slepom a 9. mjezynarodneho festiwalu dudakow w Slepom, kiž přewjedže so 17.-19.06.2022 w nošerstwje župy a w kooperaciji z gmejnu.

Na 7.000 wopytowarjow zliči lětuši festiwal dudakow, kotryž swjećachmy zhromadnje ze 750-lětnym wobstaćom wsy Slepom. Powitachmy tam 11 skupin z tu- a wukraja.

W jubilejnym lěće přidružichu so dalše zarjadowanja:

- wot januara do meje wotměchu so tři filmowe wječory (cyłkownje 126 hosći)
- dwaj přednoškaj
 - o 05.05.2022: Rěčna krajina / Sprachlandschaft Slěpe-Schleife-Slepom - 22 hosći
 - o 01.06.2022: Powědky wo připołdnicy, 18 hosći
- Za hłubše tworjenje syćow wotmě so lětuša molerska džěłarnička Spěchowanskeho kruha za serbsku ludowu kulturu składnostnje festiwalu dudakow w Slepom pod nawodom Maje Nageloweje (10 wobdžělnikow).

Domowina je nošer XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwalu Łužica 2023.

Nošer festiwalu, kiž přewjedže so wot 06.-09.07.2023 w Budyšinje, Hochozy a Chrósćicach, je Domowina. W přihowanskim wuběrku za nětko hižo štyrnaty festiwal džěłaja na zakładnje koncepcije za realizaciju programa kaž tež wobzamknjenjow ze spočatka lěta 2021 znowa zastupjerjo slědowacych kooperaciskich partnerow z Domowinu z.t. hromadže:

- Serbska rejoyanska skupina Smjerdžaca z.t.
- Serbski folklorny ansambl Wudwor z.t.
- gmejna Chrósćicy jako hosćićelska gmejna
- Założba za serbski lud, Budyšin.

Jako kooperaciskich partnerow wočakujemy znowa Němsko-Serbske ludowe dźiwadlo Budyšin, Serbski ludowy ansambl Budyšin, měšćanske zarjadnistwo Budyšin a zarjad Picnjo z gmejny Hochoza. Zastupjerjo tutych institucijow džěłaja po potrebjce w přihowanskim wuběrku festiwalu sobu.

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny je 2022 člonow přihowanskeho wuběrka za Mjezynarodny folklorny festiwal „Łužica – Łužyca“ 2023 powołało.

Nawod festiwalu přewza doholětny jednaćel Domowiny Marko Kowar, kotrehož tuchwilu někak džesać přistajeni ze zarjada podpěruje. K tomu liča podpěra a organizacija džěławosće festiwalneho wuběrka, kiž so w přihoće na festiwal 2023 prawidłownje zetkawa, přewzaće konkretnych nadawkow, wobhospodarjenje budžeta kaž tež administratiwne a projektowe nadawki.

Projektowi sobudźelaćerjo a regionalne rěčnicy zarjada přewodźeja akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju jich předewzaćow.

5.7. Z kulturnymi wuměnamy a wuprawami wudźeržuje Domowina do wukraja kulturne styki. Z tym přisporja kulturnu identifikaciju a swětawotewrjenosć Serbow.

Kulturny referent Domowiny zamołwi běžny proces delegowanjow a kulturnych wuměnow a přihotuje za to předłohi za wobzamknjenja prezidija Domowiny.

W lěće 2021 knježeše hišće sylnje pandemija, štož so – kaž hižo w lěće 2020 – sylnje na džělo z wukrajom wuskutkowaše. Tak běše na př. jenož jedna kulturna wuměna a jedne delegowanje. Bolostny běše wupad Europeady, Folklorneho festiwalu a delegowanja Serbskeje rejowanskeje skupiny Smjerdžaca na Folkloriadu w Ruskej.

Domowina spěchowaše 2022 dźewjeć kulturnych wuměnow a delegowanjow. Budget pak njeje so wučerpał, dokelž běše spočatk lěta 2022 hišće njejasne, kak so situacija pandemije dla wuwija. Tuž mějachmy mjenje próstwow, kotraž so prawidłownje hižo spočatk lěta stajeja.

Delegowanja a kulturne wuměny:

- delegowanje młodžinskeho towarstwa PAWK na jutrowny seminar MENS
- delegowanje Serbskeje rejowanskeje skupiny Smjerdžaca do Prahi z wustupom w Narodnym muzeju, 14.05.2022
- delegowanje Marki Cyžoweje na premjeru "Vodnik", 09.06.2022 do Prahi
- delegowanje skupiny Přezpólni na CIOFF-festiwal do Stražnic, 24.-26.06.2022
- delegowanje Serbskeje rejowanskeje skupiny Smjerdžaca na CIOFF-festiwal do Strakonice, 25.-28.8.2022
- delegowanje Janšojkich gercow do New Yorka, 15.-20.09.2022
- delegowanje Jana Brězana na FUEN-kongres do Berlina, 30.09.2022
- wukrajna wuměna wjacorych wukrajnych skupin na jubilejny kónc tydženja Serbskeho folklorneho ansambla Wudwor, 15.-18.07.2022
- delegowanje skupiny ČILAK na zarjadowanje "Společnost přátel Lužice" 18.12.2022 w Praze

Župa DŁ pšewježo zgromadne projekty z EUROREGION Sprjewa – Nysa – Bobr. 2022 jo se Móscańska serbska swajźba w Žarowje pšedstajila z 30 wobžělnikami.

5.8. Małke, regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkanja a spomnjeća pokazaja na žiwe serbske stawizny. Zesylnić na př. ma so wužiwanje Doma-Měrcina-Nowaka. Konceptionelnje podpěruja so prócowanja komunow kaž na př. za "Muzej Čišinskeho".

Domowina iniciěrowaše a podpěrowaše džělo "Fachoweje komisije kulturneho wuběrka za serbske narodno-kulturne namrěwstwo". Zaměr komisije běše, zdžělać a namjetować wotpowědne nošne struktury, štož so z schwalenjom projekta Serbskeho instituta "digitalny register Serbskeho kulturneho herbstwa" de facto poradži. Domowina je dale aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće materielných zakładow zasadža. Fachowa komisija je najprjedy z nastorkom wotpowědne džělowe městno při Serbskim institucie wutworić swój zaměr spjelniła. Ze stron Domowiny je dale wobsahowy a politiski přewod trěbny při přesadženju Lawskeho areala.

Trjeba budže tež projekt digitalneho registra SKH wobsahowje podpěrować, kaž je so hižo w naprašowanjach nastupajo Dom Měrcina Nowaka-Njechorńskeho w decembrje 2022 pokazało. Tež projekt muzeja Čišinskeho dale pokročuje a přez regionalnu rěčnicu župy "Michał Hórnik" koordinuje a přesadži. Muzej Čišinskeho so spočatk 2023 znowa wotewri.

W kulturnym wuběrku so debata wo přichodže serbskich muzejow, domizniskich stwow na zakładze wudžělaneho koncepta a wobdžělanje próstwow župow za personalnu podpěru dale

wjedže při koncipowanju Lawskich hrjebjow. Nastorčeny projekt digitalny register Serbskeho kulturneho herbstwa je nimo toho zakład za dalše přemyslowanja na tutym polu.

Tež w nowym projekće Domowiny „Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč“, kiž spěchuje so přez Sakske spěchowanski program „Serbska rěč a kultura w strukturnej změnje“ Załožby ma so we wobłuku regionalneho managementa problematika koordinacije małych, regionalnych muzejow a domizniskich stwow wobkedźbować.

W Delnjeje Łužicy je so 2022 we wobłuku małych, regionalnych muzejow a domizniskich stwow sćěhowace wuwilo:

- wobradowanje a pódpěra za muzeje a domowniske špy w kupce „Łužyska muzejowa krajina“ w župje DŁ
- w zgromadnem statkowanju z LEADER regionu SPN-kraj jo se wužela drogańska wustajeńca „Łužyski muzejowy kraj“; wustajeńca jo se pokazała w Baršću (wokrejsny dom), w Grodku (wokrejsny muzej).
- za sobuželašerje małych serbskich muzejow w DŁ jo regionalna rěčnica wužela serbskorěčny kurs.

Dom Měrcina Nowaka Njechorńskeho

W nalěcu 2022 natoči so z Róžu-Marju Kurfürstec-Pinkawinej wodženje po domje Měrcina Nowaka w Njechorńu na nastork župy „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin. Wona je do džensnišeho jenička wosoba, kiž wodži po wustajeńcy w domje. Originalny awdijo-zwuk je serbska medijowa etaža w Serbskim domje natočila. Jednotliwe zwukowe dataje su so přitřihali a z wobrazow a zwuka digitalne wodženje stworiło. Hižo do toho je so dom z wosebitej 360°-fototechniku fotografował. Regionalna rěčnica župy „Jan Arnošt Smoler“ je 360°-wobrazam zwukowe dataje přiradowała. Z medijoweho projekta „360° dom Měrcina Nowaka“ je nastalo nětko wšěm přistupne digitalne serbske wodženje po domje. Přistup namakaće pod: <http://s151940644.online.de/360MercinNowak/zastup.html>

5.9. Domowina podpěruje a spěchuje serbske sportowe hibanje jako přiwabne polo narodneho džěla.

Domowina prócuje so zhromadnje ze Serbskim Sokołom a ze Župu Dolna Łužyca z.t. wo koncept k spěchowowanju serbskich sportowych wubrankow, přinošujo k skrućenju serbskeje identity.

Referent za kulturu stara so stajnje wo džělo koparskich wubrankow a wothłosuje so k tomu ze zamołwitymi Serbskeho Sokoła. Dorostowe wubranki dale džělaja z podpěru čestnohamtskich trenarjow.

Europeada je so wuspěšnje přihotowała a SERBSKE MUSTWO je so na njej wobdžěliło. Projekt je wotzamknjeny a so dypkownje wotličil. Wobšěrna separatna rozprawa předeželi w zarjedže Domowiny.

Dalše projekty na dorostowym polu so mjez Serbskim Sokołom a Domowinu wothłosuja.

2022 přewjedže so w koordinaciji Slepjanskeje šule a trenarjami dorostoweje wubranki přeni króć turněr serbskich wubrankow Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w Slepom.

Dalše specifiske zarjadowanja, kiž su so na polu sporta w nadawku, w kooperaciji ze zarjadowom Domowiny abo přez čłonske towarstwa přewjedli:

- Zarjad Domowiny podpěra přewjedženje Pokala Domowiny – wolejbul.
- W ramiku župneho projektneho plana (na př. turněry w DŁ) spěchuje Domowina jednotliwe župy na polu sporta.

- 26.09.2022 přewjedže so zhromadne zarjadowanje SŠT z.t a Serbskeho Sokoła z.t. “Sportej zdar” w Slepom jako lochkoatletiske wubědžowanje za šulerjow serbskich wyšich šulow a gymnazija z 50 wobdžělnikami.
- 03.10.2022: Běh wo pokal zbóžneho Alojsa Andrickeho w Radworju, kotraž organizowachu zhromadnje TCM z.t., Radworski młodžinski klub “Radworske” z.t. a Radworske sportowe towarstwo. Na wubědžowanju su so we wšelakich starobnych skupinach dohromady 180 běharjow wobdžělili.

6. Hospodarstwo / Góspodarstwo

Nadawki, kotrychž zeskutkownjenje k tomu přinošuje, zo by so dwu- a wjacerěčnosť wuwědomiła hospodarstwu a regionalnemu wuwicu jako wjacehódnota a praktisce jewiła.

Nadawki, kótarychž wugbanje k tomu pšinosuju, aby se dwójo- abo wěcejřěčnosť wuwědobniła góspodarstwoju a regionalnemu wuwiseju ako wěcejgódnota a praktiski jawiła.

6.1. Domowina prócuje so dale wo wutworjenje zjawneho myta za předewzaćelow, kotřiž ze zjawnym wužiwanjom serbskeje rěče, ze zapřijećom serbskosće do firmoweje ideje kaž tež do wuhotowanja abo z posrědkowanjom wědy wo Serbach dwurěčnosť a serbsku kulturu prezentuja a wuwiwaja.

Aktualnje wudžěła wuběrk za naležnosť změny strukturow, hospodarstwa a infrastruktury kriterije za mytowanje. Hłowny zaměr mytowanja ma być, serbsku identitu we Łužicy skrućić, rjemjeslnikow při wužiwanju serbskeje rěče podpěrać a kontaktne syće mjez nimi wutworić.

Za wuwice myta su w lěće 2023 5.000 € w hospodarskim planje zaplanowane. Přidatnje je Domowina 5.000 € dobyła za wuwice myta přez Sakski fond Čiń sobu!

6.2. Domowina džěła we wotpowědnych gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER za wuwice na kraju sobu. Za nowu spěchowansku dobu 2021 do 2027 zasadźuje so wo wobkedžbowanje serbskeho aspekta při dalepisanju wuwicoweje strategije za wšelake regiony Łužicy (Hornjołužiske haty a hola, Łužiska jězorina, Błota, Sprjewja-Nysa).

Zarjad Domowiny je we wšelakich gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER zawjazany. Při tym aktiwnje serbske aspekty při dalepisanju wuwicoweje strategije za regiony we Łužicy wobkedžbuje a podpěra při tym stajnje spěchowanje za serbske naležnosť zarućić.

LEADER-Hornjołužiska hola a haty (OHTL):

Sobudžěło w OHTL zaruči so přez regionalnej rěčnicy župow “Michał Hórnik” a “Jan Arnošt Smoler”.

We wobłuku Leaderoweho projekta je so Domowina lětsa w lěću na wuměnje Leaderoweje regiony OHTL a LEADER w regionje Tornedale (Šwedaska) wobdžěliła. Hłowne čěžišća wuměnje běchu regionalne wuwice wot hórnistwa potrjechenych regionow, rěčne a kulturne wuwice mjeńšinow a wutworjenje kulturno-turistiskich poskitkow we wobłuku strukturneje změny.

regionalna rěčnica župy “Michał Hórnik”:

- džělaše aktiwnje sobu při nadžěłanju LEADER wuwicoweje strategije 2023-2027 (LES Leaderentwicklungsstrategie 2023 –2027)
- podpěraše při organizaciji wobydlerskich zarjadowanjow we Radworju a Chrósćicach, zo bych so serbske zajimy do LES zapřijeli
- je člonka předsydstwa OHTL a z tym aktiwnje wusměrjenje towarstwa sobu postaja

- wuzwoli so do noweho rozsudźaceho gremija 2023-2027 jako zastupjerka Domowiny

regionalna řečnica župy “Jan Arnošt Smoler”:

- je člonka rozsudźaceho wuběrka OHTL a wobdželi so na zarjadowanjach k wudžěłanju nowje LES w Radworju a Njeswačidle, na wuměnje ze Šwedskej z fokusom na mjeńšinowe řeče a rewitalizaciju.
- wuzwoli so do noweho rozsudźaceho gremija 2023-2027 jako wěcywustojna wobydlerka regiona (čestnohamtsce)

LEADER-region Sprjewja-Nysa-kraj kaž tež LEADER-region Błota plus:

Sobudžěło we woběmaj LEADER-regionomaj zaruči so přez regionalnu řečnicu za Choćebuz.

Regionalna powědarka Choćebuz:

- jo se wobžěliła ako člonk pširady we wobyma LEADER-regionoma na žěłarnjach w pšigótowanju nowje regionalneje wuwijańskeje strategije (RES).
- W regionje SPN-kraj jo Serbstwo přecny řěz (Querschnittsthema), w regionje Błota PLUS dajo za nowu spěchowansku dobu nowe kriterije za serbske projekty. K tomu jo se wobžěliła na 8 zarědowanjow ako žěłarnja abo online-diskusija.
- 09.12.2022 jo se rozsuziło, až wšykne donětejšne regiony nadalej wóstanu LEADER-region w Bramborskej.

LEADER Łužiska jězorina: sobudžěło přez Serbski kulturny turizm a z 2022 sem přez tamnišu župu:

- wot meje 2022 je Domowinska župa Jakub Lorenc-Zalěski člonka w Leaderowym regionje Łužiska jězorina kaž tež w rozsudźacym gremiju (3 posedženja 2022)

W dalšimaj LEADER-regionomaj Wuchodna Hornja Łužica a Damna-Błota ma so zastupnistwo Serbow do přichoda hišće zřadować.

6.3. Zwjazk za serbski kulturny turizm prócuje so dale, eksistowace kolesowarske šćežki a temowe poskitki pod labelom “Serbske impresije” mjez Hornjej (Sakska) a Delnjej Łužicu (Braniborska) wutwarić a zwjazać.

Za planowansku fazu přesadženja je so próstwa pola Založby za serbski lud w Sakskej kaž tež w Braniborskej zapodała. Projekt hodži so jenož jako zhromadny, kraje přesahowacy projekt wobhladać a přesadzić. W léće 2022 poradži so w druhim kole projekt přez projektnu přiradu Sakskeje schwalić. W Delnjej Łužicy je projekt přez spěchowanje Založby za serbski lud hižo w štwórtym kwartalu 2022 zaběžał.

Ze zdžěłanjom koncepta spyta towarstwo scěhowace zaměry docpěć:

- skrućenje serbskeje řeče a kultury a z tym identity
- sylnjenje wědomja za wjacerečnosť w regionje Łužyca / Łužica
- wutworjenje inowatiwnych poskitkow, kotrež zmóžnja přistup k serbskej řeči

6.4. Na zakładze pućnika džěłarnički přichoda (Zukunftswerkstatt Lausitz) prócuje so Domowina w gremijach wo wobkedźbowanje serbskich projektow w ramiku strukturneje změny.

Džěłarnička přichoda je wudžělała kónčnu studiju za Łužicu a nětkole přešla do WRL (Wirtschaftsregion Lausitz – Braniborska) a do SAS (Sächsische Agentur für Strukturentwicklung GmbH). Tutej organaj so zaběrataj ze spěchowanjom projektow přichoda.

Planowane studie maja so přez Domowinu sobu přewodźeć. Sakska je jako zakład za spěchowanske směrnicy swójske směrnicy wudžěłała. Serbske zajimy su so při tym wobkedźbowali. W rozsudžacych gremijach je Domowina w Braniborskej kaž tež w Sakskej jako poradźowacy člon zastupjena.

W žěłarnicce WRL jo se w awgusće pśedstajił projekt “Serbske impresije”, kótaryž jo se pó dlejšej diskusiji za dalejkwalifikowanje pórucyło.

6.5. Domowina wuwije a přewjedže w ramiku strukturneje změny swójske projekty jako serbski přinošk do přichoda Łužicy.

W Braniborskej su so 6 hłownych spěchowanskich čezišćow w ramiku strukturneje změny zapisali. Partner Domowiny a Delnjeje Łužicy je Domowina Delnja Łužica Projekt gGmbH. Wona chce so z dwěmaj tematikaj zaběrać:

- wuhódnoćenje imaterielneho kulturneho herbstwa w němsko-słowjanskim konteksće
- pilotowe předewzaće: masterplan za rewitalizaciju delnjoserbsčiny inkluziwnje wutwar inowatiwnych formow rěčneho posrědkowanja k wutwarej regionalneje wjacerěčnosće

Domowina Dolna Łužyca Projekt gGmbH planujo natwař nimsko-serbskogo sociokulturnego centruma w Chóšebuzu z pomocu spěchowanja ze srědkow strukturneje změny (ARM 1). W lěše 2022 su se pśewjadli rozgrona ze wšyknymi potencialnymi partnerjama projekta a z městom Chóšebuzom. Domowina Dolna Łužyca Projekt gGmbH jo wužěłała koncepciju a pótrjebu rumnosćow serbskich akterow.

W Sakskej koncentruje so Domowina hłownje na rewitalizaciju serbskeje rěče. Wutworić ma so syć za regionalnu identitu a za serbsku rěč.

Přez spěchowany projekt „Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč“ maja so regionalnym potrebam wotpowědujo rěčne rupy zesylnić a wutworić, kreatiwno-wumělski a ciwilnotowaršnostny angažement zmóžnić a regionalne kótwišća spleść.

Při přesadźenju zakona k sylnjenju struktury ma Domowina w poradźowacych a rozsudžacych gremijach sobu skutkować. Sobudžěło wusměri so na předpisy gremijow. Dale ma so forum “Kreative Lausitz – Kreatiwna Łužica” přewjesć.

Regionalny přewodźacy wuběrk za Łužiski rewěr poboku Sakskeje agentury za strukturne wuwice tzwr měješe 2022 dwě poradźowacej posedzeni kaž tež posedzeni za rozjimanje krajnych projektow. Na wšitkich posedženjach běše Domowina přitomna a zastupowaše serbske zajimy.

W Bramborskej zastupuju Domowina serbske zajimy w žěłarni 5 WRL. Teke how stej se dwě zmakani wótmělej, na kótarymaž jo se móгло pśi składnosći na serbske aspekty w zwisku ze zapódanymi projektami pokazaš.

W ramiku strukturneho spěchowanja Serbow je Domowina organizowała 18.03.22 zarjadowanje za wšitke serbske institucije k wuměnje wo projektnych idejach Serbow. Wšitke institucije běchu zastupjene.

Hromadže z krajnym zwjazkom kulturneho a kreatiwneho hospodarstwa Sakskeje přewjedže so w ramiku BETA-konferency w Bělej Wodze Łužiski džeń 30.9.2022 zhromadnje z Domowinu. We wobłuku konferency su so wobdžělnicy cyły džeń w džěłarničkach serbskemu kreatiwnemu hospodarstwu wěnowali. Nastali su kreatiwny ideje a prototypy serbskich produktow.

Do přichoda je nastała ideja po boku eksistowaceho zwjazka “Kreative Lausitz” serbsku wotnožku kreatiwnje Łužicy wutworić a z tym serbskich rjemjeslnikow a kreatiwnych zwjazac.

Zaměr při tym je, za Serbow wuwic syć “kreatiwna Łužica/Łužyca” a z tym serbsku rěč, identitu a zwjazanosć skrućić a wotpowědne hódnoty tworjeć.

7. Politiska participacija

Naprawy, z kotrymiž ma Domowina jako zakonsce připóznata řečnica prawa a zajimy Serbow zastupować. Wotpowědujo rozsudej 16. hłownje zhromadźizny k skrućenju Domowiny w dotalnej prawniskej formje, ma Zwjazkowe předsydstwo narodno-politiske skutkowanje třěšneho zwjazka skrućić.

Napšawy, z kótarymiž ma Domowina ako kazniski pšipóznata powědařka pšawa a zajmy Serbow zastupować.

7.1. Domowina prócuje so wo dobre a prawidłowne zhromadne džěło z Radu za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske naležnosće Swobodneho stata Sakska kaž tež ze Załožbowej radu. Na zakładže postajenych prioritow přewjedu so prawidłownje wothłosowanja mjez gremijemi.

Wjednistwo Domowiny je so z nawodami serbskich gremijow prawidłownje zetkało a wothłosowało. Prawidłownje – zwjetša nimale tydžensce pónđželu - zetkach so zastupjerjo załožby a Domowiny ze zastupjerjomaj Serbskeje rady Braniborskeje a Sakskeje k wothłosowanju.

Zastupjerjo Domowiny wobdžělichu so (na městnje abo digitalnje) na wšitkich posedženjach Rady za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje. Předsydka Serbskeje rady Braniborskeje je zdobom regionalna řečnica při Domowinje, z tym zaruči so stajne wothłosowanje. Přewjedli su so:

- 7 zjawne pósejženja Serbskeje rady w Bramborskej - jadne zgromadne pósejženje ze Sakskeju serbskeju radu.
- dwaj wustupaj w plenumje; dvě zmakani ze statnym sekr. Grünwald
- dvě rozgronje z kubłanskej ministarku; zmananje z minist. Vogel
- stawny kontakt k rozdžělnym temam k MBS (15 razow)
- pšigotowańske zarědowanja a zmananja ze zagronitymi za serbske nast. we wokrejsach (15 razow)
- 5 zmananjow w šulskem amše Chóšebuz

Předsyda Domowiny wobdžěli so jako člon na wšitkich posedženjach Serbskeje rady Sakskeje a garantuje z tym stajnu wuměnu. Domowinski zarjad přidžělaše po potrebjce na fachowej runinje. Serbska rada měješe w léće 2022 cyłkownje 16 posedženjow, wulki džěl toho jako digitalne džělowe posedženja.

7.2. Domowina ma w parlamentach zwjazkarjow we wšěch frakcijach demokratiskich stronow a haji z nimi wobstajny zwisk, zo bychu na prawa a zajimy Serbow džiwali.

Domowina haješe intensiwny kontakt k wšitkim demokratiskim stranam a frakcijam na komunalnej, krajowej kaž tež zwjazkowej runinje. Fokus ležeše při tym na zetkanjach ze za serbske naležnosće zamołwitymi kaž tež fachowymi zapóslancami. Stajna wuměna a stajny kontakt ze zapóslancami zwjazkoweho kaž tež krajneho sejmu tworja při tym bazu aktiwneho zhromadneho džěla na dobro serbskeho ludu.

Mjez druhim wjedžechu so w léće 2022 scěhowace rozmołwy:

- 16 zetkanjow na ministerialnej runinje zwjazka a krajow
- 23 direktnych rozmołwow ze zapóslancami zwjazkoweje a krajneje runiny

- 04.04.2022: podijowa diskusija w Zwjazkowym sejmje k mjeńšinowej politice w ramiku pućowanskeje wustajeńcy “Was heit hier Minderheit?” ze zapóslancami witkich frakcijow Zwjazkowego sejma
- 07.04.2022: posedenje prezidija Domowiny w Zwjazkowym sejmje w Berlinje z rozmowami ze zapóslancami frakcijow FDP, CDU/CSU, Zelenych a SPD
- 21.06.2022: zhromadne posedenje braniborskeho a sakskeho kabineta w Šejkowje
- 27.09.2022: posedenje Sakskeho kabineta w Serbskim domje w Budyšinje z 8 ministrami a ministerskim prezidentom,
- 27.10.2022: posedenje poradowaceho wuběrka serbskeho ludu po boku BMI ze sponomócnjenej za narodne mjeńšiny Němskeje ka tež zapóslancami Zwjazkowego sejma

7.3. Domowina wjede prawidłowne wothłosowanje ze sponomócnjenymi za serbske nalenosće a wotpowědnymi poradowacymi gremijemi poboku wokrjesow a městow w Braniborskej a Sakskej.

Domowinski zarjad je so prawidłownje z komunami wothosowa a z nimi děa. Za to su regionalne rěčnicy w pjeć župach zamowite. Wone staraja so wo stajny kontakt, trěbne wothosowanja w serbskich naležnosćach, wobděa so na zarjadowanjach a posedženjach komunow abo pøihotuja rozmowy z dašimi zastupjerjemi Domowiny po potrebjce.

Dale wobděa so abo su z čonom w najwelakoriich děowych kruhach a gremijach na wšelakich runinach komunow (pøistajeni zarjada su specifiskim gremijam a kruham pøirjadowane), staraja so wo sylnie naoowanje serbsćiny w zarjadach, pøi zjawnych posubach a dašich positkach.

K tomu liča serbske pøinoki w gmejnskich nowinach, wuske zhromadne děo ze serwisowym běrowom za serbsku rěč w komunalnych nalenosćach, pøesadenje dwurěčnych napisow na zjawnych twarjenjach, pućach a pućnikach abo poradowanje za spěchowanje serbskeje rěče pøi wubědowanjach a dašich spěchowanskich programach (SIMUL+ Čiń sobu!, Zaoba, LEADER, čestnohamtske spěchowanje pøez wokrjes Budyšin, atd.)

Regionalne rěčnicy kooperuja z komunami a podpěruja stajnje komuny a wokrjesy pøi zrealizowanju nadawkow k spěchowanju serbskeje rěče a kultury a pruwuja hač so serbske nalenosće w komunalnym planowanju wobkedbuja.

Pøikady na župnych runinach (wurězki):

Zhromadne děo na komunalnej runinje w župje “Michał Hórník” 2022:

- 04.10.2022: rozmołwa z nowym pøedsydu zarjadskeho zwjazka “Pøi klóterskej wode
- 12.10.2022: rozmołwa z nowo wuzwolenymaj wjesnjanostomaj gmejnow Worklecy a Njebjelčicy

Zhromadne děo na komunalnej runinje w župje “Jan Arnot Smoler” 2022:

- wobstajny kontakt z wjesnanostami 14 gmejnow we welakorych serbskich nalenosćach
- 27.04.2022: posedenje měćanskeje rady Budyšin z rozprawu wo serbskim pooenju w župje
- w měrcu 2022: rozmołwa z kandidatow za měćanostu Budyšina w Serbskim domje

- podpěra při zestajenju lěta ze serbskimi zapřijećemi za tych, kiž chcedža přemyslo w Budyšinje přizjewić (wudawaćel: přemyslowy zarjad Budyšin)
- rozmołwy z měšćanostami městow a wjesnjanošćami gmejnow Wóspork, Budestecy, Budyšin
- kontakt k społnomócnjenym za serbske naležnosće gmejnow Malešecy, Radwor, Bóšicy, Wulka Dubrawa k aktualnym naležnosćam (na při. dom Měrcina Nowaka w Njehornju, nawjes w Njehornju, komunalna dwurěčnosť w gmejnje Bóšicy, społnomócnjeny za serbske naležnosće w gmejnje Radwor abo wuhotowanje zarjadowanja k česći K. A. Kocora w Zahorju)
- wobdźělenje na wuradźowanjach džěloweho kruha za serbske naležnosće města Budyšin: informacija wo aktualnych projektach Domowiny a wo Budyskej župje, podaće terminow za měšćanskich radźićelow

Zhromadne džěło na komunalnej runinje w župje Dolna Łužyca 2022 (wurězk):

- běžny kontakt z Ministarstwom za wědomnosć, slěženje a kulturu (MWFK) (Tobias Dünow, Měto Nowak).
- Domowina woplěwa běžny kontakt ze zagronitymi za serbske nastupnosći we wokrejsach Sprjewja – Nysa, Górne Błota - Łužyca, Dubja - Błota, w měsće Chóšebuz a w komunach.
- Domowina se wobžělijo na pósejženjach wótpowědnych wuběrkow (Chóšebuz: socialny wuběrk, kublański wuběrk, wuběrk młožinskeje pomócy; wokrejs Sprjewja-Nysa: serbski wuběrk, kublański wuběrk; Serbske wuběrki w komunach: Grodk, Drjowk, Bórkowy, Gołkojce).
- Domowina se wobžělijo na pósejženjach Šulskeju psiradowu Chóšebuz a wokrejs Sprjewja – Nysa.
- Domowina a Serbska rada Bramborska stojtej w stawnym kontakće ze šulskim amtom Chóšebuz a fachowej konferencu serbsčiny a WITAJ.
- Domowina jo wjadła rozgrona ze šołtami slědujucych komunow: Bórkowy (Błota), Kalawa, Chóšebuz, Dešno-Strjažow, Hochoza, Drjowk, Baršč (Łužyca), Gołkojce, Lubin (Błota), Lubnjow/Błota, Markowska Góla, Nowa Niwa, Zły Komorow, Grodk, Turjej, Gatojce, Turnow-Pšituk, Wětošow/Błota, Wjelcej.
- sobužěło w žělowej kupce “serbske pomniki” w měsće Chóšebuz
- k lěpsěmu nałožowanju serbsčiny: běžne psizěło za “Spreewald-Journal” ako serbski rěč; wudźělanje dwurěčnych směrnicy za gmejnu Gołkojce; dworowe mjena

Zhromadne džěło na komunalnej runinje w župje “Handrij Zejler” 2022 (wurězk):

- wobstajny kontakt k wjesnanostam w teritoriju župy a stajna rešerša temow a rozsudow gmjenskich a měšćanskeju radow.
- stajna wuměna ze zamołwitymi za serbske naležnosće města Wojerec, města Kulow, Łaza, Sprjewineho Dołha. Polěpšić ma so kontakt k zamołwitemu gmejny Halštrowska hola.
- 05.09.2022: wobdźělenje na přijeću wyšeho měšćanosty we Wojerecach
- stajny kontakt k zamołwitej za serbske naležnosće města Wojerecy - powołanje noweje zamołwiteje kónc lěta 2022 a nawjazanje kontakta k njej
- stajny kontakt do gmejnow Halštrow, Sprjewiny Doł a Łaz

- prawidłowne wobdźělenje na posedženjach přirady za serbske naležnosće města Wojerec
- k sylnišemu nałożowanju serbsčiny: podpěra při wudźěłanju kolesowarskeje znački w Sakskej (serbska rada); šćežka we Wojerecach (tafle we Wojerecach, na kotrychž ma so pod motom Via Sorabica HoyWoj na městnosće serbskich stawiznow we Wojerecach skedźbnić)
- Posedženja kruha za serbske naležnosće wokrjesa su 2021/22 nimale stajnje wupadnyli. Zamołwita za serbske naležnosće bu za druge nadawki w zarjedže zasadžena, tak njezbywaše jej čas za serbski džělowy kruh. Tole měło so polěpšić.

Zhromadne džěło na komunalnej runinje w župje “Jakub Lorenc-Zalěski” 2022 (wurězk):

- 13.07.2022: rozmołwa z wjesnjanoštom knjezom Blattnerom (gmejna Mikow) a knjezom Naumburgerom (gmejna Chrjebja-Nowa Wjes) - poskitki k podpěrje aktiwitow ze serbskim podžělom
- stajny kontakt k wjesnjanoštom a wjesnym předstejićerjam w Slepjanskej wosadže kaž tež wuměna wažnych informacijow, nastupajo serbske naležnosće
- sobustaw serbskeje přirady wokrjesa Zhorjelc (zetka so dwójce, 17.05. a 20.09.)
- poradźowaca čłonka wuběrka młodžinskeje pomocy wokrjesa Zhorjelca,
- sobudžěło w gremiju „Městna UNESCO we Łužicy“
- prawidłowne kontakty k zamołwitej za serbske naležnosće wokrjesa Zhorjelc, podpěra wokrjesa při pytanju noweho zamołwiteho za serbske naležnosće (pomjenowanje po wšěm zdaću w měrcu 2023)
- k sylnišemu nałożowanju serbsčiny: dwurěčne wopisanje figurow powěšćoweje šćežki w Slepjanskim regionje; wliw na gmejnski zarjad Slepjo k dalewjedženju a rozšěrjenju poskitkow we wobłuku serbskeje kultury a serbskeho rjemjesła; popisanje běrowow a přestajenje e-mailowych signaturow Slepjanskeje gmejny w němčinje / hornjoserbsčinje / slepjanščinje widžomnosće rěče dla

7.4. Domowina prócuje so wo wobkedźbowanje serbskich zajimow na zwjazkowej runinje přez sobuskutkowanje w poradźowacymaj wuběrkomaj zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho a nutřkowneho wuběrka zwjazkowego sejma Němskeje, kaž tež z čłonstwom w mjeńšinowej radže štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin Němskeje.

Domowina je z čłonom w mjeńšinowej radže Němskeje a je zdobom nošer mjeńšinoweho sekretariata. Mjeńšinowa rada mjeješe 2022 šěsć posedženjow, kiž wotměchu so w Berlinje, w Kielu abo digitalnje. W srjedźišću steješe džěławosć mjeńšinoweje rady w nowej legislatiwnej periodže Zwjazkowego sejma, financne spěchowanje narodnych mjeńšin, zetkanje z nowej społnomócnjenej Zwjazka za narodne mjeńšiny knjeni Pawlik, sposrědkowanje wědy wo narodnych mjeńšinach we wučbnych planach w 16 zwjazkowych krajach kaž tež wotewrjenje noweje pućowanskeje wustajeńcy rady. Tuta přehladka bu w měrcu w Zwjazkowym sejmje wotewrjena a nětko přez Němsku pućuje. Klětu prezentuje so mjez druhim w Choćebuzu, zo by tež Łužičanow wo štyrjoch narodnych mjeńšinach informowała kaž tež wědu wo pozadkach – bjez stereotypow – šěřiła. Nimo toho bě mjeńšinowa rada sobu wuhotowar FUEN-kongresa, kotryž je so kónc septembra w Berlinje přewjedł. Tu prócuje so mjeńšinowa rada wosebje wo kritiski wid hladajo na dodźerženje demokratiskich procesow kaž tež prawnostatnosć w Europje, štož je najwažniši zakład za dodźerženje a přesadženje mjeńšinowych prawow.

Jako zarjad Domowina wobdźělimy so aktiwnje na wšitkich posedženjach na zwjazkowej runinje, podpěramy wolenych čłonow w gremijach w přihotach na posedženja a kontrolujemy

přesadjenje tam tematizowanych čezišćow. W oktobrje smy posedjenje poradźowaceho wuběrka serbskeho ludu po boku BMI w Budyšinje přewjedli, hdžež wobdźěli so nimo referata Zwjazkoweho ministerstwa nutřkowneho tež spolnomócnjena za narodne mjeńšiny knjeni Pawlik kaž tež dalši čłonojo Zwjazkoweho sejma.

Domowina zaruči nimo toho nošerstwo mjeńšinoweho sekretariata w nadawku mjeńšinoweje rady. Z tym zaruči a wobhospodari někak 350.000 € budgeta wob lěto za sekretariat z 5 přistajenymi kaž tež pućowansku wustajeńcu.

7.5. Domowina prócuje so wo připóznaće a zmóžnjenje zapisanja žónskospecifiskeho sufiksa swójbnych mjenow we wupokazach a zjawnych dokumentach.

Móžnosć za Serbowki w Němskej, sej žónsku wersiju swójbneho mjena do hamtskich dokumentow zapisać dać, so po podačach zwjazkoweho knježerstwa bliži. Komisija ekspertow justicneho a nutřkowneho ministerstwa bě hižo 2020 doporučila, dotalne prawo mjenow wotpowědnje přiměrić.

Tuchwilu hišće zhromadny naćisk referenta přihotuja, wotmołwi zwjazkowe knježerstwo na naprašowanje. Nadrobny časowy plan móže so hakle po wothłosowanju naćiska referentow z druhimi ressortami a wuhódnoćenju stejišćow krajow a zwjazkow předpožić.

Domowina je při tym dale w kontakće z justicnym ministerstwom w Sakskej, zo by tež na krajowej runinje wo podpěru prosyła a so wothłosowała.

7.6. Zhromadnje z druhimi mjeńšinami prócuje so Domowina wo přizwolenje dwurěčnosće při awtodróhach.

Domowinski zarjad wobkedźbuje aktualny staw přesadjenja a tematizuje naležnosć mj. dr. w mjeńšinowej radže přez wolenych čłonow. Na iniciatiwu wosebje Serbow je Zwjazk wutworił džělowu skupinu, kotraž ma wědomostne přepytowanje dwurěčnych napisow při awtodróhach přewodźeć. Domowina je zastupjerja za tutu přirodu pomjenowała. Zwjazkowe knježerstwo je wědomostne přepytowanje wupisało. Dotal pak so niktó požadał njeje, wědomostny nadawk přewzać. Tuž so znowa wupisa. Domowina proces dale kritisce přewodźuje a sebi spjelnjenje nadawka wužada.

8. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje / Póšeg k našym susedam we Łužcy a zwenka njeje

Nadawki, kotrychž zaměr je přinošować k rozšěrjenju wědy wo Serbach a k polěpšenju mjezsobneho wobchadjenja.

Nadawki, kótarychž zaměr jo psinosowaš k rozšyrjenju wědy wo Serbach a k polěpšenju mjezsobneho wobchadanja.

8.1. Domowina přewjeduje hromadže z Radu za nastupnosći Serbow kraja Bramborska, Radu za serbske naležnosće w Sakskej a komunalnymi partnerami wobeju zwjazkoweju krajow serbske lětnje přijěće, kotrež so wotměwa na reprezentatiwnych městnosćach wšelakich regionow.

Wupowědjenja referentki za gremijowe naležnosće Domowiny srjedź lěta 2022 dla njemóžeše so planowane přijěće Domowiny w Lubinje w kooperaciji Domowiny z wokrjesom Damna-Błota bohužel přewjesć. Za september planowane přijěće w Lubinje smy z čěžkej wutrobu wotprajili.

Hdyž stej městnje referentki za gremijowe naležnosće a nowinskeho řečnika zaso wobsadźenej, ma so přijěće znowa planować a přewjesć.

8.2. Domowina podpěruje preventiwne naprawy w zwisku ze škitom Serbow před antiserbskimi nadpadami. Wona steji woporam tajkich nadpadow pomocliwje poboku.

Jako Domowina reagujemy na nadpady z antiserbskim pozadkom a stejimy woporam poboku. W léće 2022 běchu to mjez druhim:

- Reagowachmy mjez druhim na wonječesćenje Božich martrow w Kulowskich kónčinach kónc oktobra. Při tym je zarjad Domowiny w stajnym zwisku ze zarjadnišćemi, kotrež wonječesćenje křižow wokoło Kulowa přepytuja a je z Sakskim ministrom nutřkowneho rozmołwu wjedł.
- Domowina je podpěru poskićiła při přepytowanju njeskutka a při narunanju pismikow na domje Zejlerja we Łazu, hdžež su njeznaći w oktobrje serbski napis wobškodžili.
- Předsedař Domowinskeje župy Dolna Łužyca z. t. jo w mjenju serbskich institucijow w Dolnej Łužicy posłał „Protestnu rezoluciju dla wótpóranja serbskich motiwow w měsće Cottbus/Chóšebuz” na wušeho šoftu města.
- Na Serbskim domje w Budyšinje smy za čas póndželnišich demonstracijow před Serbskim domom banery wupowěsnyli, zo bychmy na mnohotnosť a wšelakorosc pokazali a za wotewrjenosc wabili. Banery wopřijachu slědowace hesła w serbskej a němskej rěči: „Za mnohotnosť, tolerancu a demokratiju.”, „Wočiń woči, wočiń wuši, wočiń wutrobu!”, „Syć za demokratiju a mnohotnosť we wokrjesu Budyšin!”. Tute so w ramiku projekta „Partnerschaft für Demokratie” spěchowachu.
- Hromadže z tvBUNT - syć za demokratiju a mnohotnosť w Budyskim wokrjesu je Domowina w decembrje 2022 akciju přewjedła: *„Změńće pola nas swoju čorno-běło-čerwjenu chorhoj na stawiznisku knihu”*. Poskitk je so na wobdźělnikow póndželnišich demonstracijow měřil, kotřiž wužiwa čorno-běło-čerwjenu chorhoj (Reichsflagge).

9. Mjezynarodne počahi / Mjazynarodne pósěgi

Nadawki, z kotrychž pomocu chce Domowina wuznam a bohatosc hajenja swójskeje kultury a rěče šěrić.

Nadawki, z kótarymiž co Domowina wuznam a bogatosć woplěwanja swójskeje kultury a rěcy rozšyrić.

9.1. Domowina zaruča z aktiwnym sobudźěłom w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje.

Domowina angažowaše so w ramiku FUEN a MENS a wobdźěli so na znajmjeńša štyrjoch projektach w léće 2022. Při tym zaruča z aktiwnym sobudźěłom w organizacijomaj serbske zajimy na europskej runinje.

- 08.-15.04.2022: wobdźělenje PAWKA na Jutrownym seminarje Młodžiny Europskich narodnych skupin (MENS)
- 25.06.-03.07.2022: wobdźělenje Serbow na Europeadže w Korutanskej, projekt FUEN
- 31.08.-03.09.2022: wobdźělenje na FUEN seminarje non-kin-state mjeńšinow w Bołharskej
- 29.09.-02.10.2022: Domowina wobdźěli so ze šěsć-wosobowej delegaciju na FUEN-kongresu w Berlinje.
- 16.-19.10.2022: wobdźělenje na zeńdženju FUEN džěłoweje skupiny za kubłanje w Celovcu/Korutanskej
- 10.-12.11.2022: wobdźělenje na FUEN forumje GALWAY z ćežišćom hospodarstwo a turizm w Irskej
- 17.-20.11.2022: wobdźělenje na FUEN seminarje słowjanskich ludow (AGSM) we Wienje a Gradišću

9.2. Z členstvom w organizaciji CIOFF wudźeržuje Domowina kontakty k dalšim kulturnym čělesam.

Domowina angažuje so w UNESCO – projekće Łužiske UNESCO – městnosće (Lausitzer UNESCO - Stätten) kaž tež w mjezynarodnej organizaciji folklornych festiwalow CIOFF.

Zarjad Domowiny garantuje wobdźělenje na zarjadowanjach Łužiske UNESCO – městnosće (Lausitzer UNESCO - Stätten). Domowina so aktiwnje na džělowych posedženjach UNESCO5 wobdźěli a skutkuje sobu při zdžěłanju próstwy wo projekt we wobłuku spěchowanskeho programa „STARK“ přez UNESCO5, kotraž je so mjeztym wuspěšnje schwaliła. Wot lěta 2023 přistaja so we wothłosowanju z UNESCO5 zamołwići, kotřiž maja kooperaciju zesylnić a potenciale wotkryć. Dalša kooperacija a dalše wothłosowanje mjez serbskimi akterami stej trěbnej.

Domowina wobdźěli so w přihotach na Mjezynarodny folklorny festiwal „Łužica“, tež wothłosujo so z druhimi partnerami CIOFF, na trěbnych zarjadowanjach a we wotpowědnych syćach. Tež wothłosowanje mjez druhimi CIOFF-festiwalami w Europje při wabjenju kulturnych skupinow je njeparujomne. Marko Kowar, předsyda přihotowanskeho wuběrka je zdobom člon předsydstwa CIOFF Němska.

Domowina koordinowaše wobdźělenje serbskich člonskich cyłkow na hłownej zhromadźiznje CIOFF®, kotraž přewjedže so wot 14.-16.10.2022 w Erlangen a skutkuje sobu w organizaciji CIOFF.

10. Skutkowanje w zjawnosći / Statkowanje w zjawnosći

Nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k transparency nastupajo rozsudy Domowiny a zwjazać skutkowanje wšelakich politiskich a kulturnych akterow do zhromadneho skutkowanja na dobro serbskeho ludu.

Nadawki, kótarychž zaměr jo, psínosować k transparency pótrjefjece rozsuzjenja Domowiny a zwěžaš statkowanje wšakorakich politiskich a kulturnych akterow do zgromadneho statkowanja na dobro serbskeho luda.

10.1. Domowina wabi zaměrnje za džěło třěšneho zwjazka. Za to wužiwa wšelake socialne syće, wokolnik „Naša Domowina“, informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikule kaž tež posrědkowanje zdžělenkow wo swoim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.

Domowina wabješe zaměrnje za džěło třěšneho zwjazka. Za to wužiwaše wšelake socialne syće, wokolnik „Naša Domowina“ (*nětko: Domowinske pokazki*), informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikule kaž tež posrědkowanje zdžělenkow wo swoim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.

Za zjawnostne džěło Domowiny wužiwachmy šěsć digitalnych kanalow, hdžež so wšědnje informacije a powěšće w serbskej a němskej rěči wozjewjeja (*Facebook, Twitter, Instagram, domowina.blog, www.domowina.de, Youtube*)

2022 su so na Facebooku cyłkownje wjac hač 260 přinoškow wozjewili. Pola Twitter mamy podobne ličby. Přerěznje nimale 2 přinoškaj tydžensce ličbu 1.000 wopytow překročatej.

Měsačnje je na Twitteru přerěznje 12.200 wopytow, na Facebooku mamy podobne ličby.

Blog słuži čěžišćowym informacijam. Cyłkownje su so 2022 38 přinoškow wozjewili. Tute docpěchu wjac hač 2.600 wosobow.

Cyłkownje su so 2022 142 přinoškow na instagramje wozjewili. Wobrazam scěhuje wšědnj džen přerěznje někak 340 ludži.

Přidatnje je so hišće wo Europeadže na separatnymaj kanalomaj pola Instagram a Facebook rozprawjało. Kóždy přinošk docpě na Facebooku přerěznje 500-1500 wosobow. Na

instagramje dóstachu wobrazy prawidłownje 200 – 300 likow. Cyłkownje so wjace hač 200 přinoškow wozjewi.

Domowina wuda prawidłownje informaciske łopjeno “Domowinske pokazki” za cyłe člonstwo Domowiny (online, E-mail, wokolnik a čišćane wudaće).

W Dolnej Łužycy jo dwójce raz “Domowinske pokazki” kupki, towaristwa a druge zajmce informěrowať k temom “Dolnoserbska kulturna akademija” a “Mytowane člonki Domowiny w DŁ”.

Na zakładže dotalnych nazhonjenjow w Delnjej Łužicy džělamy na wokolniku za cyły třěšny zwjazk, při tym ma so hišće wotewrjene prašenje rozrisať, kak móhli woprawdže cyłe člonstwo direktnje docpěť. Z tydženskej protyčku Domowiny w ramiku dale a wjetšeho rozdželowaka nowinskeho řečnika smy hižo přidatny instrument přehlada wo stajnej džělawosći Domowiny a člonskich cyłkow, ale tež na přikład wo jubilejach tworili.

Bohužel njeje so dotal naslědnik/naslědnica za nowinskeho řečnika namakała, kotryž je zarjad k 1.12.2022 wopušćil. To ma wuskutki na polu zjawnostneho džěla. Narokam njemóže so tuchwilu wotpowědowať. Zarjad Domowiny spyta přez rozdžělenje na šěroke ramjenja přistajenych znajmjeńša zakładnu potrebu za zjawnostne džěło narunať.

10.2. Zhromadnje z Radu za nastupnosći Serbow kraja Bramborska, Radu za serbske naležnosće w Sakskej a załožbowej radu přewjeduje Domowina lětnje po regionach župow jedyn “serbski wječork”. Wone poslužuja potrebu za jednoru komunikaciju wobydlerjow ze zamołwitymi serbskich gremijow.

Corony dla njemóžachu so serbske wječorki w lěće 2022 w jednotliwych župach kaž planowane přewjesť. Mnóstwa dalšich terminow w župach dla (dokelž su so mnoho terminow hakle w druhim połlěće 2022 přewjedli) su so dohromady jenož tři wječorki 2022 přewjedli. Regionalne řečnicy wobkedžbowachu při tym, hdže je najwjetša potreba a što sej wobydlerjo w regionach indiwiduelnje a regionalnje přeja.

- Župa “Handrij Zejler” přewjedže 19.05.2022 serbski wječor w Nowym měšće, zo by so tam zhromadne džěło z Domowinu zaso wožiwiło (12 wobdžělnikow).
- Župa Jakub Lorenc-Zalěski přewjedže 02.11.2022 serbski wječor “Wizije přichoda za Serbski kulturny centrum Slepo – srjedžišćo kulturneho žiwjenja” ze 33 hosćimi
- Župa Dolna Łužyca: přewjedže serbski wječor 16.07.22 z wosobinskej wuměnu z pšedsestarjom, Załožbowu radu a Serbskeju radu Bramborskeje pši góžbjje “Česnego zarědowanja za dlujkolětnych člonkow Domowiny w Dolnej Łužycy” w Grožišću (60 wobžělinkow)

W župomaj “Michał Hórnik” kaž tež “Jan Arnošt Smoler” su so rozmołwy mnohich dalšich serbskich zarjadowanjow dla ze zastupjerjemi serbskich gremijow na kromje druhich zarjadowanjow (lěto župow a Lěto Zejlerja a Kocor, džeň wotewrjenych duri, atd.) wjedli. W přichodže je přeće, z konkretnymi wobsahami ze zastupjerjemi po potrebjje do rozmołwy přińć.

10.3. Domowina wožiwi džělowu skupinu zamołwitych za zjawnostne džěło serbskich institucijow, zo bychu prawidłownje swoje nazhonjenja wuměnili.

Nowinski řečnik wothłosuje so prawidłownje ze zamołwitymi za zjawnostne džěło w serbskich institucijach wo aktualnych wužadanjach. Wuměna ma so po znowa wobsadženju městna nowinskeho řečnika Domowiny wožiwiť. W mjezyčas wothłosuje so jednaćelstwo direktnje resp. po potrebjje referenća na džělowej runinje z dalšimi serbskimi institucijemi.

10.4. Domowina podpěruje wuwěće serbskich crossmedijalnych poskitkow we wobłukach rozprawnistwo, medijowe kulturne džěło a digitalne wuknjenje.

Hłownje wusměrja so to na kwalifikowanje džěła Ludoweho nakładnistwa Domowiny. Přez swójske medijowe džěło podpěra třěšny zwjazk džěło serbskich redakcijow. Přez wuske styki je prawidłowne zhromadne džěło zaručene. Na tutej bazy bě Domowina dale k dispoziciji, crossmedialitu rozprawnistwa polěpšić. Při wšěm dominowašej 2022 personalna strata a diskusija wo přihódne nałožowanje tarifowych zaslužbow džěławosć LND. Z tym njebě na času, kwalitatiwny proces scěhować, wšako měł tutón z LND wuchadžeć, Domowina wšak jenož podpěra. Třěšny zwjazk je njehladajo swójskich stratow aktiwnje polěpšenje personalneje situacije LND podpěrał a tak zakład nowinarstwa sobu zaručil.

11. Serbske institucije

Nadawki k polěpšenju zhromadneje džěławosće serbskich institucijow a serbskich towarstwow nastupajo zarjadniskeje a fachoweje podpěry za projekty k skrućenju rěčneje identity a hajenja serbskeje kultury.

Nadawki k polěpšenju zgromadneje žělabnosći serbskich institucijow a serbskich towaristwow pótrjejeće zastojnskeje a fachoweje pódpěry za projekty k skšušenju rěčneje identity a woplěwanja serbskeje kultury.

11.1. Domowina wothłosuje so prawidłownje z nawodami serbskich institucijow.

Po přecu serbskich institucijow wotměwachu so posedženja nawodow serbskich institucijow jónu w kwartalu. Wuradžowanja organizuje Domowina we wotměnje ze Założbu za serbski lud. Wotměwachu so 02.12.21, 18.03.22, 30.03.22, 14.07.22 a 29.11.22 w Budyskim Serbskim domje kaž tež online.

Temy běchu mjez druhim mjezsobna wuměna a situacija za čas pandemije, koordinacija terminow a zarjadowanjow, rěčne kursy za přistajenych institucijow, projekty w ramiku strukturneje změny a diskusija wo dobywanju serbskeho dorosta.

W tutym zwisku su so nawodža serbskich institucijow dojednali, w lěće 2023 iniciatiwu SWŠ Ralbicy, zaso powołanske wiki přewjesć, podpěrać a “zhromadny dzeń wotewrjenych duri serbskich institucijow” w Budyšinje organizować.

W januaru 2022 jo se pšewjadło wobradowanje wjednicow a wjednikow serbskich institucijow w Dolnej Łužicy. Mimo mjasobneje wuměny a wótgłosowanja terminow jo stajało wobchadanje ze serbskimi twařskimi znankstwami w měšće Chóšebuzu w srjejžišću. Na kóńcu diskusije jo se wobzamknuła rezolucija, w kótarejž se psibytnje wugroniju pšešiwu wótpóranju serbskich zawóstajeństwow we běgu saněrowanja domow a za wužěłanje psegłěda serbskich znankstwow w twařskej kulturje města, na kótaregož zaklaže maju se freski, mólbje abo druge šćitaš.

W nowembru 2022 su se serbske institucije w Dolnej Łužicy pšedstajili wuknicam a wuknikam na Dolnoserbskem gymnaziumje w Chóšebuzu na tamnych kublańskich wikach.

Nimo toho wothłosowaše so hłowna jednaćelka z nawodami serbskich institucijow na džělowej runinje k zhromadnym wobsahowym čěžiščam abo po potrebjce.

11.2. Domowina zasadźuje so za zaměrne rěčne planowanje w serbskich institucijach. Systematika rěčneho planowanja mjez wšitkimi serbskimi institucijami so wothłosuje.

To je dołhodobny džělowy proces, kiž ma so stajnje znova mjez serbskimi institucijami wobjednawać. Su to wšelake čěžišćowe nadawki kaž wobkneženje serbskeje rěče přistajenych, wužiwanje rěče w ertnej a pisomnej formje, polěpšenje a wukmanjenje serbsce

rěčacych w stilistice, namakanje serbskeho fachoweho dorosta abo systematiske rěčne planowanje mjez serbskimi institucijemi kaž tež wudžělanje priorítow při wuknjenju serbsčiny.

Załožba za serbski lud je do zaměrowych dojednanjow kóždeje serbskeje institucije zapisała, zo ma so k internej rěčneje politice wuprajć. Z tym su wšitke serbske institucije wužadane so z problematiku rozestajeć.

Dale je naležnosć wospjetnje tema w kwartalnych posedženjach z nawodami serbskich institucijow. W lěće 2022 je so wospjetnje wo wužadanjach rěčneho planowanja w serbskich institucijach diskutowało. Sama je so Domowina na puć podała, internu rěčnu politiku wudžělać, wo tym so tež dalše serbske institucije na posedženjach informowachu. Na tutym puću měli w přichodnych lětach pokročować.

11.3. Domowina angažuje so sobu při wuhotowanju “dnja serbskich institucijow” k dobywanju serbskorěčneho dorosta za institucije.

Na posedženjach nawodow serbskich institucijow su so tući na to dojednali, zo mamy zhromadnje a prawidłownje serbskorěčny dorost zdobyć a za njón wabić. Za to je pod nawodom Domowiny nastala džělowa skupina serbskich institucijow, kiž wo móžnosćach k dobywanju serbskorěčneho dorosta diskutuje a naprawy wudžěla. W srjedźišću při tym njesteji džeń wotewrjenych duri, kiž so jónu wob lěto přewjedže, ale skerje najwšelakoriše naprawy přez cyłe lěto, kaž na př. zjawnostne džělo/medije, wozjewjenja, rallye, poskitki FSJ/FKJ, wiki, kampanje atd.

12. Škit serbskeho sydlenkeho ruma / Šćit serbskego sedleńskeho ruma

Nadawki, z kotrymiž chce Domowina sydlenki rum a z tym zwjazane prawa skrućić a přesadzić.

Nadawki, z kótarymiž co Domowina sedleński rum a z tym zwězane pšawa skšuśić a pšesajźić.

12.1. Domowina podpěruje potrjechene župy při politiskim dialogu nastupajo zachowanje serbskeje rěče a kultury pod wuskućkom negatiwnych scěhow wudobywanja surowiznow w serbskim sydlenkim rumje a hlada jo na zahajene strukturne wuwice Łužicy do 2038.

Jako Domowina wobkedźbujemy serbske zajimy we wotpowědnych gremijach na polu strukturneje změny a zastupujemy w regionalnych planowanskich procesach serbske zajimy. To su na př.:

- referent za infrastrukturu a hospodarstwo zastupuje Domowinu w Sakskej na posedženjach Regionalneho přewodžaceho wuběrka za Łužiski rewěr poboku Sakskeje agentury za strukturne wuwice tzw (štyri posedženja w lěće 2022), hdžež so rozsudy wo spěchowanju projektow za Łužiski rewěr tworja a wobkedźbuje při tym serbske zajimy.
- štyri posedženja Zwjazkoweje zhromadźizny Regionalneho planowanskeho zwjazka “Hornja Łužica/Delnja Šleska”
- poradžowanje w brunicowym wuběrku Regionalneho planowanskeho zwjazka Hornja Łužica/ Delnja Šleska (4 posedženja)
- poradžowanje w brunicowym wuběrku kraja Bramborska
- regionalna rěčnica župy “Handrij Zejler” wobdžěli so prawidłownje na rozmołwach z dalšimi akterami a rjemjeslnikami regiona nastupajo wuwice regiona w strukturnej změnje,
- pšedstajenje serbskich idejow na pólu strukturnego wuwisa we wósebnem wuběrku za strukturne wuwice we Łužicy Krajnego sejma Bramborskeje (Sonderausschuss des Landtages Strukturentwicklung für die Lausitz) a w pšewózujucem wuběrku “Łužyca” krajnego zagrónitego za Łužycu (Begleitausschuss “Lausitz”)

Dale prócowaše so Domowina wo wothłosowanje mjez serbskimi akterami/institucijemi a wjedžeše diskusiju wo wotpowědnych strukturach k přesadženju přidatnych srědkow Założby za strukturnu změnu. Přeni kwartal 2022 steješe pod wužadanjem namakać wosoby za wotpowědny gremij, kiž wo projektach spěchowanskeho programa w Sakskej rozsudži.

W měrcu přeprosny Domowina serbske institucije na wuměnu wo serbskich naležnosćach w dobjě změny strukturow, zo bychy so wo postupowanju z próstwami za serbske wulkoprojekty w ramiku změny strukturow w Sakskej dorozumili. Při tym rozjimachu so zaměry, praktiske aspekty a prašenja kooperacije. W běhu lěta wothłosowa so zarjad Domowiny z dalšimi nošerjemi projektow z programa strukturneje změny pola Założby. Sćěhować maja dalše kooperacije z nošerjemi projektow, serbskich institucijow w Delnjej kaž tež Hornjej Łužicy.

Ze spěchowanjem wulkoprojekta “Syć za regionalnu identitu a serbsku rěč” pod nošerstwom Domowiny maja so akterjo, towarstwa a dalši zajimcy regionow zawjazać, w kotrejž so dźensa wjac serbsčina we wšědnym dnju njerěči ze zaměrom rěč zaso rewitalizować.

Wosebje župy “Jan Arnošt Smoler”, “Handrij Zejler” a Jakub Lorenc-Zalěski su wužadane, projekt přewodźeć a z pomocu rěčnych motiwatorow kontakt k bazy zaso nawjazać. Regionalne rěčnicy tutych župow přewodźuja dźěławosć rěčnych motiwatorow a podpěruja jich při prócowanju wo rewitalizaciju serbsčiny a wuske splećenje aktiwitow w jednotliwych regionach.

12.2. Domowina podpěruje župu “Jakub Lorenc-Zalěski” při zwoprawdženju planowanych naprawow w koncepciji k pozbudženju a wožiwnjenju serbskeje rěče a kultury w Slepjanskej wosadze “wosom wsow – jedna wosada”.

Čežišćo župy JLZ k docpěću zaměrow w strukturnej změnje je, serbsčinu w Slepjanskej wosadze widzieć a dožiwić móc. 2022 su so konkretne sćěhowace naprawy přewjedli:

- dalewjedženje a rozšěrjenje serbskeje powěsćoweje šćežki w Slepjanskej wosadze: natwar serbskeje scěny wědy
- zdźělanje internetneje župneje strony (dwurěčna)
- dołhodobne zawěsćenje serbskich zarjadnišćow we wobłuku skutkowanja župy: podpěra Šusterec dwórej w Trjebnje, Njepilic statokej w Rownom, Šwjelowej bróžni we Wochozach kaž tež ewangelskej cyrkwi w Slepom we wšědnym dźěle, při projektach kaž tež při serbskich zarjadowanjach
- zakónčenje planowaneho projekta ŁCEM: wuwijanje Serbskeho kulturneho centruma k srjedžišću serbskich aktiwitow a rozšěrjenje zarjadnišća na serbski kulturny a powołanski centrum z integrowanej rěčneje šulu; podpěra při wuwijanju idejow, kak so dom k zawěsćenju a skrućenju serbsčiny we wuskim zhromadnym dźěle z gmejnu Slepom wužiwa

12.3. Domowina wobara so zhromadnje z druhimi partnerami raznje přećiwo tomu, we Łužicy doskónčny skład za atomowe wotpadki zaměstnić.

Domowina wobkedźbuje kritisce dalše wuwice nastupajo doskónčneho składa za atomowe wotpadki. Zarjad wobkedźbuje dalše wuwice k temje, koordinuje trěbne stejišća a wothłosowanja ze serbskeho wida. Předsyda Domowiny bě z jednaćelom Sakskeho zjednoćenstwa městow a gmejnow (SSG) w rozmołwje. Po potrebjce ma so zhromadne stejišćo wudźělać. Na komunalnej runinje wothłosuje so Domowina stajnje ze zastupjerjemi gmejnow po potrebjce a zabjerje kritisce stejišćo k tutej temje.

Witamy, zo je so w nazymje 2022 wulkoprojekt změny strukturow „Němski centrum za astrofiziku“ (DZA) jako slědźenišćo přesadził. Stejnišćo je tež we wutrobje serbskeje kónčiny, hdžež su wuspěšne probowe točenja přewjedli. To je lěpje, hač městnosć za kónčny skład atomowych wotpadkow wužiwać. Nastawa při tym wjele nowych dźělowych městnow we

wjesnych kónčinach, wot wědomosće hač k rjemjesłu. Tohodla smy DZA sčasom podpěrali a chcemy jón aktiwnje přewodžeć.

13. Serbske nabožno-narodne žiwjenje / Serbske nabóžno-narodne žywjenje

Domowina ma pěstowanje nabožno-narodnych tradicijow a nałožkow za wažne při wutworjenju, skrućenju a wuwijanju narodneho wědomja. Nadawki, kotrež podpěruja čłonske kaž tež zwonkačłonske cyłki.

Domowina ma woplěwanje nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow za wažne při wutwórjenju, skšusćenju a wuwijanju narodneho wědobnja. Nadawki, kenž pódpěruju čłonkojske ako teke zwenkačłonkojske celki.

13.1. Domowina podpěruje nabožno-narodne projekty a předewzaća serbskich katolskich a ewangelskich projektowych nošerjow.

Domowina wobdźěli so na spominanju k 75. róčnicy přerjeho Serbskeho ewangelskeho cyrkwinskeho dnja we Wojerecach (01.06.1947) w léće 2022 a podpěruje přihoty TCM za “Europassion” 2025 we Łužicy.

2022 podpěraše Domowina konkretnje při scěhowacych napravach:

- september 2022: předstajenje projekta TCM “Mór a lubosć” w Chrósćicach, mnozy čłonojo župy M. Hórnik běchu zapřijeći
- oktober 2022: podpěra při předstajenju spěwowhy za “Z tobu – Bohu swjećenje lěto”
- Kubłanski dzeń za wučerjow 22.3.2023 we Wojerecach
- 30.10.2022: Serbska ekumeniska nutnosć k česći K.A. Kocora a H. Zejlerja w Budyskej tachantskej cyrkwi (něhdže 100 spěwarjow a 100 wopytarjow) – zhromadna organizacija Friedemanna Böhmy, projektneje managerki Domowiny a katolskeje tachantskeje wosady Budyšin.
- prawidłowne přewjedženje serbskich wosadnych popołdnjow, serbskorěčnych kemšow we wobłuku swjatych dnjow a wjerškow wosadneho žiwjenja, n. př. na Šusterec dworje, na Njepilic dworje atd., swjatočne kemše składnostnje 750 lět Slepó a žohnowanje džěćetka
- Kóžde lěto přewjedu so w Ptačecach dwurěčne drastowe kemše składnostnje kermušy. Jako přihoty na kemše je so z podpěru Domowiny přewjedł rěčny kurs, kotryž wobdźělnikam zbliži spěwy a čitane teksty.
- 10. julija 2022: podpěra Serbskeho ewangelskeho domizniskeho dnja ze serbskimi kemšemi w Janskej cyrkwi we Wojerecach a po tym pisany swjedžen w Čisku z 150 wobdźělnikami
- Sobudźěło Domowiny přez referenta za kulturu a wukraj, kiž wobdźěli so prawidłownje na posedenjach pomnikoweho wuběrka. W minjenymaj lětomaj spěchowaje Załožba wjacore projekty nabožnych pomnikow.
- Domowina podpěruje towarstwo Bratrowstwo při projekće “Swjate křiže w Kulowskej wosadze”. K tomu je w septembrje w Kulowje był přednošk Trudle Kuringoweje, na kotrymž je wona 25 přitomnym wo swojim dotalnym džěle a wo wuslědkach přednošowała. W januarje 2023 wutwori so skupina, kotraž zběrku za Kulowsku wosadu zestaji.
- W léće 2021 bě Trudla Kuringowa w nadawku župy „Jan Arnošt Smoler“ přeslědžiła, inwentarizowała a dokumentowała serbske narodno-pobožne pomniki Bačońskeje cyrkwinskeje wosady. Bačońska wosada, najmlódša ze serbskich katolskich wosadow, ma něhdže 50 sakralnych pomnikow, rozbrojenych w 15 wsach a je nabožnje a narodnje džělena. Wuslědky slědženja su so w pisomnej a wobrazowej formje předpožili.

13.2. Domowina podpěruje serbskich wosadnych w jich prócowanjach wo wobkedźbowanje narodnych zajimow při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow w serbskim sydlenkim teritoriju.

Domowinski zarjad reaguje na aktualne wuwěce při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow po potrebnje. Jelizo je trjeba, wobroći so při tym na čłonske towarstwo TCM, na serbske ewangelske towarstwo kaž tež Spěchowanske towarstwo za serbsku řeč w cyrkwi. Tute su predestinowane so słowa jimać. Domowina rady při tym podpěruje.

Regionalni řečnicy su w stajnym kontakće ze zamołwitymi noworjadowanjow a džěłaja čestnohamtsce w džěłowych gremijach, kaž n. př. w gremiju serbski pastoralny rum, sobu. Tak je stajna informacija móžna a data.

13.3. Ze zhromadnym džěłom ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Spěchowańskim towarstwom za serbsku řeč w cerkwi wobkedźbuje Domowina zajimy towarstwow při swóich politiskich rozsudach. Po tutym přikładze prócuje so tež wo zhromadne džěło z dalšimi cyłkami.

Regionalne řečnicy wuděržuja na městnje stajny kontakt k wotpowědnym zastupjerjam po potrebnje.

Předsedař Spěchowańskego towaristwa za serbsku řeč w cerkwi je zdobom čłonk prezidija Domowiny a se přepřosyjo na pósejženja předsedařstwa.

Zwisk z předsydstwom Serbskeho ewangelskeho towarstwa so po potrebnje nawjaza. 2022 wobdžěli so regionalna řečnica župy "Jan Arnošt Smoler" dnja 3.7.22 na předstajenju drastoweje skupiny z drastu ewangelskich Serbow w Bukecach, dorěča so ke kursej k hotowanju serbskeje ewangelskeje drasty w Bukecach, přidžělaše wudawaćelam spisow "800 lět Poršicy" a "800 lět Bukey" nastupajo Domowinske skupiny w Poršicach a Bukecach a podpěrowaše při organizaciji serbskeje wustajeńcy za cyrkej w Hućinje składnostnje 800lětneho jubileja wsy.

13.4. Domowina wuděržuje stajny dialog z krajnymi cyrkwjemi a podpěruje z tym wěriwych Serbow při zděrženju řečnych rumow w katolskich a ewangelskich wosadach.

Hlej tomu džěłowe směrnicy 13.1. do 13.3.

Wšitke wočakowanja bazuja na mjeńšinoprawniskim zakładze, kiž wotblyšcuje so w płaćiwych dojednanjach na europskej runinje, kaž tež w zakonjach na zwjazkowej kaž tež na krajnej runinje.

prezidij zwjazkowego předsydstwa

M. Di Sarnowa, referentka

dźělowe směrnicy Domowiny za dobu 2023-2025

gremij resp. organ Domowiny	datum	wuslědk wuradźowanja resp. doporučenje
20. hłowna zhromadźizna	12.06.2021	nadawk na zwjazkowe předsydstwo k předžěłanju dźělowych směrnicy hač do 22. (hłowneje) zhromadźizny
zwjazkowe předsydstwo	27.01.2023	přepodaće přerjeho naćiska čłonam zwjazkoweho předsydstwa bjez wobjednanja / dalše kwalifikowanje
prezidij	01.03.2023	druhi naćisk dźělowych směrnicy Domowiny za dobu 2023-2025; doporučenje k wobjednanju

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny doporuči delegatam 22. hłownje zhromadźizny Domowiny schwalić naćisk džělowych směrnícow Domowiny za dobu 2023-2025.

.....
podpisano zapodaćela

hłosawzdaće/a:

NACERJENJE

Žělowe směrnice Zwězkowego předsedařstwa Domowiny - Zwězka Łužyskich Serbow z. t. za lěta 2023-2025

Předśłowo žělowych směrnicy

Žělowe směrnice Domowiny konkretizěruju powšykne zaměry programa “Domowina 2025” za čas dweju lětowu až do přidućeje glowneje zgromažiny w lěće 2025. Pó přiwzešu na 22. glownej zgromažinje Domowiny tworje zakład za žělabnosć wólonych gremijow kšywowego zwězka.

Rozpšawa k zwopšawženju žělowych směrnicy předsedpožyjo se glownej zgromažinje w lěće 2025.

Zwopšawženje toś tych směrnicy koordiněrujo zwězkowe předsedařstwo z pomocu swójojo prezidiuma, žělowych wuběrkow a zastojnstwa. Župy a cłonkojske towaristwa/zwězki smy do wužěłanja směrnicy zapšimjeji.

Žělowe směrnice

1. Domowinske župy a cłonkojske towaristwa/zwězki

nadawki, kótarež se glownje na nutšikownotowaristwowo poměry, mjazsobny wobchad a žěło z cłonkojstwom kšywowego zwězka pósěguju

- 1.1. Zwězkowe předsedařstwo spěchujo cesnoamtski angažement baze a zapšimjejo župy, cłonkojske towaristwa a zwězki aktiwnje do žěła wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěchujo mjazsobne zeznawanje, wuměnu nazgónjenjow a zgromadne projekty župow, cłonkojskich towaristwow a zwězkow.
- 1.3. Domowina wótwórijo w lěće 2023 diskusiju wó swójom programje. Wuslědku maju se glownej zgromažinje w lěće 2025 předsedpožyś a něntajšny program “Domowina 2025” wugódnosć.
- 1.4. Kšywowy zwězk podpěrujo župy, cłonkojske towaristwa a zwězki ze žěłom regionalnych powědařkow, z pomocu zjawnostnego žěła a zastojnstwa w cesnoamtskem žěle.

- 1.5. Domowina wótwórijo pšez žěło z asociěrowanymi towaristwami kontakty ako teke kulturnu wuměnu z pšjašelami a potomnikami Serbow w Českej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlanže.
- 1.6. Z wobradowanjami pšedsedarja z pšedsedarjami župow a cłonkojskich towaristwow zarucyjomy wuměnu a mjazsobnu informaciju pód kšywom Domowiny.
- 1.7. Domowina wuznamjenijo wósoby za cesnoaamtske statkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšych pólach narodnego žěła.

2. Domowina – zastupnica wšych generacijow Serbow

nadawki, kótarež su wusměrjene na pólěpšenje a spěchowanje generacije pšesegujucego statkowanja

- 2.1. Domowina zapšimjejo wšykne generacije do zgromadnego žěła a spěchujo mjazsobnu wuměnu. Pódpěrujo aktiwity wósebnje młodostnych Dolneje, srježneje a Górneje Łužyce w zmysle zgromadnego woplěwanja serbskeje rěcy.
- 2.2. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ pódpěrujo župy a kubłanišća pši wugótowanju swójbnych a rěc spěchujucych zarědowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěcnym centrumom WITAJ wugbajo na zaklaže dogronow z wokrejsoma Budyšin a Zgórjelc socialne młožinske žěło (šulske socialne žěło, mobilne socialne žěło, młožinske žěło, kublanje za familije).
Ako nosař internata serbskeju gymnazijowu w Chóšebuzu a Budyšinje póbitujo RCW wuknikom druge doma a serbsku rěc powědajucu zgromadnosć.

3. Serbska rěc

nadawki, kótarež su wusměrjene na šćit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizěrowanje serbskeje rěcy¹

- 3.1. Rěcny centrum WITAJ pšeslěžujo pšechad žiši z Witaj-kupkow žišownjow do zakładnych šulow z bilingualneju wucbu w Dolnej Łužycy. Na tom zaklaže wužěłaju se strategiske napšawy a konkretne naraženja za efektiwne wugótowanje pšechadneje faze.
- 3.2. Pótrjefjacy wabjenje za dwójeorěčne kublanje w ranem žišetstwie a w šuli wužěłujo Rěcny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBSJ a pódrědowanymi kublańskimi instancami dalšny informaciski material za rozdźělne kupki starjejšych, kublarjow a wucabnikow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi póbitowanjami aktiwnje pódpěrujo, aby se serbsčina skšušila.

¹ Z wurazom serbska rěc měnimy kanon rěcow, wobstojacy z gónoserbskeje a dolnoserbskeje pisneje rěcy, jich regionalnych formow ako teke slěpjanščiny.

- 3.4. Domowina pódpěrujo bramborske a sakske kněžaŕstwo pśi aktualizěrowanju a zwopšawdnjenju krajneju planowu za skšusjenje, pózbuzowanje a wóžywjenje serbskeje rěcy.
- 3.5. Domowina pódpěrujo a pšewóžujo staršejšyske iniciatiwy w nastupnosćach serbskego kubłanja.
- 3.6. Domowina pókšacujo z rěcnym planowanim. Zaměr jo, dalšnemu wuwiseju zakładow serbskeje rěcy pśipomagaś a pśipóznaśu serbsčiny pśinosowaś. Pódpěrujomy. w Dolnej Łužicy “masterplan za wóžywjenje dolnoserbskeje rěcy” a projekt “Zorja”. W Sakskej jo Domowina nosaŕ projekta “Seś za regionalnu identitu a serbsku rěc”.
- 3.7. Rěcny centrum WITAJ wužělujo certifikaciju górno- a dolnoserbskich rěcných zamóžnosćow pó Zgromadnem europejskem referencnem ramiku za rěcy, aby se wósebnje k pówušenju statusa serbskeje rěcy pśinosowało.
- 3.8. Domowina pódpěrujo nowe a digitalne formy wuwucowanja, wuwíwanje digitalnych wucbnych srědkow a medialne rěcne kurse. Rěcny centrum WITAJ realizěrujo aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěcy z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerjamy.
- 3.9. Domowina pšewóžujo ewaluaciju wucby górnoserbsčiny ako teke monitoring wucby dolnoserbsčiny.
- 3.10. Wó serbskorěcných kubłańskich drogach informěrujo Domowina staršejšych w kooperaciji z tšešimi žiwajucy na regionalne rozdžěle.
- 3.11. Domowina pódpěrujo aktiwity za zdobywanje serbskego dorosta we a zwenka Łužyce.

4. Kubłanje w narodnem duchu a dorost

nadawki, kótarež měrje se na kubłanje w narodnem duchu, což służy skšusjenju identity jadnotliwca; wopśimuju wšykne póla kubłanja – wót žiśownje až do wusokego starstwa; rownocasnje žo wó pósrědnjenje serbskeje rěcy a wědy wó serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasajžujo se w Sakskej za pšawniske póstajenje za kubłański koncept 2plus a za stawny monitoring nastupujucy koncept w šulskej praksy. Domowina pomina sebje gromaže ze Serbskeju radu a Serbskim šulskim towaristwom nowelěrowanje wuwježeńskeho póstajenja šulskeje kazni.
- 4.2. Domowina iniciěrujo wuměnu mjazy serbskimi šulami ako kšac k tomu, wutwóriś celk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordiněrujo lětnu wuměnu zastupniikow Domowiny w šulskich konferencach Bramborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kótarež su wusměrjene na spěchowanje a wuwijanje serbskego kulturnego žěła, sporta, wuměłstwa a derbstwa

- 5.1. Domowina pódpěrujo žěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne derbstwo". Zaměr komisije jo pšewóžowaś namakanje wótpowědnych nosečych strukturow. Domowina jo aktiwny partner wopšimješoweje debaty a se gromaže z partnerjemi za zdobysje wótpowědnych zakładow zasajžuju.
- 5.2. Domowina spěchuje zachowanje a woplěwanje serbskich nałogow. Pšespytujo móžnosć, serbske nałogi, kótarež su w zapisu imaterielneho kulturnego derbstwa Nimskeje, do wótpowědneje UNESCO-lisćiny zapisaś daś.
- 5.3. Domowina jo nosař XIV. mjazynarodneho folklornego festiwala Łužyca. Pšewóžuju akterow a organizatorow pši zarucenju wuskeje kooperacije mjazy towaristwami a serbskimi institucijami pši pšigótowanjach a pšewježenju dalšnych aktiwitow.
- 5.4. Z projekty, kulturneju wuměnu a drogowanjami woplěwujo Domowina kulturne kontakty do wukraja. Z tym pówěšuju kulturnu identifikaciju a swětawótwórjonosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domowniske špy a městnosći zmakeńa a wopominanja pokazuju na žywe serbske stawizny. Domowina pódpěrujo jich zmócnjenje a koncepcionelne wuwiše gromaže z nosarjami.
- 5.6. Domowina pódpěrujo a spěchuje serbske sportowe wubrane mustwa, aby se serbska identita teke pšez sport skšuśowała. Domowina rědujo wobžělenje Serbskego mustwa na sportowych zarědowanjach ako na pšikład na EUROPEAže.

6. Góspodařstwo

nadawki, kótarychž wustatkowanje k tomu pšinosuju, aby se dwójo- a wěcejrěčnosć wuwědobniła góspodařstwoju ako pšidatna gódnota a aby se pši regionalnem wuwišu na to žiwało

- 6.1. Domowina se dalej wó wutwórjenje zjawneho myta za pšedewzešarjow procujo, kenž ze zjawnym wužywanim serbskeje rěcy w zjawnosći, ze zapšimješim serbskosći do firmoweje ideje ako tek do wugótowanja abo z pósrědnjenim wědy wó Serbach dwójorěčnosć a serbsku kulturu prezentěruju a wuwijaju.
- 6.2. Domowina žěła we wótpowědnych gremijach europejskego spěchowańskego programa LEADER za wuwiše na jsy sobu. Domowina procujo se wó žiwanje na serbski aspekt w ramiku wuwišoweje strategije za wšake regiony w sedleńskem rumje.

- 6.3. Domowina pódpěrujo SKT w procowanju, eksistěrujuce kólasowańske sćažki pód labelom “Serbske impresije” mjazy Górnej a Dolnej Łužycy wutwariš, je zwězaš a ako kulturno-rěčne sćažki kwalificěrowaš. Na pólu turizma maju se kontakty k turistiskim zwězkam Sakskeje a Bramborskeje wutwariš.
- 6.4. Domowina statkujo w pórażujucych a rozsuzecych gremijach za strukturnu změnu a zasajžujo se za žiwanje na serbske zajmy.
- 6.5. Domowina wuwija a pšewježo w ramiku strukturneje změny swójske projekty ako serbski pšinosk za pšichod Łužyce a se pšawidłownje z dalšnymi nosarjami serbskich projektow wótgłosujo.
- 6.6. Domowina procujo se wó wuwise serbskeje seši “kreatiwna Łužica/Łužyca” ze zaměrom, serbsku rěc, identitu a zwěžanosć dalej skšusowaš.

7. Politiska participacija

napšawy, z kótarymiž ma Domowina ako kazniski pšipóznata powědařka pšawa a zajmy Serbow zastupowaš; pó rozsuzě 16. hłowneje zgromažiny wó skšusěnju Domowiny w donětajšnej pšawniskej formje ma zwězkowe pšedsedařstwo narodno-politiske statkowanje kšywowne zwězka skšusiš

- 7.1. Domowina procujo se wó dobre a pšawidłowne zgromadne žěło z Radu za nastupnosći Serbow pši Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske nastupnosći Lichotneho stata Sakska ako teke ze Załožboweju radu. Na zaklaže póstajenych priorítow se pšawidłownje wótgłosowanja mjaz gremijami pšewjeduju.
- 7.2. Domowina se wó zwězkarjow w frakcijach demokratiskich partajow na wšykných rowninach procujo a woplěwujo z nimi wobstawny zwisk, aby na pšawa a zajmy Serbow žiwali.
- 7.3. Domowina se pšawidłownje ze społnomócnjonymi za serbske nastupnosći a wótpowědnymi pórażujucymi gremijami wótgłosujo.
- 7.4. Domowina procujo se wó žiwanje na serbske zajmy na zwězkowej rowninje pšez sobustatkowanje w pórażujucem wuběrku zwězkowego ministrařstwa nutšikownego ako teke ako člonk Mjeńšynoweje rady styrich awtochtonych narodnych mjeńšinow Nimskeje.
- 7.5. Domowina se za to zasajžujo, až mógu sebje žeńske swójo serbske familijowe mě do wupokaza a dalšnych dokumentow zapisaš daš.
- 7.6. Gromaže z drugimi mjeńšinami procujo se Domowina wó dwójorěčne tofle pši awtodrogach.
- 7.7. Domowina zastupujo serbske zajmy a sposrědnijo pozicije na mjazynarodnej, zwězkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej rowninje. Pówołujo zastupnikow

Serbow do wótpowědnych gremijow a pśiwzejo pšawidłownje rozpšawy wó jich žělabności.

8. Póšěg k našym susedam we Łužycy a zwenka njeje

nadawki, kótarychž zaměr jo, pśinosowaś k rozšyrenju wědy wó Serbach a k polěpšenju mjaszobnego wobchadanja

- 8.1. Domowina jo nosaś Serwisowego běrowa za serbsku rěc w komunalnych nastupnosćach ako teke Mjeńšynowego sekretariata stylich awtochtonych narodnych mjeńšynow a ludowych kupkow Nimskeje.
- 8.2. Domowina se integrěrujo do kooperacije UNESCO 5 (zgromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužycy) a procujo se w zgromadnem žěle z partnerjama wó lěpšu widobnosć imaterielneho kulturnego derbstwa Serbow.

9. Mjazynarodne póšěgi

nadawki, z kótarychž pomocu co Domowina wuznam a bogatosć woplěwanja swójskeje kultury a rěcy rozšyriś

- 9.1. Domowina zarucujo z aktiwnym sobužětom w organizacijoma FUEN a MENS serbske zajmy na europejskej rowninje.
- 9.2. Z člonkojstwom w organizaciji CIOFF woplěwujo Domowina kontakty k dalšnym kulturnym kupkam.

10. Statkowanje w zjawnosći

nadawki, kótarychž zaměr jo, pśinosowaś k transparency pótrjefjacy rozsudy Domowiny a zwěžaś wšakich politiskich a kulturnych akterow do zgromadnego statkowanja na dobro serbskego ludu

- 10.1. Domowina rozšyrjujo wědu wó Serbach a wabi za žěło kšywowego zwězka. Za to wužywa direktny kontakt k zajmcam a góscam, wšake socialne seši, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjeńske artikule, a sposrědnjujo zdźělenja wó swójom statkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina pšewjedujo pšawidłownje w regionach župow "serbske wjacorki". Toś te słuže jadnorej komunikaciji wobydlarjow ze zagronitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kótarež słuže polěpšenju zgromadnego žěła serbskich institucijow a serbskich towaristwow nastupajucy kwalitu projektow ku skšusćenju rěcneje identity a woplěwanja serbskeje kultury

- 11.1. Domowina se pšawidłownje z wjednikami serbskich institucijow wótgłosujo.

- 11.2. Domowina wužěła interny rěcny plan za nałožowanie, wuknjenje a wuwiše serbskeju rěcowu a wótgłosujo se z tamnymi serbskimi institucijami.

12. Šćit serbskego sedleńskego ruma

nadawki, z kótarymiž co Domowina sedleński rum a z tym zwisujuce pšawa skšuśiš a zwopšawdniś

- 12.1. Domowina pódpěrujo pótrefjone župy w politiskem dialogu nastupajucy zachowanie serbskeje rěcy a kultury pód wustatkowanim negatiwnych slědow wudobywanja surowiznow w serbskem sedleńskem rumje a glědajucy na wuwiše nowych strukturow we Łužycy.
- 12.2. Domowina pódpěrujo župu “Jakub Lorenc-Zalěski” pši zwopšawženju planowanych napšawow w koncepciji k pózbuzenju a wóžywnjenju serbskeje rěcy a kultury w slěpjańskej wósaže “wósom jsow – jedna wósada”.

13. Serbske nabóžno-narodne žiwjenje

nadawki, kenž pódpěruju cłonkojske ako teke dalšne kupki pši woplěwanju nabóžno-narodnych tradicijow a nałogow ako wažny zakład pši wutwórjenju, skšušenju a wuwijanju narodnego wědobnja

- 13.1. Domowina pódpěrujo nabóžno-narodne projekty a pšedewzeša nosarjow serbskich katolskich a ewangeliskich projektow.
- 13.2. Domowina pódpěrujo serbskich wósadnych w jich procowanjach wó žiwanje na narodne zajmy a wó zachowanie serbskich rěcnych rumow pši noworědowanju cerkwinskih strukturow w serbskem sedleńskem rumje.
- 13.3. Domowina procujo se wó zgromadne žěło ze Serbskim ewangeliskim towaristwom a Spěchowañskim towaristwom za serbsku rěc w cerkwi.

Wšykne wócakowanja bazěruju na mjeńšynopšawniskem zaklaže, kótaryž wótblyšcuje se w plašecych dojadnanjach na europejskej rowninje ako teke w kaznjach na zwězkowej a krajnej rowninje.

NAĆISK

Dźělowe směrnicy Zwjazkowneho předsydstwa Domowiny - Zwjazka Łužiskich Serbow z. t. za dobu 2023-2025

Předślowo dźělowych směrnicy

Dźělowe směrnicy Domowiny konkretizuja powšitkowe zaměry programa “Domowina 2025” za dwulětnu dobu hač do přichodnje hłownje zhromadźizny w lěće 2025. Po schwalenju na 22. hłownej zhromadźiznje Domowiny tworja zakład za dźěladowosć wolenych gremijow třěšneho zwjazka.

Rozprawa k zwoprawdženju dźělowych směrnicy předpožiji so hłownej zhromadźiznje w lěće 2025.

Zwoprawdženje tutych směrnicy koordinuje zwjazkowe předsydstwo z pomocu swójeho prezidija, dźělowych wuběrkow a zarjada. Župy a čłonske towarstwa/zwjazki smy do wudžěłanja směrnicy zapřijeli.

Dźělowe směrnicy

1. Domowinske župy a sobustawske towarstwa/zwjazki

nadawki, kotraž so hłownje na mjezsobny wobchad a dźěło z čłonstwom třěšneho zwjazka počahuja

- 1.1. Zwjazkowe předsydstwo spěchuje čestnohamtski angažement bazy a zapřija župy, čłonske towarstwa a zwjazki aktiwnje do dźěla wuběrkow.
- 1.2. Domowina spěchuje mjezsobne zeznawanje, wuměnu nazhonjenjow a zhromadne projekty župow, čłonskich towarstwow a zwjazkow.
- 1.3. Domowina zahaji w lěće 2023 diskusiju wo swójim programje. Wuslědky maja so hłownej zhromadźiznje w lěće 2025 předpožić a tuchwilny program “Domowina 2025” wuhódnoćić.
- 1.4. Třěšny zwjazk podpěruje župy, čłonske towarstwa a zwjazki z dźěłom regionalnych rěčnicow, z pomocu zjawnostneho dźěla a zarjada w čestnohamtskim dźěle.

- 1.5. Domowina haji přez džěło z asociěrowanymi towarstwami styki kaž tež kulturnu wuměnu z přećelemi a potomnikami Serbow w Čěskej, Pólskej, Awstralskej, Americe a we Wendlandže.
- 1.6. Z wuradźowanjami předsydy z předsydami župow a čłonskich towarstwow zaručamy wuměnu a mjezsobnu informaciju.
- 1.7. Domowina wuznamjeni wosoby za čestnohamtske skutkowanje ze wšoserbskim wuznamom na wšěch polach narodneho džěła.

2. Domowina – zastupjerka wšěch generacijow Serbow

nadawki, kotrež su wusměřjene na polěpšenje a spěchowanje generacije přesahowaceho skutkowanja

- 2.1. Domowina zapřija wšitke generacije do džěła a spěchuje mjezsobnu wuměnu. Podpěruje aktiwity wosebje młodostnych Delnjeje, srjedźneje a Hornjeje Łužicy w zmysle zhromadneho pěstowanja serbskeje řeče.
- 2.2. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ podpěruje župy a kubłanišća při wuhotowanju swójbnych a rěč spěchowacych zarjadowanjow.
- 2.3. Domowina z Rěčnym centrumom WITAJ wukonja na zakładže zrěčenjow z wokrjesomaj Budyšin a Zhorjelc socialne młodžinske džěło (šulske socialne džěło, mobilne socialne džěło, młodžinske džěło, kubłanje za swójbny).
Jako nošer internata serbskeju gymnazijow w Choćebuzu a Budyšinje skići RCW šulerjam druhe doma a serbowacu zhromadnosć.

3. Serbska rěč

nadawki, kotrež su wusměřjene na škit, nałožowanje, zachowanje a rewitalizowanje serbskeje řeče¹

- 3.1. Rěčny centrum WITAJ analyzuje přechad džěci z WITAJ-skupinow pěstowarnjow do zakładnych šulow z bilingualnej wučbu w Delnjeje Łužicy. Na tutym zakładže wudžěluje RCW strategiske naprawy a konkretne namjety za efektiwne wuhotowanje přechodneje fazy.
- 3.2. Nastupajo wabjenje za dwurěčne kubłanje w zažnym džěcatstwje a w šuli zdžěła Rěčny centrum WITAJ w kooperaciji ze SMK a MBJS a podrjadowanymi kubłanskimi instancami dalši informaciski material za rozdžělné skupiny staršich, kublarjow a wučerjow.
- 3.3. Domowina šule ze serbskimi poskitkami aktiwnje podpěruje, zo by so serbsčina skrućila.

¹ Z wurazom serbska rěč měnimy kanon rěčow, wobstějacy z hornjoserbskeje a delnjoserbskeje spisowneje řeče, jich regionalnych formow kaž tež slepjanšćiny.

- 3.4. Domowina podpěruje braniborske a sakske knježerstwo při aktualizowanju a zwoprawdženju krajnej planow za skrućenje, pozbudžowanje a wožiwjenje serbskeje rěče.
- 3.5. Domowina podpěruje a přewodźa staršiske iniciatiwy w naležnosćach serbskeho kubłanja.
- 3.6. Domowina pokročuje z rěčnym planowanjom. Zaměr je, dalšemu wuwicu zakładow serbskeje rěče přisporjeć a připóznać serbsčiny přinošować. Podpěrujemy w Delnjeje Łužicy „masterplan za wožiwjenje delnjoserbskeje rěče” a projekt „Zorja”. W Sakskej je Domowina z nošerjom projekta „Syc za regionalnu identitu a serbsku rěč”.
- 3.7. Rěčny centrum WITAJ wudžěluje certifikaciju hornjo- a delnjoserbskich rěčnych kmanosćow po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče, zo by so wosebje zwyżšenju statusa serbskeje rěče přinošowało.
- 3.8. Domowina podpěruje nowe a digitalne formy wuwučowanja, wuwijanje digitalnych wučbnych srědkow a medialne rěčne kursy. Rěčny centrum WITAJ realizuje aktiwity k nawuknjenju serbskeje rěče z pomocu nowych digitalnych medijow w kooperaciji z partnerami.
- 3.9. Domowina přewodźuje ewaluaciju wučby hornjoserbsčiny kaž tež monitoring wučby delnjoserbsčiny.
- 3.10. Wo serbskorěčnych kubłanskich pućach informuje Domowina staršich w kooperaciji z třecimi wobkedžbujo regionalne rozdžěle.
- 3.11. Domowina podpěruje aktiwity za zdobywanje serbskeho dorosta w a zwonka Łužicy.

4. Kubłanje w narodnym duchu a dorost

nadawki, kotrež měrja so na kubłanje w narodnym duchu, štož słuži skrućenju identity jednotliwca; wobsahuja wšitke pola kubłanja – wot pěstowskeje hač do wysokeje staroby; zdobom dže wo posředkowanje serbskeje rěče a wědy wo serbskich stawiznach

- 4.1. Domowina zasadźuje so w Sakskej za prawniske postajenje za kubłanski koncept 2plus a za stajny monitoring nastupajo koncept w šulskej praksy. Domowina žada sej hromadže ze Serbskej radu a Serbskim šulskim towarstwom nowelěrowanje wuwjedskeho postajenja šulskeho zakonja.
- 4.2. Domowina iniciěruje wuměnu mjez serbskimi šulemi jako kročel k tomu, wutworić cyłk serbskich šulow.
- 4.3. Domowina koordinuje lětnu wuměnu zastupjerjow Domowiny w šulskich konferencach Braniborskeje a Sakskeje.

5. Kultura a wuměłstwo

nadawki, kotrež su wusměřjene na spěchowanje a wuwíwanje serbskeho kulturneho džěła, sporta, wuměłstwa a herbstwa

- 5.1. Domowina podpěruje džěło "Fachoweje komisije za serbske narodno-kulturne namřěwstwo". Zaměr komisije je přewodźeć namakanje wotpowědnych nošnych strukturow. Domowina je aktiwny partner wobsahoweje debaty a so zhromadnje z partnerami za zdobyće wotpowědnych zakładow zasadža.
- 5.2. Domowina spěchuje zachowanje a pěstowanje serbskich nałožkow. Pruwuje móžnosć, serbske nałožki, kotrež su w zapisu imaterielneho kulturneho namřěwstwa Němskeje, do wotpowědneje UNESCO-lisćiny zapisać dać.
- 5.3. Domowina je nošer XIV. mjezynarodneho folklorneho festiwala Łužica. Přewodža akterow a organizatorow při zaručenju wuskeje kooperacije mjez towarstwami a serbskimi institucijemi při přihotach a přewjedženju dalšich aktiwitow.
- 5.4. Z projekty, kulturnej wuměnu a wuprawami haji Domowina kulturne styki do wukraja. Z tym přisporja kulturnu identifikaciju a swětawotewrjenosć Serbow.
- 5.5. Regionalne muzeje, domizniske stwy a městnosće zetkawanja a wopominanja pokazuja na žiwe serbske stawizny. Domowina podpěruje jich sylnjenje a koncepcionelne wuwíce zhromadnje z nošerjemi.
- 5.6. Domowina podpěruje a spěchuje serbske sportowe wubranki, zo by so serbska identita tež přez sport skrućowała. Domowina rjaduje wobdžělenje Serbskeho mustwa na sportowych zarjadowanjach kaž na př. na EUROPEADže.

6. Hospodarstwo

nadawki, kotrychž zeskutkownjenje k tomu přinošuje, zo by so dwu- a wjacerěčnosć wuwědomiła hospodarstwu jako přidatna hódnota a zo by so při regionalnym wuwícu wobkedžbowala

- 6.1. Domowina so dale wo wutworjenje zjawneho myta za předewzaćelow prócuje, kotřiž z wužiwanjom serbskeje rěče w zjawnosći, ze zapřijećom serbskosće do firmoweje ideje kaž tež do wuhotowanja abo z posředkowanjom wědy wo Serbach dwurěčnosć a serbsku kulturu prezentuja a wuwíwaja.
- 6.2. Domowina džěła we wotpowědnych gremijach europskeho spěchowanskeho programa LEADER za wuwíce na wsy sobu. Domowina prócuje so wo wobkedžbowanje serbskeho aspekta w ramiku wuwícoweje strategije za wšelake regiony w sydlenkim rumje.
- 6.3. Domowina podpěruje SKT w prócowanju, eksistowace kolesowarske šćežki pod labelom "Serbske impresije" mjez Hornjej a Delnjej Łužicu wutwarić, je zwjazać a jako kulturno-rěčne šćežki kwalifikować. Na polu turizma maja so kontakty k turistiskim zwjazkam Sakskeje a Braniborskeje wutwarić.

- 6.4. Domowina skutkuje w poradźowacych a rozsudźacych gremijach za strukturnu změnu a zasadźuje so za wobkedźbowanje serbskich zajimow.
- 6.5. Domowina wuwije a přewjedže w ramiku strukturneje změny swójske projekty jako serbski přinošk za přichod Łužicy a so prawidłownje z dalšimi nošerjemi serbskich projektow wothłosuje.
- 6.6. Domowina prócuje so wo wuwice serbskeje syće “kreatiwna Łužica/Łužyca” ze zaměrom, serbsku rěč, identitu a zwjazanosć dale skrućeć.

7. Politiska participacija

naprawy, z kotrymiž ma Domowina jako zakonsce připóznata rěčnica prawa a zajimy Serbow zastupować; po rozsudze 16. hłowneje zhromadźizny wo skrućenju Domowiny w dotalnej prawniskej formje ma zwjazkowe předsydstwo narodno-politiske skutkowanje třěšneho zwjazka skrućeć

- 7.1. Domowina prócuje so wo dobre a prawidłowne zhromadne dźěło z Radu za nastupnosći Serbow pśi Bramborskem krajnem sejmje a z Radu za serbske naležnosće Swobodneho stata Sakska kaž tež ze Założbowej radu.
Na zakładze postajenych priorítow so prawidłownje wothłosowanja mjez gremijemi přewjeduja.
- 7.2. Domowina so wo zwjazkarjow w frakcijach demokratiskich stronow na wšitkich runinach prócuje a haji z nimi stajny zwisk, zo bychu na prawa a zajimy Serbow dźiwali.
- 7.3. Domowina so prawidłownje ze społnomócnjenymi za serbske naležnosće a wotpowědnymi poradźowacymi gremijemi wothłosuje.
- 7.4. Domowina so wo wobkedźbowanje serbskich zajimow na zwjazkowej runinje přez sobuskutkowanje w poradźowacym wuběrku zwjazkowego ministerstwa nutřkowneho kaž tež jako člonka Mjeńšinoweje rady štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin Němskeje prócuje.
- 7.5. Domowina so za to zasadźuje, zo móža sej žony swoje serbske swójbne mjeno do wupokaza a dalšich dokumentow zapisać dać.
- 7.6. Zhromadnje z druhimi mjeńšinami prócuje so Domowina wo dwurěčne tafle při awtodróhach.
- 7.7. Domowina zastupuje serbske zajimy a sposrědkuje pozicije na mjezynarodnej, zwjazkowej, krajnej, regionalnej a komunalnej runinje. Powołuje zastupjerjow Serbow do wotpowědných gremijow a přijimuje prawidłownje rozprawy wo jich dźěławosći.

8. Počah k našim susodam we Łužicy a zwonka njeje

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k šěrjenju wědy wo Serbach a k polěpšenju mjezsobneho wobchadženja

- 8.1. Domowina je nošer Serwisoweho běrowa za serbsku rěč w komunalnych naležnosćach kaž tež Mjeńšinoweho sekretariata štyrjoch awtochtonych narodnych mjeńšin w Němskej.
- 8.2. Domowina so integruje do kooperacije UNESCO 5 (zhromadny projekt UNESCO-městnosćow we Łužicy) a prócuje so w zhromadnym dźěle z partnerami wo lěpšu widźomnosć imaterielneho kulturneho herbstwa Serbow.

9. Mjezynarodne počahi

nadawki, z kotrychž pomocu chce Domowina wuznam a bohatosć hajenja swójskeje kultury a rěče šěrić

- 9.1. Domowina zaruča z aktiwnym sobudźěłom w organizacijomaj FUEN a MENS serbske zajimy na europskej runinje.
- 9.2. Z člonstwom w organizaciji CIOFF haji Domowina kontakty k dalšim kulturnym čělesam.

10. Skutkowanje w zjawnosći

nadawki, kotrychž zaměr je, přinošować k transparency nastupajo rozsudy Domowiny a zwjazac wšelakich politiskich a kulturnych akterow do zhromadneho skutkowanja na dobro serbskeho ludu

- 10.1. Domowina šěri wědu wo Serbach a wabi za dźěło třěšneho zwjazka. Za to wužiwa direktny kontakt k zajimcam a hosćom, wšelake socialne syće, wokolnik, informaciske brošury, lětaki a wabjenske artikle, a sposrědkuje zdźělenki wo swojim skutkowanju regionalnym a nadregionalnym medijam.
- 10.2. Domowina přewjeduje prawidłownje w regionach župow “serbske wječorki”. Tute služa jednorej komunikaciji wobydlerjow ze zamołwitymi serbskich gremijow.

11. Serbske institucije

nadawki, kotraž služa polěpšenju zhromadneho dźěla serbskich institucijow a serbskich towarstwow nastupajo kwalitu projektow za skrućenje rěčneje identity a hajenje serbskeje kultury

- 11.1. Domowina so prawidłownje z nawodami serbskich institucijow wothłosuje.
- 11.2. Domowina wudźěla interny rěčny plan za nałožowanje, wuknjenje a wuwice serbskeju rěčow a wothłosuje so z tamnymi serbskimi institucijemi.

12. Škit serbskeho sydłenskeho ruma

nadawki, z kotrymiž chce Domowina sydłenski rum a z tym zwisowace prawa skrućeć a zwoprawdźeć

- 12.1. Domowina podpěruje potrjechene župy w politiskim dialogu nastupajo zachowanie serbskeje rěče a kultury pod wusnutkom negatiwnych scěhow wudobywanja surowiznow w serbskim sydłenskim rumje a hladajo na wuwice nowych strukturow we Łužicy.
- 12.2. Domowina podpěruje župu “Jakub Lorenc-Zalěski” při zwoprawdženju planowanych naprawow w koncepciji k pozbudženju a wožiwjenju serbskeje rěče a kultury w Slepjanskej wosadze “wosom wsow – jedna wosada”.

13. Serbske nabožno-narodne žiwjenje

nadawki, kotrež podpěruja čłonske kaž tež dalše cyłki při pěstowanju nabožno-narodnych tradicijow a nałožkow jako wažny zakład za wutworjenje, skrućenje a wuwijanje narodneho wědomja

- 13.1. Domowina podpěruje nabožno-narodne projekty a předewzaća nošerjow serbskich katolskich a ewangelskich projektow.
- 13.2. Domowina podpěruje serbskich wosadnych w jich prócowanjach wo wobkedźbowanje narodnych zajimow a wo zachowanie serbskich rěčnych rumow při noworjadowanju cyrkwinskih strukturow w serbskim sydłenskim rumje.
- 13.3. Domowina prócuje so wo zhromadne dźěło ze Serbskim ewangelskim towarstwom a Spěchowanskim towaristwom za serbsku rěč w cerkwi.

Wšitke wočakowanja bazuja na mjeńšinoprawniskim zakładze, kotryž wotbłyšćuje so w dojednanjach na europskej runinje kaž tež w zakonjach na zwjazkowej a krajnej runinje.

Ličba delegatow za 22. (rjadnu) hłownu zhromadźiznu Domowiny
(na kóžde započane 85 člonow jedyn delegat)

staw: 23.02.2023

čó.	župa/towarstwo	ličba člonow dnja 31.12.2022	ličba delegatow
1.	Župa Dolna Łužyca z.t.	2.438	29
2.	Župa "Michał Hórnik" (Kamjenc)	1.371	17
3.	Župa "Jan Arnošt Smoler" (Budyšin)	467	6
4.	Župa "Handrij Zejler" (Wojerecy)	608	8
5.	Župa "Jakub Lorenc-Zalěski z.t." (Zhorjelc)	491	6
6.	Zwjazk serbskich spěwarskich towarstwow z.t.	350	5
7.	Zwjazk serbskich studowacych (župa "Jan Skala")	137	2
8.	Zwjazk serbskich wumělcow z.t.	80	2
9.	Serbske šulske towarstwo z.t.	300	4
10.	Maćica Serbska z.t.	106	2
11.	Towarstwo Cyrila a Metoda z.t.	604	8
12.	Serbski Sokół z.t.	125	2
13.	Zwjazk za serbski kulturny turizm z.t.	40	2
14.	Serbske młodžinske towarstwo Pawk z.t.	20	2
15.	Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z.t.	35	2
16.	Zwjazk serbskich rjemjeslnikow a předewzaćelow z.t.	68	2
17.	SKI Berlin z.t.	20	2
18.	Towaršnosť za spěchowanje SLA z.t.	23	2
	suma:	7.283	103
	čłonojo zwjazkoweho předsydstwa		29
	cyłkownje:		132

Předloha č. ZP 65/2023

Zapodaćel předłohi:

prezidij zwjazkowego předsydstwa

Awtorka předłohi:

M. Di Sarnowa

Nastupa (předmjet wuradźowanja):

Namjet za jednanski porjad Hłowneje zhromadźizny 2023

Slěd wobjednanja předmjeta předłohi:

gremij resp. organ Domowiny	datum	wuslědk wuradźowanja resp. doporučenje
prezidij	07.02.23	doporučenje k schwalenju
zwjazkowe předsydstwo	17.03.23	

Namjet za wobzamknjenje:

Zwjazkowe předsydstwo Domowiny wobzamknje:

Zwjazkowe předsydstwo doporučí delegatam 22. hłownje zhromadźizny jednanski porjad tuteje zhromadźizny.

Hłowna zhromadźizna ma so na zakładže namjetowaneho jednanskeho porjada přihotować.

datum: 01.02.2023

podpisno zapodaćela

Financne wusutki wobzamknjenja: hlej financny plan hłowneje zhromadźizny

Financujomność je so pruwowała: (datum a podpismo referenta resp. jednaćela)

Wuślėdk wothłosowanja:

za namjet:

přečiwo namjetej:

hłosawzdaće/a:

Jednanski porjad 22. hłowneje zhromadźizny Domowiny dnja 22.04.2023 w Choćebuzu

0. 22. hłowna zhromadźizna přewjedže so na zakładže artikla 7 wustawkow Domowiny. Wona bilancuje přenju položcu wólbneje doby 2021-2025. Dale ma wotlić zwoprawdženje džělowych směrnicy Domowiny a schwalić za dobu 2023-2025 předžělane džělowe směrnicy. Nimo toho zahaji programowu diskusiju Domowiny.
Wo džělowych směrnicach za dobu 2023-2025 móžachu čłonojo třěšneho zwjazka w předpolu hłowneje zhromadźizny diskutować. W tutym procesu měješe kóždy čłon Domowiny składnosć, swójske namjety a pokiwy zapodać. Na zakładže diskusije nasta předležacy naćisk, kotryž ma hłowna zhromadźizna na doporučenje zwjazkowego předsydstwa schwalić.
Dodatne wobsahowe namjety k džělowym směrnicom na hłownej zhromadźiznje samej njejsu wjace móžne, jenož redakcionelne změny.
1. Džělowy prezidij hłowneje zhromadźizny zestaja so z prezidija zwjazkowego předsydstwa a jednaćelomaj Domowiny. Nawoda zhromadźizny je předsyda.
2. Hłownu zhromadźiznu moderěruja Marko Hančik a Judit Šołćina hornjoserbsce kaž tež Hartmut Leipner a Marcus Końcař delnjoserbsce.
3. Hłowna zhromadźizna je wobzamknjenjakmana, hdyž je wjace hač položca nominowanych delegatow přitomna.
4. Hłosowanske prawo maja čłonojo zwjazkowego předsydstwa kaž tež dalši delegaća z čłonskich župow a nadregionalnych towarstwow/zwjazkow po wosebitym kluču (hlej wobzamknjenje zwjazkowego předsydstwa z dnja 25.11.2022).
5. Přistajeni zarjada Domowiny pod nawodom jednaćelki tworja org.-běrow 22. hłowneje zhromadźizny. Woni přitomnosć registruja a wotběh zhromadźizny organizatorisce zaruča.
6. Zwjazkowe předsydstwo doporuči hłownej zhromadźiznje na zakładže namjetow župow a towarstwow zestawu redakciskeje komisije. Delegaća maja prawo, dalšich kandidatow namjetować. Wo zestawje komisije rozsudži so w zjawnym wothłosowanju.
7. Přizjewjenja za diskusiju maja so pisomnje džělowemu prezidijej posrědkować. Na diskusiji smědža so delegaća a prošeni hosćo kaž tež přistajeni Domowiny wobdźělić.
Moderator/ka zhromadźizny rjaduje a připowědźi slěd řečnikow.
8. Řěčny čas za diskusijne přinoški wobmjezuje so na 5 mjeńšin. Dłěše diskusijne přinoški mějachu so dwaj tydženjej do hłowneje zhromadźizny pisomnje w zarjedže Domowiny přizjewić.

9. Słowo k jednanskemu porjadej, kotrež móže sej kóždy delegat ze zběhnjenjom wobeju rukow wužadać, přepoda so zwonka postajeneho slěda diskusijnych řečnikow.
Hdyž wupraji so žadanje abo namjet k wothłosowanju, smě jedyn dalši delegat řečeć za to a jedyn přećiwo tomu. Potom so wothłosuje.
10. Namjety za wobzamknjenje na hłownej zhromadźiznje z kruha člonstwa mějachu so hač do 01. apryla 2023 zapodać.
Wuwzaćne namjety za přidatne wobzamknjenja chwatneho razu maja so nanajpozdžišo na spočatku hłowneje zhromadźizny pisomnje pola džěloweho prezidija wotedać. Džělowy prezidij doporuči delegatam wašnje wobjednanja tajkich chwatnych próstwow. Wo tym so zjawnje wothłosuje.
Namjety z wuskutkami na hospodarski plan Domowiny njehodža so bjez dočasneho pruwowanja ze stron financneho wotrjada Domowiny wobzamknyć. Hłowna zhromadźizna smě zwjazkowemu předsydstwu połnomóc dać, tajke pady we wothłosowanju ze zarjadam po hłownej zhromadźiznje rjadować.
11. Redakciska komisija zjima w swojej rozprawje wšitke pokiwy a namjety z diskusije a předpołóži delegatam namjety k wobzamknjenju. Namjety přednjese předsyda redakciskeje komisije. Hłowna zhromadźizna wo namjeće doskónčnje wothłosuje.
12. Při wothłosowanjach je namjet přiwarzaty, hdyž je wjetšina přitomnych delegatow za namjet hłosowała, dalokož njeje we wustawkach hinak postajene. Při samsnej ličbje hłosow za abo přećiwo namjetej, je namjet wotpokazany.
13. Wo jednanjach 22. hłowneje zhromadźizny zhotowi so wuslědkowy protokol, kotryž mataj nawoda zhromadźizny a protokolant/ka podpisać.
Jednanja so posłownje nahrawaja a wostanu znajmjeńša hač do štyrjoch tydženjow po přichodnej hłownej zhromadźiznje přistupne.